

**«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК
ҚОҒАМЫ**

**2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
бойынша шоғырландырылған қаржылық
есептілік**

Мазмұны

Тәуелсіз аудиторлардың аудиторлық есебі	
Пайда мен залал туралы шоғырландырылған есеп	8-9
Жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп	10
Қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есеп	11
Меншікті капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп	12-13
Ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп	14-15
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке жасалған ескертпелер	16-109

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША

ПАЙДА ЖӘНЕ ЗАЛАЛ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕП

(ақуияға шаққандағы теңгемен көрсетілген пайданы есептемегенде, қазақстандық миллион теңгемен)

		2023 жылғы	2022 жылғы
		31 желтоқсанда аяқталған жыл	31 желтоқсанда аяқталған жыл
	Ескертпе		
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдану арқылы есептелген пайыздық кіріс		528,744	282,862
Басқа пайыздық кіріс		3,660	3,029
Пайыздық шығыс		(274,853)	(150,645)
Пайыздық активтер бойынша күтілетін кредиттік залалға резерв құрғанға дейінгі таза пайыздық кіріс	6	257,551	135,246
Клиенттер мен банктерге берілген несиелердің күтілетін құнсыздануына бөлінген резервті құру	7	(43,075)	(41,687)
Таза пайыздық кіріс		214,476	93,559
Қызметтер бойынша кіріс және алынған комиссиялар	8	86,509	48,708
Қызметтер бойынша шығыс және төленген комиссиялар	8	(45,134)	(21,933)
Таза комиссиялық кіріс		41,375	26,775
Таза пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша көрсетілетін қаржы құралдары бойынша таза пайда/(залал)	9	9,270	(6,266)
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық активтерді сатудан және өтеуден түсетін таза пайда		882	358
Шетел валютасымен жүргізілген операциялар бойынша таза пайда	10	45,598	56,148
Өзге қаржылық активтер мен банктегі қаражат бойынша күтілетін кредиттік залалға құрылған резерв		(2,359)	(1,412)
Кредиттік сипаттағы міндеттемелер бойынша резерв	30	(27,534)	(6,577)
Өзге қаржылық емес активтер бойынша құнсызданудан болған залал	20	(756)	(3,122)
Өзге кіріс/(шығыс)	20	2,396	(3,505)
Таза пайыздық емес кіріс		68,872	62,399

16-109-беттерде ұсынылған түсіндірме ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША

ПАЙДА ЖӘНЕ ЗАЛАЛ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕП

(акцияға шаққандағы теңгемен көрсетілген пайданы есептемегенде, қазақстандық миллион теңгемен)

	Ескертпе	2023 жылғы	2022 жылғы
		31 желтоқсанда аяқталған жыл	31 желтоқсанда аяқталған жыл
Операциялық кіріс		283,348	155,958
Операциялық шығыс	11	(123,091)	(88,334)
Салық салғанға дейінгі операциялық пайда		160,257	67,624
Тиімді сатып алудан түскен кіріс	4	-	84,222
Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстарға дейінгі пайда		160,257	151,846
Табыс салығы бойынша шығыс	12	(25,011)	(6,717)
Бір жыл ішіндегі пайда		135,246	145,129
Пайда:			
Банк Акционерлеріне қатысты		135,061	145,129
Бақыланбайтын қатысу үлестері		185	-
Бір акцияға шаққандағы кіріс			
Базалық (теңге)	13	730.46	791.34
Ажыратылған (теңге)	13	730.46	790.94

8-109-беттерде ұсынылған осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті Банк Басқармасы 2024 жылғы 4 наурызда бекітті және оның атынан қол қойғандар:

Владимир Ф.В.
 Президент
 2024 жылғы 4 наурыз
 Қазақстан, Алматы қ.

Овсянникова А.С.
 Вице-президент, Басқарма мүшесі
 2024 жылғы 4 наурыз
 Қазақстан, Алматы қ.

Нургалиева А.Т.
 Бас бухгалтер
 2024 жылғы 4 наурыз
 Қазақстан, Алматы қ.

16-109-беттерде ұсынылған түсіндірме ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ЖИЫНТЫҚ КІРІС ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

(ақцияға шаққандағы теңгемен көрсетілген пайданы есептемегенде, қазақстандық миллион теңгемен)

	2023 жылғы	2022 жылғы
	31 желтоқсанда аяқталған жыл	31 желтоқсанда аяқталған жыл
БІР ЖЫЛ ІШІНДЕГІ ПАЙДА	135,246	145,129
ӨЗГЕ ЖИЫНТЫҚ КІРІС		
<i>Пайданың немесе залалдың құрамына қайта жіктелген немесе кейін қайта жіктелуі мүмкін баптар</i>		
Кезең ішінде инвестициялық бағалы қағаздарды қайта бағалаудан түскен таза пайда (салықты алып тастағанда)	9,888	(21,854)
Кезең ішінде іске асырылған инвестициялық бағалы қағаздар бойынша қайта жіктеу (нөл тенге салықты алып тастағанда)	(882)	(358)
<i>Пайданың немесе залалдың құрамына қайта жіктелген немесе кейін қайта жіктелуі мүмкін барлық баптар</i>	<i>9,006</i>	<i>(22,212)</i>
ТАБЫС САЛЫҒЫН ШЕГЕРГЕНДЕ ӨЗГЕ ЖИЫНТЫҚ КІРІС	9,006	(22,212)
БІР ЖЫЛ ІШІНДЕГІ ЖАЛПЫ ЖИЫНТЫҚ КІРІС	144,252	122,917
Барлық жалпы жиынтық кіріс:		
Банк Акционерлеріне қатысты	144,067	122,917
Бақыланбайтын қатысу үлестері	185	-

8-109-беттерде ұсынылған осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті Банк Басқармасы 2024 жылғы 4 наурызда бекітті және оның атынан қол қойғандар:

Владимиров Р.В. Президент	Овсянникова А.С. Вице-президент, Басқарма мүшесі	Нургалиева А.Т. Бас бухгалтер
2024 жылғы 4 наурыз Қазақстан, Алматы қ.	2024 жылғы 4 наурыз Қазақстан, Алматы қ.	2024 жылғы 4 наурыз Қазақстан, Алматы қ.

16-109-беттерде ұсынылған түсіндірме ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДАҒЫ ЖАЙ-КҮЙІ БОЙынША ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙЫ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

	Ескертпе	31 желтоқсан 2023 жыл	31 желтоқсан 2022 жыл
АКТИВТЕР:			
Ақша қаражаты және оның баламалары	14	1,353,334	1,135,957
Әділ құны бойынша бағаланатын, өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін қаржы құралдары			
<i>Топтың меншігіндегі</i>	15	44,988	27,580
<i>"РЕПО" мәмілелері бойынша кепілмен жүктеленген</i>	15	10,426	8,388
Инвестициялық бағалы қағаздар			
<i>Топтың меншігіндегі</i>	16	615,833	837,101
<i>Банктердің несиелері бойынша кепілмен ауыртпалық салынған</i>	16	74,519	76,318
Банктердегі қаражат	17	39,483	35,799
Клиенттерге және банктерге берілген несие	18		
<i>Корпоративтік клиенттерге берілген несие</i>		951,687	731,754
<i>Жеке клиенттерге берілген несие</i>		1,977,162	1,277,359
Ағымдағы табыс салығы бойынша активтер		15,607	525
Негізгі құралдар және материалдық емес активтер	19	69,341	65,753
Өзге активтер	20	138,659	127,432
Барлық активтер		5,291,039	4,323,966
МІНДЕТТЕМЕЛЕР ЖӘНЕ МЕНШІКТІ КАПИТАЛ			
МІНДЕТТЕМЕЛЕР:			
Банктердің және қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері	21	181,891	158,524
Клиенттердің қаражаты	22		
<i>Корпоративтік клиенттердің қаражаты</i>		1,787,543	1,357,726
<i>Жеке клиенттердің қаражаты</i>		2,234,525	1,915,418
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	23	70,532	96,183
Кейінге жылжытылған табыс салығы бойынша міндеттемелер	12	11,399	11,620
Реттелген облигациялар	24	58,587	60,405
Басқа міндеттемелер	25	527,196	450,239
Барлық міндеттеме		4,871,673	4,050,115
МЕНШІКТІ КАПИТАЛ:			
Бас банктің акционерлеріне қатысты меншікті капитал:			
Жарғылық капитал	26	64,498	63,676
Бағалы қағаздардың әділ құнының өзгеру резерві		(14,315)	(23,321)
Негізгі құралдарды қайта бағалаудан құрылған резерв		2,030	2,127
Бөлінбеген пайда		366,527	231,369
Банк акционерлеріне қатысты меншікті капиталдың жиыны		418,740	273,851
Бақыланбайтын қатысу үлестері		626	-
Барлық меншікті капитал		419,366	273,851
Барлық міндеттеме мен меншікті капитал		5,291,039	4,323,966

Бір жай акцияның баланстық құны (теңге) 13 2,175 1,397
 Бір артықшылықты акцияның баланстық құны (теңге) 13 6 232
 8-109-беттерде ұсынылған осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті Банк Басқармасы 2024 жылғы 4 наурызда бекітті және оның атынан қол қойғандар:

Владимиров Р.В.
Президент

Овсянникова А.С.
Вице-президент, Басқарма мүшесі

Нурғалиева А.Т.
Бас бухгалтер

2024 жылғы 4 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

2024 жылғы 4 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

2024 жылғы 4 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

16-109-беттерде ұсынылған түсіндірме ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША МЕНШІКТІ КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

	Жарғылық капитал	Әділ құнының өзгерістеріне бөлінген резерв	Негізгі құралдарды қайта бағалаудан құрылған резерв	Бөлінбеген пайда	Банк акционерлеріне тиысты барлық ишікті капитал	Қыланбайтығысу үлестері	Эльық меншікті капитал
2022 жылғы 1 қаңтардағы қалдық	63,554	(1,109)	3,455	84,912	150,812	-	150,812
Барлық жиынтық кіріс							
Кезең ішіндегі пайда	-	-	-	145,129	145,129	-	145,129
Өзге жиынтық кіріс							
<i>Пайданың немесе залалдың құрамына қайта жіктелген немесе кейін қайта жіктелуі мүмкін баптар</i>							
Әділ құнның таза өзгеруі	-	(22,212)	-	-	(22,212)	-	(22,212)
<i>Пайданың немесе залалдың құрамына қайта жіктелген немесе кейін қайта жіктелуі мүмкін барлық баптар</i>	-	(22,212)	-	-	(22,212)	-	(22,212)
Барлық өзге жиынтық кіріс	-	(22,212)	-	-	(22,212)	-	(22,212)
Бір жыл ішіндегі жалпы жиынтық кіріс	-	(22,212)	-	145,129	122,917	-	122,917
Меншікті капиталдағы өзге өзгерістер							
Амортизация және меншіктен шығып қалу нәтижесінде қайта бағалаудан пайда болған соманы көшіру	-	-	(1,328)	1,328	-	-	-
Меншікті капиталдағы барлық өзге өзгерістер	-	-	(1,328)	1,328	-	-	-
Меншік иелерімен жүргізілген, тікелей меншікті капиталдың құрамында көрсетілген операциялар							
Акция шығару (26-ескерте)	122	-	-	-	122	-	122
Меншік иелерімен жүргізілген барлық операциялар	122	-	-	-	122	-	122
2022 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	63,676	(23,321)	2,127	231,369	273,851	-	273,851

16-109-беттерде ұсынылған түсіндірме ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША МЕНШІКТІ КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

	Жарғылық капитал	Әділ құнның өзгерістеріне бөлінген резерв	Негізгі құралдарды қайта бағалаудан құрылған резерв	Бөлінбеген пайда	Банк акционерлеріне тиысты барлық меншікті капитал	Қыламайтын қатысу үлестері	Барлық меншікті капитал
2023 жылғы 1 қаңтардағы қалдық	63,676	(23,321)	2,127	231,369	273,851	-	273,851
Барлық жиынтық кіріс							
Кезең ішіндегі пайда	-	-	-	135,061	135,061	185	135,246
Өзге жиынтық кіріс							
Пайданың немесе залалдың құрамына қайта жіктелген немесе кейін қайта жіктелуі мүмкін баптар							
Әділ құнның таза өзгеруі	-	9,006	-	-	9,006	-	9,006
Пайданың немесе залалдың құрамына қайта жіктелген немесе кейін қайта жіктелуі мүмкін барлық баптар	-	9,006	-	-	9,006	-	9,006
Барлық өзге жиынтық кіріс	-	9,006	-	-	9,006	-	9,006
Бір жыл ішіндегі жалпы жиынтық кіріс	-	9,006	-	135,061	144,067	185	144,252
Меншікті капиталдағы өзге өзгерістер							
Амортизация және меншіктен шығып қалу нәтижесінде қайта бағалаудан пайда болған соманы көшіру	-	-	(97)	97	-	-	-
Меншікті капиталдағы барлық өзге өзгерістер	-	-	(97)	97	-	-	-
Меншік иелерімен жүргізілген, тікелей меншікті капиталдың құрамында көрсетілген операциялар							
Еншілес компанияны сатып алу кезіндегі бақыламайтын қатысу үлесі (4-ескертпе)	-	-	-	-	-	479	479
Бақыламайтын қатысу үлесінің азаюы (1-ескертпе)	-	-	-	-	-	(38)	(38)
Акция шығару (26-ескертпе)	822	-	-	-	822	-	822
Меншік иелерімен жүргізілген барлық операциялар	822	-	-	-	822	441	1,263
2023 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық	64,498	(14,315)	2,030	366,527	418,740	626	419,366

8-109-беттерде ұсынылған осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті Банк Басқармасы 2024 жылғы 4 наурызда бекітті және оның атынан қол қойғандар:

Владимиров Р.В.
Президент

Овсянникова А.С.
Вице-президент, Басқарма мүшесі

Нурғалиева А.Т.
Бас бухгалтер

2024 жылғы 4 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

2024 жылғы 4 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

2024 жылғы 4 наурыз
Қазақстан, Алматы қ.

16-109-беттерде ұсынылған түсіндірме ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

«БАНК ЦЕНТМКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

	2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТКЕ БАЙЛАНЫСТЫ АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ:		
Алынған пайыздар	499,122	264,329
Төленген пайыздар	(265,243)	(136,888)
Қызметтер бойынша алынған кіріс және алынған комиссиялар	85,746	49,425
Қызметтер бойынша төленген шығыс және төленген комиссиялар	(44,181)	(20,467)
Туынды құралдармен жүргізілген операциялар бойынша таза түсімдер/(төлемдер)	10,238	(5,835)
Шетел валютасымен жүргізілген операциялар бойынша таза пайда	39,905	46,422
Басқа кірістер/(шығыстар) бойынша түсімдер/(төлемдер)	2,396	(2,316)
Төленген операциялық шығыс	(111,223)	(78,849)
Операциялық активтердегі және міндеттемелердегі өзгерістерге дейін операциялық қызметке байланысты ақша қаражатының түсімі	216,760	115,821
Операциялық активтердің өзгеруі:		
Әділ құны бойынша бағаланатын, өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін қаржы құралдары	(19,130)	(3,314)
Банктердегі қаражат	(8,471)	(29,276)
Клиенттерге және банктерге берілген несие	(915,585)	(469,889)
Басқа активтер	(8,866)	14,113
Операциялық міндеттемелердің өзгеруі:		
Банктердің және қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері	22,590	90,741
Клиенттердің қаражаты	768,065	1,635,698
Басқа міндеттемелер	20,529	14,039
Салық салғанға дейін операциялық қызметке байланысты ақша қаражатының келіп түсуі	75,892	1,367,933
Төленген табыс салығы	(40,226)	(6,886)
Операциялық қызметтен ақша қаражаты ағынының таза түсімі	35,666	1,361,047
ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТКЕ БАЙЛАНЫСТЫ АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ:		
Бизнесерді біріктіру салдарынан сатып алынған ақша қаражаты және олардың баламалары	1,758	38,408
Еншілес ұйымды сатып алу	(3,982)	(50,000)
Инвестициялық бағалы қағаздарды өтеуден және сатудан түскен түсім	3,985,421	2,495,144
Инвестициялық бағалы қағаздарды сатып алу	(3,740,266)	(2,946,158)
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді сатып алу	(17,193)	(14,943)
Негізгі құралдарды сатудан түскен түсім	726	105
Инвестициялық қызметтегі ақша қаражаты ағынының таза түсімі/(пайдаланылуы)	226,464	(477,444)

16-109-беттерде ұсынылған түсіндірме ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

	2022 жылғы	
	2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	31 желтоқсанда аяқталған жыл
ҚАРЖЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТКЕ БАЙЛАНЫСТЫ АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ:		
Меншікті акцияларды шығарудан түскен түсім, нетто	822	122
Шығарылған борыштық бағалы қағаздардан түскен түсім	-	13,879
Шығарылған борыштық бағалы қағаздарды сатып алу және өтеу	(25,999)	(29,040)
Шығарылған реттелген облигацияларды өтеу	(3,499)	(5,000)
Жалдау бойынша міндеттемелердің өтеу	(519)	(251)
Қаржылық қызметте ақша қаражаты ағынының таза пайдаланылуы	(29,195)	(20,290)
Шетелдік валюта бағамы өзгерісінің ақша қаражатына және олардың баламасына ықпалы	(15,558)	11,152
АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ЖӘНЕ ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫНЫҢ ТАЗА АРТУЫ	217,377	874,465
АҚША ҚАРАЖАТЫ ЖӘНЕ ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫ, жыл басында	1,135,957	261,492
АҚША ҚАРАЖАТЫ ЖӘНЕ ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫ, жыл соңында (14-ескертпе)	1,353,334	1,135,957

8-109-беттерде ұсынылған осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті Банк Басқармасы 2024 жылғы 4 наурызда бекітті және оның атынан қол қойғандар:

Владимир Р.В. Президент	Овсянникова А.С. Вице-президент, Басқарма мүшесі	Нургалиева А.Т. Бас бухгалтер
2024 жылғы 4 наурыз Қазақстан, Алматы қ.	2024 жылғы 4 наурыз Қазақстан, Алматы қ.	2024 жылғы 4 наурыз Қазақстан, Алматы қ.

16-109-беттерде ұсынылған түсіндірме ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

1. КІРІСПЕ

(а) Негізгі қызмет

«Банк ЦентрКредит» акционерлік қоғамы (бұдан кейін – «Банк») Қазақстан Республикасында құрылған және өз қызметін 1988 жылдан бастап жүзеге асыратын акционерлік қоғам болып табылады. Банктің қызметі Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес реттеледі. Банкке қатысты уәкілетті мемлекеттік орган Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі (бұдан кейін – «ҚНА») болып табылады. Банк өз қызметін 2020 жылғы 3 ақпанда жаңартылып берілген №1.2.25/195/34 лицензияға сәйкес жүзеге асырады.

Банктің негізгі міндеті – коммерциялық банктік қызметті жүргізу, бағалы қағаздармен, шетел валютасымен және туынды құралдармен операциялар жүргізу, несие және кепілдіктер беру.

Банк Қазақстанның депозиттерге кепілдік беру қорының мүшесі болып табылады.

Банктің офісі Қазақстан Республикасы, Алматы қ., эл-Фараби даңғылы, 38 мекенжайы бойынша тіркелген.

2023 жылғы 12 қазанда Банк «Банк ЦентрКредит» АҚ-тың «Астана» халықаралық қаржы орталығындағы (бұдан әрі «АХҚО») филиалы ретінде АХҚО аумағында реттеліп көрсетілетін қызметті жүзеге асыруға лицензия алды. Осы лицензияға сәйкес Банктің АХҚО филиалы депозиттерді қабылдауды, банк шоттарын ашуды және жүргізуді, кредит беруді, ақшалай қызмет көрсетуді, кастодиандық қызметті, дилерлік қызметті, брокерлік қызметті жүзеге асырады.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша Банктің Қазақстан Республикасында 21 филиалы (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 20 филиалы) болды.

Банк осы қаржылық есептіліктің мақсаты үшін шоғырландырылған және төменде көрсетілген еншілес компанияларды қамтитын Банк тобының (бұдан кейін - "Топ") бас компаниясы болып табылады:

Атауы	Қызметі жүргізілетін ел	Иеленетін үлесі		Қызметінің түрі
		31 желтоқсан 2023 жыл	31 желтоқсан 2022 жыл	
«Center Project» ЖШС (Бұрынғы «ВСС-ОУСА» ЖШС)	Қазақстан Республикасы	100.00%	100.00%	Стрестік активтерді басқару
«ВСС Invest» АҚ	Қазақстан Республикасы	100.00%	100.00%	Брокерлік-дилерлік қызмет
«Center Project» ЖШС «Sinoasia B&R» (Синоазия БиЭндар) сақтандыру компаниясы» АҚ	Қазақстан Республикасы	100.00%	100.00%	Қаржылық лизинг және өзге қызмет түрі
«Sinoasia B&R» (Синоазия БиЭндар) сақтандыру компаниясы» АҚ	Қазақстан Республикасы	92.45%	-	Сақтандыру қызметі

2023 жылғы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша жай акциялардың саны келесі үлгіде бөлінген:

	31 желтоқсан 2023 жыл	31 желтоқсан 2022 жыл
	%	%
Байсеитов Б.Р.	49.04	49.04
Ли В.С.	11.29	11.29
Басқалар (акциялардың кемінде 5 %-н жеке иеленетіндер)	39.67	39.67
	100.00	100.00

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті «Банк ЦентрКредит» АҚ-тың Басқармасы 2024 жылғы 4 наурызда бекітті.

«Sinoasia B&R (Синоазия БиЭндар)» сақтандыру компаниясы» АҚ сатып алу

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша Топ қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте "Басқа жиынтық кіріс арқылы әліл құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар" құрамында есепке алынған "Sinoasia B&R" (Синоазия БиЭндар) сақтандыру компаниясы" АҚ акцияларының 9.5%-ын иеленді.

2023 жылғы мамырда Топ "Sinoasia B&R" (Синоазия БиЭндар) сақтандыру компаниясы" АҚ жай дауыс беруші акцияларының қосымша пакетін сатып алды, осыған байланысты сақтандыру компаниясының капиталындағы Топтың үлесі сатып алу күнінде 90.1%-ға дейін ұлғайды. 2023 жылғы тамызда Банк Банкке тиесілі 55,000 дана мөлшеріндегі артықшылықты акцияны «Sinoasia B&R» (Синоазия БиЭндар) сақтандыру компаниясы» АҚ-тың жай акцияларына айырбастады. Айырбастау нәтижесінде Банктің еншілес компанияның жарғылық капиталындағы қатысу үлесі 92.45%-ға дейін өсті.

Толық ақпарат 4-ескертемеде көрсетілген.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

1. КІРІСПЕ, ЖАЛҒАСЫ

(а) Негізгі қызмет, жалғасы

“Eco Center Bank” АҚ-ты (бұрын, «Альфа-Банк» ЕБ АҚ) сатып алу

2022 жылғы 5 мамырда Топ «Альфа-Банк» АҚ-тың жай акцияларының 100%-ын сатып алды. *Толық ақпарат 4-ескертемеде көрсетілген.*

2022 жылғы 13 мамырда заңды тұлғаны мемлекеттік қайта тіркеу жүргізілді және «Альфа-Банк» АҚ атауы «Eco Center Bank» АҚ болып өзгертілді. 2022 жылғы 5 қыркүйекте өткізу актісіне сәйкес «Eco Center Bank» АҚ қосылу нысанында қайта ұйымдастыру нәтижесінде құқықтар мен міндеттер «Банк ЦентрКредит» АҚ-қа ауысты.

(б) Қазақстан Республикасында шаруашылық қызметті жүзеге асыру талаптары

Банктің қызметі негізінен Қазақстанда жүзеге асырылады. Сәйкесінше, Топтың бизнесіне Қазақстан экономикасы мен дамып келе жатқан нарықтың ерекшеліктері тән қаржы нарықтары ықпал етеді. Құқықтық, салықтық және әкімшілік жүйелер даму үстінде, алайда жиі өзгеріп отыратын талаптарды бір мағынада түсіндірмеу тәуекеліне байланысты, ол Қазақстанда бизнесін жүргізетін кәсіпорындар үшін басқа заңды және фискалды кедергілермен қатар қосымша проблемалар тудырады. Қазақстандық теңгенің құнсыздануы және әлемдік нарықтардағы мұнай бағасының тұрақсыздығы да шаруашылық қызметті жүзеге асыру талаптарының белгісіздік деңгейін арттырады. Соңғы кезде болып жатқан Ресей мен Украинадағы тұрақсыз геосаяси жағдай Қазақстандағы экономикалық белгісіздік деңгейін қосымша арттыра түсті.

2022 жылғы ақпанда Ресей Федерациясы мен Украина арасындағы әскери қақтығысқа байланысты бірқатар елдер Ресей Федерациясына санкция енгізді. Қақтығыстың өршуі екі елдің экономикалық белсенділігіне ғана емес, жаһандық экономикаға да әсер етеді. Санкцияларды енгізу нәтижесінде әлемнің көптеген елдерінде шикізат және азық-түлік тауарларының бағасы өсті, ресурстарды жеткізу арасында белгіленген байланыстар бұзылды, бағаларға инфляциялық ықпал байқалды, талдаушылар әлемдік өнеркәсіп үшін экономикалық салдарларды болжайды.

Ұсынылған шоғырландырылған қаржылық есептілік қаржылық-шаруашылық қызметті жүзеге асыру талаптарының Топтың қызметі мен қаржылық жағдайының нәтижесіне ықпал етуіне қатысты басшылық жүргізген бағалауды көрсетеді. Шаруашылық жүргізудің болашақ жағдайларының нақты әсері оларды басшылықтың бағалауынан өзгеше болуы мүмкін.

2. ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ҚҰРУ ПРИНЦИПТЕРІ

(а) (а) ХҚЕС-ке сәйкестігі туралы мәлімдеме

Ұсынылған шоғырландырылған қаржылық есептілік Халықаралық қаржылық есептілік стандарттары (бұдан кейін – «ХҚЕС стандарттары») жөніндегі кеңес шығарған ХҚЕС сәйкес әзірленген.

(б) Құнды анықтауға арналған база

Шоғырландырылған қаржылық есептілік өзгерістері пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша және әділ құны бойынша көрсетілген, өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдарын, сонымен қатар артуы негізгі құралдарды қайта бағалаудан болған резерв құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын ғимараттар мен құрылыстарды қоспағанда, нақты шығын бойынша есепке алу принципіне сәйкес әзірленген.

(в) Функционалдық валюта және есептілікті ұсыну валютасы

Банктің және оның еншілес ұйымдарының функционалдық валютасы қазақстандық теңге болып табылады. Теңге – Қазақстан Республикасының ұлттық валютасы. Ол Топ жүргізетін операциялардың және оған байланысты, оның қызметіне әсер ететін жағдайлардың экономикалық мәнін ашып көрсетеді.

Сонымен қатар қазақстандық теңге осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің деректерін көрсету валютасы болып табылады. Шоғырландырылған қаржылық есептіліктің барлық деректері бүтін миллион теңгеге дейінгі дәлдікпен дөңгелектенген.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

2. ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ҚҰРУ ПРИНЦИПТЕРІ, ЖАЛҒАСЫ

(г) Кәсіби пайымдауды, есептік бағалаулар мен жорамалды пайдалану

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті әзірлеген кезде, басшылық Топтың есеп саясатын қолдануына және шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілген активтер мен міндеттемелердің, кірістер мен шығыстың шамасына әсер ететін кәсіби пайымдауларды, жорамалды және есептік бағалауды пайдаланды. Нақты нәтижелердің көрсетілген бағалаудан айырмашылығы болуы мүмкін.

Бағалаулар мен олардың негізін құрайтын жорамалдар тұрақты түрде қайта қаралады. Бағалаулардағы түзетулер тиісті бағалаулар қарастырылған есепті кезеңде және олар қозғайтын кез келген кейінгі кезеңдерде танылады.

Пайымдаулар

Шоғырландырылған қаржылық есептілікте танылған, шамаларға айтарлықтай әсер еткен есеп саясатын қолдану кезінде пайдаланылған пайымдаулар туралы ақпарат келесі ескертпелерде жария етілген:

- Қаржылық активтерді жіктеу: оның аясында қаржылық активтер ұсталатын бизнес-модельді бағалау және қаржылық активтің шартты талаптарының тек негізгі соманы және негізгі соманың өтелмеген қалдығына есептелген пайызды төлеуді көздейтінін не көздемейтінін бағалау – 3-ескертпе (е) (i).
- Қаржылық актив бастапқы танылған сәттен бастап ол бойынша кредиттік тәуекелдің елеулі көтерілу жағдайының орын алғанын бағалау критерийлерін белгілеу, болжамды ақпаратты ККЗ бағалауына қосу бойынша әдістемені белгілеу, ККЗ бағалауы үшін қолданылатын модельдерді таңдау және бекіту – 5-ескертпе.

Жорамалдар және бағалау бойынша тұрлаусыздық

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл бойынша шоғырландырылған қаржылық есептілікте деректердің елеулі түзетілуіне себепші болатын айтарлықтай тәуекел орын алуы мүмкін тұрлаусыздыққа қатысты жорамалдар мен бағалау туралы ақпарат келесі ескертпелерде көрсетілген:

- қаржы құралдарының құнсыздануы: ККЗ бағалауының модельдері үшін бастапқы деректерді айқындау, соның ішінде болжамды ақпаратты қосу – 5-ескертпе;
- клиенттерге берілген несиелердің құнсыздануына қатысты бағалау – 18-ескертпе;
- жария ету мақсатында қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелердің әділ құнын бағалау – 33-ескертпе.

(д) Салыстырмалы деректерді беру

Өткен жылдағы шоғырландырылған жылдық қаржылық есептілікті қайта жіктеу

Келесі қайта жіктеу 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте, сондай-ақ 2023 жылғы деректерді ұсыну форматына сәйкес келтіру үшін 2022 жылғы пайда немесе шығын және өзге де жиынтық кіріс және ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есептерде орындалды.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

2. ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ҚҰРУ ПРИНЦИПТЕРІ, ЖАЛҒАСЫ

(д) Салыстырмалы деректерді беру, жалғасы

Өткен жылдағы шоғырландырылған жылдық қаржылық есептілікті қайта жіктеу, (жалғасы)

Топ басшылығы 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша биржада ашық мәмілелер бойынша қамсыздандыру болып табылмайтын «Қазақстан Қор Биржасы» АҚ маржальық қамтамасыз ету шоттарындағы ақша қаражатының бір бөлігін есепті күнге пайдалануды шектемей жоғары өтімді активтерге жатқызуды қайта қарады және оны ақша қаражаты және олардың баламалары ретінде жіктеді.

	Өткен кезеңдегі есептілікке сәйкес	Қайта жіктеудің әсері	Түзетілген сома
2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есеп			
Ақша қаражаты және оның баламалары	1,117,220	18,737	1,135,957
Банктердегі қаражат	54,536	(18,737)	35,799
Негізгі құралдар	65,163	590	65,753
Басқа активтер	128,022	(590)	127,432
2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл бойынша пайда және залал туралы шоғырландырылған қаржылық есеп			
Қызметтер бойынша шығыс және төленген комиссиялар	(20,715)	(1,218)	(21,933)
Өзге шығыс	(4,723)	1,218	(3,505)
2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл бойынша ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп			
Қызметтер бойынша төленген шығыс және төленген комиссиялар	(19,249)	(1,218)	(20,467)
Өзге де шығыстар бойынша төлемдер	(3,534)	1,218	(2,316)
Банктердегі қаражат	(48,013)	18,737	(29,276)
Операциялық қызметтен ақша қаражаты ағынының таза түсімі	1,342,310	18,737	1,361,047
Ақша қаражаты және оның баламалары, есепті кезеңнің басында	261,492	-	261,492
Ақша қаражаты және оның баламалары, есепті кезеңнің соңында	1,117,220	18,737	1,135,957

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ҚАҒИДАЛАРЫ

Топ осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте ұсынылған барлық кезеңдерге есеп саясатының мынадай ережелерін жүйелі түрде қолданды.

Бұдан басқа, Топ 2023 жылғы 1 қаңтардан бастап «Есеп саясаты туралы ақпаратты жария етуді (ХКЕС 1 (IAS) түзетулер) және 2-практикалық ұсынымдарға түзетулер» қабылдады. Түзетулер ұйымдардан есеп саясатының негізгі қағидаларын емес, есеп саясаты туралы елеулі ақпаратты ашуды талап етеді. Түзетулер есеп саясатының өзінде қандай да бір өзгерістерге әкелмесе де, кейбір жағдайларда олар шоғырландырылған қаржылық есептілікте ашылатын есеп саясаты туралы ақпаратқа ықпал етті.

Түзетулер сондай-ақ пайдаланушыларға шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі өзге ақпаратты түсіну үшін қажетті ұйымға тән есеп саясаты туралы пайдалы ақпарат беруде ұйымдарға көмек көрсете отырып, есеп саясаты туралы ақпаратты ашуға мәнді тұжырымдаманы қолдануға қатысты нұсқауларды қамтиды.

Басшылық есеп саясатын қайта қарады және түзетулерге сәйкес «Есеп саясатының маңызды қағидалары» (2022 жыл: «Есеп саясатының негізгі қағидалары») атты 3-ескертпеде ашылған нақты ақпаратты жаңартты.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ҚАҒИДАЛАРЫ, ЖАЛҒАСЫ

(a) Шоғырландыру принциптері

(i) *Бизнесті біріктіру*

Бизнесті біріктіру сатып алатын күнгі, атап айтқанда бақылау Топқа өтетін күнгі жай-күйі бойынша сатып алу әдісін пайдалана отырып, ескеріледі.

Топ сатып алатын күні гудвилдің шамасын өтеуге берілген әділ құны (бизнес біртіндеп біріктірілген жағдайда, сатып алатын кәсіпорынның капиталындағы бұрын тиесілі үлесінің әділ құны) және сатып алынған сәйкестендірілген активтер мен қабылданған міндеттемелердің таза танылған құнын (әдетті әділ құнын) шегере отырып, сатып алатын кәсіпорындағы кез келген бақыланбайтын үлестің танылған сомасы ретінде есептейді. Егер көрсетілген айырма теріс шаманы білдіретін болса, «тиімді сатып алудан» алынатын пайда дерек пайда немесе залал құрамында көрсетіледі.

Топ әр мәміле бойынша жеке-жеке сатып алатын күні бақыланбайтын қатысу үлесін әділ құны бойынша немесе сатып алатын күнгі жай-күйі бойынша сатып алатын кәсіпорынның сәйкестендірілген таза активтеріне пропорционалды қатысу үлестеріне байланысты бағалау тәсілін таңдайды.

Топ бизнесті біріктіру бойынша жүргізген операциялардың нәтижесінде борыштық және үлестік бағалы қағаздарды шығаруға байланысты шығыннан өзгеше мәмілелер бойынша көтерген шығын олардың туындауына байланысты шығысқа жатқызылады.

Жалпы бақылаудағы ұйымдарды немесе бизнестерді біріктіру

3-ХҚЕС (IFRS) «Ұйымдарды немесе ортақ бақылаудағы бизнестерді біріктіру» талаптарын қолдану аясынан алып тастайды. Осы босату мақсаттары үшін жалпы бақылаудағы ұйымдардың немесе бизнестердің қатысуымен бизнестерді біріктіру болып «ол бойынша барлық біріктірілетін ұйымдарды немесе бизнестерді іс жүзінде бір тарап немесе бірлескенге дейінгі және одан кейінгі тараптар бақылайтын, және мұндай бақылау уақытша сипатта болмайтын бизнестердің бірлестігі» табылады. Осы санатқа бір топқа кіретін ұйымдар арасында жасалатын еншілес ұйымдарды немесе бизнестерді беру сияқты операциялар жатады.

Жалпы бақылаудағы ұйымдарды немесе бизнестерді біріктіру кезінде жалпы бақылаумен сатып алынатын ұйымның активтері мен міндеттемелері қабылдаушы тараптың (яғни Топтың) қаржылық есептілігінде олардың берілген күнгі баланстық құны бойынша ескеріледі. Қабылдаушы тарап (яғни Топ) сатып алынатын ұйымның қаржылық ақпараты шоғырландырылған неғұрлым жоғары деңгейде есеп беретін компания болып есептеледі.

Жалпы бақылаудағы компанияны бастапқы сатып алу кезінде таза активтердің баланстық құны мен төленген сыйақы сомасы арасындағы айырма Топтың қаржылық есептілігінде капитал құрамында көрсетіледі.

(ii) *Еншілес кәсіпорындар*

Топтың бақылауындағы инвестиция объектілері еншілес кәсіпорындар болып табылады. Егер Топ инвестиция объектісіне қатысудан алынған туынды кіріспен байланысты тәуекелге ұшыраса немесе осындай кірісті алуға құқылы болса, сондай-ақ инвестиция объектілеріне қатысты өз өкілеттіктерін пайдалану арқылы көрсетілген кіріс мөлшеріне әсер етуге қабілетті болса, Топ инвестиция объектісін бақылайды. Атап айтқанда, Топ шын мәнінде бақылайтын инвестиция объектілерінің қаржылық есептілігін шоғырландырады. Еншілес кәсіпорындардың қаржылық есептілігі көрсетілген бақылау нақты белгіленген күннен бастап бақылау аяқталған күнге дейін шоғырландырылған қаржылық есептілікке енгізіледі.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ҚАҒИДАЛАРЫ, ЖАЛҒАСЫ

(а) Шоғырландыру принциптері, жалғасы,

(v) Шоғырландыру барысында алынып тасталатын операциялар

Топтың қатысушылары арасындағы операциялар, осындай операциялар бойынша берешектердің қалдықтары, сондай-ақ көрсетілген операцияларды жүргізу барысында туындаған іске асырылмаған пайда шоғырландырылған қаржылық есептілікті жасау барысында алынып тасталады. Іске асырылмаған залал құнсыздану белгілерінің пайда болу жағдайларын қоспағанда, шоғырландырылған қаржылық есептіліктен пайда сияқты алынып тасталады.

(б) Пайыздық кірістер мен шығыстар

Тиімді пайыздық мөлшерлеме

Пайыздық кірістер мен шығыстар тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалану арқылы пайда немесе залал құрамында көрсетіледі. «Тиімді пайыздық мөлшерлеме» – қаржы құралы қолданылатын күтілетін мерзім ішінде:

- қаржылық активтің жалпы баланстық құнына немесе
- қаржылық міндеттеменің амортизациялық құнына дейін есептік болашақ ақшалай төлемдерді немесе түсімдерді дәл дисконттайтын мөлшерлеме.

Сатып алынған немесе құнсызданған кредиттік активтермен құрылған болып табылмайтын қаржы құралдары бойынша тиімді пайыздық мөлшерлемені есептеген кезде, Топ осы қаржы құралының барлық шарттық талаптарын назарға ала отырып, бірақ күтілетін кредиттік залалды есепке алмай, ақша қаражаттарының болашақтағы ағынын бағалайды. Сатып алынған немесе құнсызданған кредиттік активтермен құрылған қаржылық активтер үшін кредиттік тәуекелдер есепке алынып түзетілген тиімді пайыздық мөлшерлеме күтілетін кредиттік тәуекелдерді қосқанда, ақша қаражаттарының болашақтағы ағынының шамасын пайдалана отырып есептеледі.

Тиімді пайыздық мөлшерлеменің есебіне мәміле бойынша шығындар, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болып табылатын төленген немесе алынған сыйақылар мен сомалар қосылады. Мәміле бойынша шығындарға қаржылық активті немесе қаржылық міндеттемені сатып алуға немесе шығаруға тікелей қатысы бар қосымша шығындар кіреді.

Амортизацияланған құны және жалпы баланстық құны

Қаржылық активтің немесе қаржылық міндеттеменің «Амортизацияланған құны» – бұл бастапқы танылған кезде қаржылық актив немесе қаржылық міндеттеме бағаланатын сома, минус негізгі борыш сомасы есебіне төленетін төлемдер, плюс немесе минус тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі қолданылып есептелген, өтеу мерзімі басталған кезде көрсетілген бастапқы сома мен төленетін соманың арасындағы айырманың жиналған амортизациясының шамасы, сонымен қатар залалға бөлінген бағалау резерві есепке алынып түзетілген қаржылық активтерге қатысты қолданылады.

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын «Қаржылық активтің жалпы баланстық құны» – бұл залалға бөлінген бағалау резервінің шамасына қатысты түзетілгенге дейінгі қаржылық активтің амортизацияланған құны.

Пайыздық кірістер мен шығыстардың есебі

Қаржылық актив немесе қаржылық міндеттеме бойынша тиімді пайыздық мөлшерлеме қаржылық активті немесе қаржылық міндеттемені бастапқы тану кезінде есептеледі. Пайыздық кірістер мен шығыстарды есептеген кезде тиімді пайыздық мөлшерлеме активтің жалпы баланстық құнының (актив құнсызданған кредиттік болып табылмайтын кезде) немесе міндеттеменің амортизацияланған құнының шамасына қатысты қолданылады. Тиімді пайыздық мөлшерлеме нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің өзгерісін көрсету мақсатында пайыздық мөлшерлемесі құбылмалы құралдар бойынша ақша қаражаттары ағынын жүйелі түрде қайта бағалау нәтижесінде қайта қаралады. Тиімді пайыздық мөлшерлеме сонымен қатар тиісті түзетулерді амортизациялау басталатын күні әділ құнын хеджирлеуге байланысты түзетулерді көрсету үшін қайта қаралады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ҚАҒИДАЛАРЫ, ЖАЛҒАСЫ

(б) Пайыздық кірістер мен шығыстар, жалғасы

Пайыздық кірістер мен шығыстардың есебі, жалғасы

Алайда бастапқы танылғаннан кейін құнсызданған кредиттік болып танылған қаржылық активтер бойынша пайыздық кіріс тиімді пайыздық мөлшерлемені қаржылық активтің амортизацияланған құнына қолдану арқылы есептеледі. Егер қаржылық актив құнсызданған кредиттік болып табылмайтын болса, онда пайыздық кірістің есебі жалпы баланстық құнының негізінде қайта жүргізіледі.

Бастапқы танылғаннан кейін құнсызданған кредиттік болып танылған қаржылық активтер бойынша пайыздық кіріс кредиттік тәуекел есепке алынып түзетілген тиімді пайыздық мөлшерлемені қаржылық активтің амортизацияланған құнының шамасына қатысты қолдану арқылы есептеледі. Егер олар бойынша кредиттік тәуекел нәтижесінде азаятын болса да, осындай активтер бойынша пайыздық кірістің есебі жалпы баланстық құнның негізінде жүзеге асырылмайды.

Қандай жағдайларда қаржылық активтер кредиттік-құнсызданған болып табылатыны туралы ақпарат (н) бөлімінде көрсетілген.

Дивиденд түріндегі кіріс дивиденд жарияланған күнгі пайданың немесе залалдың құрамында көрсетіледі.

Ақпаратты ұсыну

Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалану арқылы есептелген, пайда және залал туралы шоғырландырылған есепте көрсетілген пайыздық кірістерге төмендегілер қосылады:

- амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер бойынша пайыздық кірістер;
- өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық қаржы құралдары бойынша пайыздық кірістер.

Пайда немесе залал туралы шоғырландырылған есептің «Өзге пайыздық кірістер» атты бабы пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын туынды емес борыштық қаржылық активтер бойынша пайыздық кірістерді қамтиды.

Пайда мен залал туралы шоғырландырылған есепте көрсетілген пайыздық шығысқа амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер бойынша пайыздық шығыс кіреді.

(в) Комиссиялық кірістер мен шығыстар

Қаржылық актив немесе қаржылық міндеттеме бойынша тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болып табылатын комиссиялық кірістер мен шығыстар тиімді пайыздық мөлшерлеменің есебіне қосылады (3 (б)-ескертпені қараңыз).

Өзге комиссиялық кірістер, оған қоса шоттарға қызмет көрсету бойынша комиссия, инвестицияларды басқару қызметі үшін алынатын сыйақы, сатылымдардан түсетін комиссиялық сыйақылар, синдикатталған кредитті орналастыру және ұйымдастыру үшін алынатын комиссия тиісті қызметті ұсыну шамасына қарай танылады. Егер қарыз беру бойынша міндеттемелер аясында қарыз алушыға кредит берудің жоғары ықтималдығы болмаса, онда қарыз беру үшін алынатын комиссиялық төлемдер қарыз беру бойынша міндеттеменің қолданыс мерзімі ішінде біркелкі танылады.

Нәтижесі болып Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігінде танылған қаржы құралы танылатын, сатып алушымен жасалған шарт ішінара 9-ХҚЕС-ті (IFRS) қолдану саласына және ішінара 15-ХҚЕС-ті (IFRS) қолдану саласына қатысты қолданылуы мүмкін. Бұл жағдайда Топ алдымен шарттың 9-ХҚЕС-ті (IFRS) қолдану саласына қатысты бөлігін бөліп, бағалау үшін 9-ХҚЕС-ті (IFRS) қолданады, кейін шарттың қалған бөлігіне қатысты 15-ХҚЕС-ті (IFRS) қолданады.

Өзге комиссиялық шығыстар басты негізде тиісті қызметті алу шамасы бойынша шығыстарға жататын, мәмілені сүйемелдеу және оған қызмет көрсету шығындарын қамтиды.

(г) Шетел валютасы

Шетел валютасымен жүргізілетін операциялар операция жүргізілетін күні қолданыста болатын валюта бағамдары бойынша Топтың құрамына кіретін кәсіпорындардың сәйкес функционалдық валюталарына аударылады.

Есепті күнгі жай-күйі бойынша шетел валютасымен көрсетілген монетарлық активтер мен міндеттемелер есепті күні қолданылған валюта бағамы бойынша функционалдық валютаға аударылады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ҚАҒИДАЛАРЫ, ЖАЛҒАСЫ

(г) Шетел валютасы, жалғасы

Шетел валютасымен көрсетілген монетарлық активтермен және міндеттемелермен жүргізілген операциялардан түскен пайда немесе болған залал кезең басындағы жай-күйі бойынша функционалдық валютамен, тиімді мөлшерлеме бойынша есептелген пайыздардың шамасына түзетілген амортизациялық құн және кезең ішіндегі төлемдер мен есепті кезеңнің соңындағы жай-күйі бойынша валюта бағамымен функционалдық валютаға аударылған шетел валютасымен көрсетілген амортизациялық құн арасындағы айырманы білдіреді.

Шетел валютасымен көрсетілген, әділ құны бойынша бағаланатын монетарлық емес активтер мен міндеттемелер әділ құнын айқындайтын күні қолданылған валюта бағамы бойынша функционалдық валютаға аударылады. Шетел валютасымен көрсетілген және нақты шығын бойынша көрсетілген монетарлық емес активтер мен міндеттемелер операция жүргізетін күні қолданылған валюта бағамы бойынша функционалдық валютаға аударылады.

Шетел валютасына аудару нәтижесінде туындаған бағамдық айырмалар басқа да жиынтық кіріс құрамында көрсетіледі. Өзге жиынтық кіріс құрамында көрсетілген бағамдық айырма пайда немесе залал құрамына қайта жіктелетін, айырма құнсыздану салдарынан пайда болған жағдайларды қоспағанда, қолдағы сатуға арналған үлестік қаржы құралдарын аударған кезде туындайтын айырмашылықтарды қоспағанда, шетел валютасына аудару нәтижесінде пайда болатын бағамдық айырма пайда немесе залал құрамында көрсетіледі.

Төменде Топ шоғырландырылған қаржылық есептілікті жасаған кезде пайдаланған жыл соңындағы айырбастау бағамдары берілген:

	31 желтоқсан 2023 жыл	31 желтоқсан 2022 жыл
тенге/еуро	502.24	492.86
тенге/АҚШ доллары	454.56	462.65

(д) Ақша қаражаты және оның баламалары

Ақша қаражатына және олардың баламаларына ҚРҰБ-ғы, бас банктердегі және қаржы ұйымдарындағы қолма-қол банкноттар мен монеталар, бос қалдықтар («Ностро» түріндегі шоттар), сондай-ақ әділ құнының өзгеруінің айтарлықтай тәуекеліне ұшырамайтын және Топ қысқамерзімді міндеттемелерді реттеу үшін пайдаланатын бастапқы өтеу мерзімі 3 (үш) айдан кем өтімділігі жоғары қаржылық активтер кіреді. Ашық мәмілелер бойынша шектеулерден тыс Қазақстан және Мәскеу қор биржаларындағы қалдықтар сомасы ақша қаражаты құрамында жіктелген, себебі осы қалдықтарға физикалық шектеулер жоқ. Ақша қаражаты және олардың баламалары қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте амортизацияланған құны бойынша көрсетіледі.

(е) Қаржы құралдары

(i) Қаржы құралдарын жіктеу

Бастапқы таныған кезде қаржылық актив не амортизацияланған құны бойынша, не өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша, не пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын құрал ретінде жіктеледі.

Қаржылық актив төменде көрсетілген екі талапқа жауап берген және Топтың шешімі бойынша пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде жіктелмеген жағдайда ғана амортизацияланған құны бойынша бағаланады:

- актив шартта көзделген ақша ағындарын алу арқылы мақсатқа қол жеткізуге болатын бизнес-модель аясында ұсталады; және
- қаржылық активтің шарттық талаптары борыштың негізгі сомасын және негізгі соманың өтелмеген бөлігіне есептелген пайызды ғана төлеуді білдіретін ақша қаражаттары ағындарының белгіленген мерзімдерде туындауын көздейді.

Борыштық құрал төменде көрсетілген екі талапқа жауап берген және Топтың шешімі бойынша пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын құрал ретінде жіктелмеген жағдайда ғана өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланады:

- актив шартта көзделген ақша қаражаттарының ағындарын алу арқылы, сол сияқты қаржылық активтерді сату арқылы да мақсатқа қол жеткізуге болатын бизнес-модель аясында ұсталады;
- қаржылық активтің шарттық талаптары борыштың негізгі сомасын және негізгі соманың өтелмеген бөлігіне есептелген пайызды ғана төлеуді білдіретін ақша қаражаттары ағындарының белгіленген мерзімдерде туындауын көздейді.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ҚАҒИДАЛАРЫ, ЖАЛҒАСЫ

(е) Қаржы құралдары, жалғасы

(i) Қаржы құралдарын жіктеу, жалғасы

Амортизациялық құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер бойынша да, сондай-ақ пайда немесе залал құрамында танылатын келесі баптарды қоспағанда, өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық қаржылық активтер бойынша пайда мен залал өзге жиынтық кіріс құрамында танылады:

- тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалану арқылы есептелген пайыздық кірістер;
- құнсызданудан болған күтілетін кредиттік залалдар мен қалпына келтірілген залалдар сомасы; және
- валюта бағамдарының өзгерісінен болған пайда немесе залал.

Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық қаржылық активті тану тоқтатылған кезде, бұрын өзге жиынтық кіріс құрамында танылған жиналған пайда немесе залал меншікті капитал құрамынан пайда немесе залал құрамына қайта жіктеледі.

Сауда-саттыққа арналмаған инвестициялар борыштық құралдар құрамында бастапқы танылған кезде, Топ өз қалауы бойынша кейін оның күшін жою құқығынсыз өзге жиынтық кіріс құрамында инвестициялардың әділ құнының кейінгі өзгерістерін ұсыну туралы шешім қабылдауы мүмкін. Осы таңдау әр инвестиция үшін жеке жүргізіледі.

Осындай борыштық құралдар бойынша пайда мен залал ешқашан пайда мен залал құрамына қайта жіктелмейді және пайда немесе залал құрамында құнсыздану танылмайды. Инвестицияның бастапқы құнының бір бөлігін қайтаруды білдіретіні анық көрінетін жағдайларды қоспағанда, дивиденд пайда немесе залал құрамында танылады және бұл жағдайда дивиденд өзге жиынтық кіріс құрамында танылады. Инвестициялар шығарылған кезде өзге жиынтық кіріс құрамында танылған жиналған пайда мен залал бөлінбеген пайда құрамына ауыстырылады.

Барлық өзге қаржылық активтер пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын құралдар ретінде жіктеледі.

Сонымен қатар егер ол нәтижесінде туындауы мүмкін есептік сәйкессіздікті жоюға немесе айтарлықтай дәрежеде азайтуға мүмкіндік беретін болса, бастапқы тану кезінде Топ өз қалауы бойынша кейін қайта жіктеу құқығынсыз амортизацияланған құны немесе өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағалау критерийлеріне жауап беретін қаржылық активті пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағалау санатына жіктей алады.

Бизнес-модельді бағалау

Топ бизнес-модельдің мақсатына бағалау жүргізеді. Осы бағалаудың аясында қаржы құралдары портфелінің деңгейінде актив ұсталады. Бұл жағдай бизнесті басқарудың және басшылыққа ақпарат берудің тәсілдерін ең жақсы түрде көрсетеді. Топ келесі ақпаратқа талдау жасайды:

- Портфельді басқару үшін белгіленген саясаттар мен мақсаттар, сонымен қатар көрсетілген саясаттардың іс жүзіндегі әрекеті. Атап айтқанда, басқару стратегиясы шартта көзделген пайыздық кірісті алуға, пайыздық мөлшерлемелердің белгілі бір құрылымын қолдауға, қаржылық активтерді өтеу мерзімінің осы активтерді қаржыландыру үшін пайдаланылатын қаржылық міндеттемелерді өтеу мерзімдеріне сәйкес келуін қамтамасыз етуге немесе активтерді сату арқылы ақша ағындарын іске асыруға бағытталғандығы қарастырылады.
- Портфельдің нәтижелілігі қандай тәсілмен бағаланады және осы ақпарат Топтың басшылығына қалай хабарланады.
- Бизнес-модельдің (және осы бизнес-модельдің аясында ұсталатын қаржылық активтердің) нәтижелілігіне әсерін тигізетін тәуекелдер және осы тәуекелдерді басқару қандай тәсілдермен жүзеге асырылады.
- Портфельді басқаруға жауапты менеджерлерге сыйақы беру қалай жүзеге асырылады (мысалы, осы сыйақы аталған активтердің әділ құнына немесе шартта көзделген активтер бойынша ақша қаражаттары ағынына байланысты бола ма).
- Өткен кезеңдердегі сатылымдардың туындау жиілігі, көлемі және мерзімдері, осындай сатылымдардың себептері, сонымен қатар болашақтағы сатылымдар деңгейіне қатысты күтілімдер. Алайда, сатылымдар деңгейі туралы ақпарат оқшау түрде емес, Топ мәлімдеген қаржылық активтерін басқару мақсатына қандай тәсілмен қол жеткізілетіні және ақша ағындарының қандай тәсілмен іске асырылатынына тұтастай бірыңғай талдау жасау аясында қарастырылады.

«БАНК ЦЕНТМКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ҚАҒИДАЛАРЫ, ЖАЛҒАСЫ

(е) Қаржы құралдары, жалғасы

(і) Қаржы құралдарын жіктеу, жалғасы

Бизнес-модельді бағалау, (жалғасы)

Сауда үшін ұсталып қалатын немесе оларды басқару және олардың нәтижелілігін бағалау әділ құнның негізінде жүзеге асырылатын қаржылық активтері пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын болады. Себебі олар шартта көзделген ақша қаражаттары ағындарын алу мақсатында да, қаржылық активтерін сату мақсатында да ұсталмайды

Шартта көзделген ақша ағындарының тек негізгі соманы және пайыздарды төлеу ғана болып табылатындығын бағалау

Осы бағалаудың мақсаттары үшін «негізгі сома» қаржылық активінің бастапқы танылуындағы қаржылық активінің әділ құны ретінде белгіленеді. «Пайыздар» ақшаның уақытша құны үшін, белгілі бір уақыт кезеңі бойы өтелмей қалған негізгі сомаға қатысты кредиттік тәуекел үшін және кредиттеуге байланысты басқа да негізгі тәуекелдер мен шығыс (мысалы, өтімділік тәуекелі және әкімшілік шығыс) үшін, сонымен қатар пайда маржасы үшін өтемақы ретінде белгіленеді.

Шартта көзделген ақша ағындарының тек негізгі соманың және негізгі соманың өтелмеген бөлігіне есептелген пайыздың («SPPI критерийлері») төлемі болып табылатынын бағалаған кезде, Топ қаржы құралының шартты талаптарына талдау жасайды. Талдауға қаржылық актив бойынша шартта көзделген ақша қаражаттары ағындарының мерзімдерін немесе сомасын қаржылық актив талданып жатқан талапты қанағаттандырмайтындай етіп өзгертетін қандай да бір шарттық талаптың болуын бағалау кіреді. Бағалау жүргізу кезінде Топ төмендегілерді назарға алады: Бағалауды жүргізген кезде, Топ төмендегілерді назарға алады:

- ақша қаражаттары ағындарының мерзімдерін немесе сомасын өзгерте алатын шартты оқиғалар;
- тұтқалық (левередж) әсері бар талаптар;
- • мерзімінен бұрын өтеу және қолданыс мерзімін ұзарту туралы талаптар;
- келісілген активтерден Топтың талаптарын ақша ағындарымен шектейтін талаптар (мысалы, «регресс құқығынсыз» активтер);
- ақшаның уақытша құнының орнын толтыруға өзгерістер тудыратын талаптар – мысалы, пайыздардың мөлшерлемелерін жүйелі түрде қайта қарау.

Мерзімінен бұрын өтеу туралы талап мерзімінен бұрын өтеген кезде төленген сома мәні бойынша негізгі соманың өтелмеген бөлігін және өтелмеген бөлікке есептелген пайызды білдірген және шарттық қолданысын мерзімінен бұрын тоқтатқаны үшін ақылға қонымды қосымша өтемақыны қамтыған жағдайда SPPI критерийіне сәйкес келеді.

Сонымен қатар мерзімінен бұрын өтеу туралы талап келесі жағдайда осы критерийге сәйкес талап ретінде қарастырылады: егер қаржылық активі сыйлықақымен немесе шартта көрсетілген атаулы сомаға қатысты дисконтпен сатып алынса немесе құрылса, онда мерзімінен бұрын өтеген кезде төленуі тиіс сома мәні бойынша шартта көрсетілген атаулы соманы плюс шартта көзделген есептелген (бірақ төленбеген) пайызды білдіреді (сонымен қатар шарттық қолданысын мерзімінен бұрын тоқтатқаны үшін ақылға қонымды қосымша өтемақыны қамтуы мүмкін); және қаржылық активін бастапқы таныған кезде оның мерзімінен бұрын өтеу туралы талабының әділ құны болмашы болып табылады.

Қайта жіктеу

Топ қаржылық активтерді басқару бойынша өзінің бизнес-моделін өзгерткеннен кейінгі кезеңді қоспағанда, қаржылық активтерді жіктеу бастапқы танылғаннан кейін өзгертілмейді.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ НЕГІЗГІ ҚАҒИДАЛАРЫ, ЖАЛҒАСЫ

(e) Қаржы құралдары, жалғасы

(i) Қаржы құралдарын жіктеу, жалғасы

Қаржылық активтер – кейінгі бағалау, пайда және залал

Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер	Бұл активтер нәтижесінде әділ құны бойынша бағаланады. Таза пайда және залал, оған қоса пайыздардан немесе дивиденттерден түсетін кіріс пайда немесе залал құрамында танылады.
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер	Бұл активтер нәтижесінде тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдану арқылы амортизацияланған құны бойынша бағаланады. Амортизацияланған құн құнсызданудан болатын залал сомасына азаяды. Пайыздық кірістер, бағам айырмасы бойынша пайда немесе залал және құнсыздану пайда немесе залал құрамында көрсетіледі. Тануды тоқтатудан болатын өзге пайда немесе залал пайда немесе залал құрамында танылады.
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық инвестициялар	Бұл активтер нәтижесінде әділ құны бойынша бағаланады. Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдану арқылы есептелген пайыздық кірістер, бағам айырмасы бойынша пайда немесе залал және құнсыздану пайда немесе залал құрамында көрсетіледі. Өзге таза пайда және залал өзге жиынтық кірісте танылды. Тануды тоқтату кезінде өзге жиынтық кірісте жиналған пайда мен залал пайда немесе залал құрамына қайта жіктеледі.

Қаржылық міндеттемелер

Қаржылық кепілдіктер мен қарыз беру бойынша қаржылық міндеттемелерден басқа қаржылық міндеттемелерді Топ амортизацияланған құны бойынша немесе пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын міндеттемелер ретінде жіктейді.

Қайта жіктеу

Қаржылық міндеттемелерді жіктеу оларды бастапқы мойындағаннан кейін өзгертілмейді.

(ii) Қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелердің талаптарын модификациялау

Қаржылық активтер

Егер қаржылық активтердің талаптары өзгертін болса, Топ осындай модификацияланған актив бойынша ақша қаражаттары ағынының ерекшеленетінін не ерекшеленбейтінін бағалайды. Егер ақша қаражаттары ағыны айтарлықтай ерекшеленетін болса («талаптарды айтарлықтай модификациялау»), онда бастапқы қаржылық актив бойынша шартта көзделген ақша қаражаттарының ағынына қатысты құқықтардың күші жойылған деп танылады. Бұл жағдайда бастапқы қаржылық активті тану тоқтатылады және жаңа актив әділ құны плюс мәміле бойынша сәйкес шығындар бойынша есепте танылады.

Модификациялау нәтижесінде туындаған комиссиялық сыйақының алынған сомалары келесідей есепте танылады:

- Жаңа активтің әділ құнын анықтау кезінде есепке алынған комиссиялық сыйақы сомасы, сондай-ақ мәміле бойынша тиісті шығындардың өтемі болып танылатын комиссиялық сыйақы сомалары осы активтің бастапқы бағалауына қосылады; және
- Комиссиялық сыйақының өзге сомалары тануды тоқтатудан болған пайданы немесе залалдың бір бөлігі ретінде пайда немесе залал құрамында танылады.

Егер олар шарттың ағымдағы талаптарының салдары болатын болса, мысалы егер тиісті кредит беру шарты Топтың пайыздық міндеттемені өзгертуін көздесе, ҚРҰБ-ның негізгі мөлшерлемені өзгертуі салдарынан Топ пайыздық мөлшерлемені өзгертетін болса, қолда бар қаржылық активтер немесе қаржылық міндеттемелер бойынша ақша қаражаттары ағынының шамасын өзгерту талаптарды модификациялау болып табылмайды.

Топ талаптарды модификациялаудың маңыздылығына, яғни бастапқы қаржылық актив бойынша ақша қаражаттарының ағыны мен модификацияланған немесе оны алмастырған қаржылық актив бойынша ақша қаражаттары ағынының айтарлықтай ерекшеленетінін не ерекшеленбейтінін сандық және сапалық тұрғыда бағалайды. Топ сапалы факторларға, сандық факторларға және сандық әрі сапалық факторлардың жиынтық әсеріне талдау жасай отырып, талаптарды модификациялаудың маңыздылығына қатысты сандық және сапалық бағалау жүргізеді. Егер ақша қаражаттарының ағыны айтарлықтай ерекшеленетін болса, онда бастапқы қаржылық актив бойынша шартта көзделген ақша қаражаттарының ағынына қатысты құқықтар аяқталған болып есептеледі. Осы бағалауды жүргізген кезде Топ ұқсастығы бойынша қаржылық міндеттемелерді тануды тоқтатуға қатысты нұсқауларды басшылыққа алады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ҚАҒИДАЛАРЫ, ЖАЛҒАСЫ

(e) Қаржы құралдары, жалғасы

(ii) Қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелердің талаптарын модификациялау, жалғасы

Қаржылық активтер, жалғасы

Топ келесі сапалы факторлардың негізінде талаптарды модификациялауды маңызды деп тұжырымдайды:

- қаржылық активтің валютасын өзгерту;
- құнсыздану түрін немесе активтің сапасын арттыратын басқа да құралдарды өзгерту;
- ақша айырбастау талаптарын қосу

Егер модификация қарыз алушының қаржылық қиындықтарына негізделген болса, онда мұндай модификациялаудың мақсаты ереже бойынша бастапқы талаптардан ерекшеленетін жаңа активті құру (беру) емес, шарттың бастапқы талаптарына сәйкес актив құнының барынша мүмкін болатын сомасын өтеу болып табылады. Егер Топ қолданыстағы шартта көзделген ақша қаражаттары ағынының бір бөлігі кешірілетіндей әдіспен қаржылық активті модификациялауды жоспарласа, онда ол модификациялауды жүргізгенге дейін осы активтің бір бөлігін есеп шығару қажет болатынына не болмайтынына талдау жасауы қажет (есептен шығаруға қатысты төмендегі саясатты қараңыз). Бұл тәсіл сандық бағалаудың нәтижесіне әсер етеді және мұндай жағдайда сәйкес қаржылық активті тануды тоқтату критерийлерінің әдетте сақталмайтынына әкеп соғады. Топ сонымен қатар талаптарды модификациялаудың маңызды болатынын не болмайтынын сапалы бағалайды. Егер амортизацияланған құны немесе өзге жиынтық кірісі арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық активтің талаптарын модификациялау осы қаржылық активті тануды тоқтатуға әкеп соқпаса, онда Топ аталған актив бойынша бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдаланып, осы активтің жалпы баланстық құнын қайта санайды және туындаған айырманы пайда немесе залал құрамында модификациялаудан болған пайда немесе залал ретінде таниды. Пайыздық мөлшерлемесі құбылмалы қаржылық активтерге қатысты қолданылатын модификациялаудан болатын пайданы немесе залалды есептеу кезінде пайдаланылатын бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме модификация жүргізу сәтінде ағымдағы нарықтық талаптары көрсету үшін түзетіледі. Осындай модификациялау аясында туындаған шығындар немесе төленген комиссиялар және алынған комиссиялық шығындар модификацияланған қаржылық активтің жалпы баланстық құнын түзетеді және модификацияланған қаржылық активтің қалған қолданыс мерзімі ішінде амортизацияланады.

Егер мұндай модификация қарыз алушының қаржылық қиындықтарына негізделген болса (3 (м)-ескертпені қараңыз), онда сәйкес пайда немесе залал құнсызданудан болған залал құрамында көрсетіледі. Қалған жағдайларда сәйкес пайда немесе залал тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі (3(б)-ескертпені қараңыз) пайдаланылып есептелген пайыздық кірістер құрамында көрсетіледі.

Қаржылық міндеттемелер

Модификацияланған міндеттемелері бойынша ақша қаражаттары ағынының шамасы айтарлықтай өзгертіндей талаптары өзгертін болса, Топ қаржылық міндеттемені тануды тоқтатады. Бұл жағдайда модификацияланған талаптарымен жаңа қаржылық міндеттеме әділ құны бойынша танылады. Бұрынғы қаржылық міндеттеменің баланстық құны мен модификацияланған талаптарымен жаңа қаржылық міндеттеменің құны арасындағы айырма пайда немесе залал құрамында танылады. Төленген өтем, егер болса, берілген қаржылық емес активтерді және жаңа модификацияланған қаржылық міндеттемені қосқанда өзіне қабылданған міндеттемені қамтиды.

Топ сапалы факторларға, сандық факторларға және сандық әрі сапалық факторлардың жиынтық әсеріне талдау жасай отырып, талаптарды модификациялаудың маңыздылығына қатысты сандық және сапалық бағалау жүргізеді. Топ келесі сапалы факторлардың негізінде талаптарды модификациялауды маңызды деп тұжырымдайды:

- қаржылық міндеттеменің валютасын өзгерту;
- құнсыздану түрін немесе міндеттеменің сапасын арттыратын басқа да құралдарды өзгерту;
- ақша айырбастау талаптарын қосу;
- қаржылық міндеттеменің субординациясын өзгерту;

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ҚАҒИДАЛАРЫ, ЖАЛҒАСЫ

(е) Қаржы құралдары, жалғасы

(ii) Қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелердің талаптарын модификациялау, жалғасы

Қаржылық міндеттемелер, жалғасы

Сандық бағалау жүргізу мақсатында егер бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша дисконтталған, алынған комиссиялық сыйақыны шегергенде комиссиялық сыйақы төлемдерін қосқанда, жаңа талаптарға сәйкес ақша қаражаттары ағынының келтірілген құны бастапқы қаржылық міндеттеме бойынша қалған ақша қаражаттары ағынының дисконтталған келтірілген құнынан ең аз дегенде 10 %-ға ерекшеленетін болса, талаптар айтарлықтай ерекшеленетін болып саналады.

Егер қаржылық міндеттеменің талаптарын модификациялау оны тануды тоқтатуға әкеп соқпаса онда міндеттеменің амортизацияланған құны бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша модификацияланған ақша қаражаттары ағынын дисконттау арқылы қайта саналады және нәтижесінде туындаған айырма пайданың немесе залалдың құрамында модификациялаудан болған пайда немесе залал ретінде танылады. Пайыздық мөлшерлемесі құбылмалы қаржылық міндеттемелерге қатысты қолданылатын модификациялаудан болатын пайданы немесе залалды есептеу кезінде пайдаланылатын бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме модификация жүргізу сәтінде ағымдағы нарықтық талаптары көрсету үшін түзетіледі. Модификациялау аясында туындаған шығындар немесе төленген комиссиялар міндеттеменің баланстық құнын түзету ретінде танылады және құрал-жабдық бойынша тиімді пайыздық мөлшерлемені қайта санау арқылы модификацияланған қаржылық міндеттеменің қалған қолданыс мерзімі ішінде амортизацияланады.

(iii) Тануды тоқтату

Қаржылық активтер

Топ осы қаржылық активі бойынша ақша қаражаты ағындарына шартта көзделген құқығын жоғалтқан кезде немесе қаржылық активін осы қаржылық активін меншіктеу құқығына байланысты барлық тәуекелдер және пайда іс жүзінде басқа тарапқа берілетін мәмілені жүзеге асыру нәтижесінде берген немесе Топ осы қаржылық активін меншіктеу құқығына байланысты барлық тәуекелдер мен пайданың айтарлықтай бөлігін өткізбеген, сақтамаған, бірақ қаржылық активіне бақылау жасауды сақтамаған кезде қаржылық активін тануды тоқтатады.

Қаржылық активті тануды тоқтату кезінде активтің баланстық құны (немесе танылуы тоқтатылған активтің бір бөлігіне бөлінген баланстық құны) мен алынған өтем сомасы (i) (оған қоса өзіне қабылдаған жаңа міндеттеменің шамасын шегергенде алынған жаңа активтің шамасы) мен өзге жиынтық кіріс құрамында танылған кез келген жиналған пайда немесе залал (ii) арасында айырма пайда немесе залал құрамында танылады.

Топ мәмілелер жасайды, оның талаптары бойынша қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепте танылған активтерді береді, бірақ бұл кезде берілген активтердің меншік құқығынан туындайтын тәуекелдердің және пайданың барлығы немесе бір бөлігі өзінде қалады. Мұндай жағдайда берілген активтер есебінде тану тоқтатылмайды. Осындай мәмілелер болып бағалы қағаздарды қарызға беру және «РЕПО» мәмілелері танылады.

Топ қаржылық активке меншік құқығына байланысты барлық тәуекелдер мен пайданы сақтамайтын, бермейтін және берілген активке қатысты бақылауды сақтайтын мәмілелерде Топтың берілген актив құнының өзгеру тәуекеліне ұшырау дәрежесі ретінде анықталатын активке қатысуды жалғастыруды сақтаған дәрежеде активті тануды жалғастырады. Осындай мәмілелердің мысалы болып «Қазақстанның орнықтылық қоры» АҚ-пен жасалған қарыздар бойынша талап ету құқығын табыстау туралы шарттар танылады (18-ескертілме).

Егер Топ өзінің қатысуын жалғастыру көлемінде активті тануды жалғастыратын болса, Топ сондай-ақ соған байланысты міндеттемені таниды. Берілген актив және соған байланысты міндеттеме Топ сақтаған құқықтар мен міндеттемелер негізінде бағаланады. Активке байланысты міндеттеме берілген актив мен оған байланысты міндеттеменің таза баланстық құны Топ сақтаған құқықтар мен міндеттемелердің амортизацияланған құнын білдіретіндей бағаланады.

Топ өзінің қатысуын жалғастыру көлемінде және оған байланысты міндеттемеге қатысты туындайтын шығыстар көлемінде берілген активтерге қатысты туындайтын кірісті тануды жалғастырады.

Егер берілген актив амортизацияланған құны бойынша бағаланатын болса, онда оған байланысты міндеттеме пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын міндеттеме болып жіктелмейді.

«БАНК ЦЕНТМКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ҚАҒИДАЛАРЫ, ЖАЛҒАСЫ

(е) Қаржы құралдары, жалғасы

(iii) Тануды тоқтату, жалғасы

Қаржылық міндеттемелер

Топ ол бойынша шарттық міндеттемелер орындалған, жойылған немесе тоқтатылған қаржылық міндеттемелерді тануды тоқтатады.

(iv) Әділ құны бойынша бағалау принципі

Әділ құн дегеніміз активті сатқан кезде алынған немесе бағалау күні нарықтың қатысушыларының арасында жасалатын әдеттегі мәміле талаптарымен міндеттемелерді негізгі нарықта немесе, ол болмаған жағдайда, көрсетілген күні Топқа қолжетімді болатын неғұрлым тиімді нарықта берген кезде төленген бағаны білдіреді. Міндеттемелердің әділ құны оның орындалмау тәуекелін көрсетеді.

Топ мүмкіндігінше осы құралға белсенді нарықта белгіленген бағаны пайдалана отырып, құралдың әділ құнын бағалайды. Егер актив немесе міндеттеме бойынша операциялар жеткілікті түрде жиі және баға белгілеулерді жүйелі негізде айқындау үшін жеткілікті көлемде жүргізілген болса, нарық белсенді болып танылады.

Белсенді нарықта ағымдағы баға белгілеулер болмаған кезде, Топ бақыланатын бастапқы деректер барынша көп пайдаланылатын және бақыланбайтын бастапқы деректер барынша аз пайдаланылатын бағалау әдісін пайдаланады. Тандалған бағалау әдістеріне нарықтың қатысушылары осы жағдайларда назарға алуы мүмкін барлық факторлар кіреді.

Бастапқы тану кезінде қаржы құралының әділ құнының үздік дәлелі әдетте мәміленің бағасы, яғни төленген немесе алынған өтемақының әділ құны болып табылады. Егер Топ бастапқы тану кезінде әділ құнның мәміле бағасынан өзгеше екенін және әділ құнның осындай актив немесе міндеттеме үшін белсенді нарықтағы ағымдағы баға белгілеулер арқылы расталмайтынын және бақыланатын бастапқы деректер ғана пайдаланылатын бағалау әдісіне негізделмейтін анықтаса, қаржы құралы бастапқыда бастапқы тану кезіндегі әділ құнның және мәміле бағасының арасындағы айырманы кейінге қалдыру үшін түзетілген әділ құны бойынша бағаланады. Бастапқы танудан кейін айырма құрал қолданылатын барлық мерзім ішінде, бірақ бағалау бақыланатын бастапқы деректермен толық расталған кезден немесе операция аяқталған кезден кешіктірілмей тиісті түрде пайда немесе залал құрамында көрсетіледі.

Егер әділ құны бойынша бағаланатын активтің немесе міндеттеменің сұраныс бағасы және ұсыныс бағасы болса, активтер және ұзақ позициялар сұраныс бағасының негізінде бағаланады, міндеттемелер және қысқа позициялар ұсыныс бағасының негізінде бағаланады.

(v) «РЕПО» және «кері РЕПО» мәмілелері

Кері сату міндеттемесімен сату туралы келісімдер аясында сатылған бағалы қағаздар (бұдан кейін – «РЕПО» мәмілелері) бағалы қағаздар кепілімен қамтамасыз етілген қаржыландыруды тарту бойынша жүргізілген операция ретінде көрсетіледі, бұл кезде бағалы қағаздардың қаржылық жағдай жөніндегі шоғырландырылған есептілікте көрсетілуі жалғастырылады, ал контрагенттер алдындағы, «РЕПО» мәмілелері бойынша кредиторлық берешектің құрамына қосылған міндеттемелер жағдайға байланысты банктің және қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиесі құрамында көрсетіледі. Сату бағасы мен кері сатып алу бағасы арасындағы айырма пайыздық кірісті білдіреді және тиімді сыйақы мөлшерлемесі әдісін пайдалана отырып, «РЕПО» мәмілесін қолданған кезеңдегі пайда немесе залал құрамында көрсетіледі.

Кері сату міндеттемесімен сатып алу туралы келісімдер (бұдан кейін – «кері РЕПО мәмілелері») аясында сатып алынған, «кері РЕПО» мәмілелері бойынша дебиторлық берешектің құрамына қосылған бағалы қағаздар жағдайға байланысты клиенттерге және банктерге берілген несиелердің құрамында көрсетіледі. Сатып алу бағасы мен кері сату бағасы арасындағы айырма пайыздық кірісті білдіреді және тиімді сыйақы мөлшерлемесі әдісін пайдалана отырып, «кері РЕПО» мәмілесін қолданған кезеңдегі пайда немесе залал құрамында көрсетіледі.

Егер кері сату міндеттемесімен сатып алу туралы келісімдер аясында сатып алынған активтер үшінші тұлғаларға сатылса, бағалы қағаздарды қайтару міндеттемесі саудаға арналған міндеттеме ретінде көрсетіледі және әділ құны бойынша бағаланады.

(ж) Банктердегі қаражат, клиенттер мен банктерге берілген несиелер

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептің «Банктердегі қаражат», «Клиенттер мен банктерге берілген несиелер» баптары төмендегілерді қамтиды:

- банктердегі қаражат, клиенттерге және банктерге берілген амортизацияланған құны бойынша бағаланатын несиелер (3-ескертпені (ж)(i) қараңыз); олар бастапқыда әділ құны бойынша бағаланады, оған қоса мәміле бойынша қосымша тікелей шығындар қосылады және нәтижесінде тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалану арқылы олардың амортизацияланған құны бойынша бағаланады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ҚАҒИДАЛАРЫ, ЖАЛҒАСЫ

(з) Инвестициялық бағалы қағаздар

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептің «Инвестициялық бағалы қағаздар» атты бабы төмендегілерді қамтиды:

- амортизацияланған құны бойынша бағаланатын борыштық инвестициялық бағалы қағаздар, олар бастапқыда әділ құны бойынша бағаланады оған қоса мәміле бойынша қосымша тікелей шығындар қосылады және нәтижесінде тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалану арқылы олардың амортизацияланған құны бойынша бағаланады;
- пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын немесе Топтың қалауы бойынша осы топқа жіктелетін борыштық және үлестік инвестициялық бағалы қағаздар, олар әділ құны бойынша бағаланады, олардың өзгерістері пайда немесе залал құрамында дереу
- өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар, және
- Топтың қалауы бойынша өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағалау санатына жіктелетін борыштық инвестициялық бағалы қағаздар.

(и) Негізгі құралдар және материалдық емес активтер

(i) Меншікті активтер

Негізгі құралдардың объектілері, бұдан әрі сипатталғандай, қайта бағалау құны бойынша көрсетілетін ғимараттар мен құрылыстарды қоспағанда, жинақталған амортизация мен құнсызданудан болған залалды шегере отырып, нақты шығын бойынша шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетіледі.

Негізгі құралдар объектісі әртүрлі тиімді пайдалану мерзімі бар бірнеше компоненттерден тұрған жағдайда, мұндай компоненттер негізгі құралдардың жеке объектілері ретінде көрсетіледі.

Ғимараттар мен құрылыстар тұрақты түрде қайта бағалануы тиіс. Қайта бағалау кезеңділігі қайта бағалануға тиісті ғимараттардың әділ құнының өзгеруіне байланысты болады. Пайда немесе залал құрамында көрсетілген, қайта бағалау нәтижесінде аталған объектілердің алдыңғы төмендетілген құнын өтеген жағдайларды қоспағанда, қайта бағалау нәтижесінде «Ғимараттар мен құрылыстар» санатына жататын ғимараттардың құнының артуы өзге жиынтық кіріс құрамында көрсетіледі. Мұндай жағдайда қайта бағалау нәтижесі пайда немесе залал құрамында көрсетіледі. Өзге жиынтық кіріс құрамында көрсетілген, қайта бағалау нәтижесінде аталған объектілердің алдыңғы көбейтілген құнын есептен шығарған жағдайларды қоспағанда, қайта бағалау нәтижесінде «Ғимараттар мен құрылыстар» санатына жататын ғимараттардың құнының төмендеуі пайда немесе залал құрамында көрсетіледі. Мұндай жағдайда қайта бағалау нәтижесі өзге жиынтық кіріс құрамында көрсетіледі.

(ii) Амортизация

Негізгі құралдар және материалдық емес активтер бойынша амортизация оларды тиімді пайдалану болжанған мерзім ішінде тозуды біркелкі есептеу әдісі бойынша есептеледі және пайда немесе залал құрамында көрсетіледі. Амортизация объектіні сатып алған күннен бастап, ал шаруашылық жүргізу тәсілімен тұрғызылған негізгі құралдар үшін объекті салуды аяқтаған және ол пайдалануға дайын болған кезден бастап есептеледі. Жер телімдері бойынша амортизация есептелмейді.

Амортизацияны есептеу жыл сайын белгіленетін келесі нормаларды пайдалана отырып есептеледі:

Ғимараттар және басқа құрылыстар	1.00-2.50%
Жиһаз және компьютерлік жабдық	5.60-20.00%
Материалдық емес активтер	6.67-100.00%

(к) Инвестициялық меншік

Инвестициялық меншікке жалға беруден түскен кірісті алуға және/немесе әдеттегі шаруашылық қызмет барысында сатуға емес, оның нарықтық құнын арттыруға, тауарды өндірген және жеткізген, қызмет көрсеткен кезде пайдалануға немесе әкімшілік қызметке арналған меншік жатқызылады. Инвестициялық меншік объектілері сатып алуға жұмсалған шығынды қосқанда, бастапқыда сатып алу құны бойынша есепке алынады. Кейін инвестициялық меншік объектілері жинақталған амортизация мен құнсызданудан болған залал шегеріліп, бастапқы құны бойынша көрсетіледі. Амортизация 10 жылдан 40 жылға дейін құбылып тұратын, объектілерді пайдалы қолдану мерзіміне байланысты тікелей әдістің негізінде есептеледі.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ҚАҒИДАЛАРЫ, ЖАЛҒАСЫ

(к) Инвестициялық меншік, жалғасы

Инвестициялық меншік объектісін пайдалану сипаты өзгертілген және ол негізгі құралдар санатына қайта жіктелген жағдайда, оны кейін шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсету мақсаты үшін қайта жіктелген күні осы объектінің әділ құны осы объект бойынша нақты шығын болып табылады.

(л) Алынған мүлік

Алынған активтер келесі ең аз екі шама бойынша есепке алынады: бастапқы құны немесе ықтимал сатудың таза құны бойынша. Ықтимал сатудың таза құны – бұл жұмыстарды аяқтауға және сатуға арналған есептік шығындарды шегергендегі қарапайым іскерлік айналым жағдайында сатудың болжамды бағасы.

(м) Активтердің құнсыздануы

5-ескертпені қараңыз.

Топ пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланбайтын келесі қаржы құралдары бойынша күтілетін кредиттік залалға бөлінген бағалау резервін таниды:

- борыштық құрал болып табылатын қаржылық активтер;
- шығарылған қаржылық кепілдік шарттары;
- қарыз беру бойынша шығарылған міндеттемелер.

Борыштық құралдарға бөлінген инвестициялар бойынша құнсызданудан болатын залал танылмайды.

Топ күтілетін кредиттік залалға құрылған бағалау резервтерін бүкіл мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік залалға тең сомда танытын болады. Бұған танылатын резерв сомасы 12 айлық күтілетін кредиттік залалға тең болатын келесі қаржы құралдары кірмейді:

- есепті күнгі жай-күйі бойынша кредиттік тәуекелі төмен борыштық инвестициялық бағалы қағаздар; және
- бастапқы танылған сәттен бастап кредиттік тәуекелі елеулі түрде көтерілмеген өзге қаржылық құралдар (жалға беру бойынша дебиторлық берешектен басқасы) (5-ескертпені қараңыз).

Топ егер оның кредиттік рейтингі бүкіл әлемде қабылданған «инвестициялық сапа» рейтингінің анықтамасына сәйкес келсе, онда борыштық бағалы қағаздың кредиттік тәуекелі төмен болады деп есептейді.

12 айлық күтілетін кредиттік залал – бұл есепті күннен кейінгі 12 ай бойы болуы мүмкін қаржы құралы бойынша дефолт оқиғаларының салдарынан туындайтын күтілетін кредиттік залалдың бір бөлігі. Олар бойынша 12 айлық ККЗ танылатын қаржы құралдары «1-сатыдағы» қаржы құралдарына жатады.

Барлық мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік залал («Барлық мерзім ішіндегі ККЗ») барлық күтілетін қолданыс мерзімі ішінде қаржы құралы бойынша барлық мүмкін болатын дефолт нәтижесінде ККЗ ретінде белгіленеді. Олар бойынша барлық мерзім ішінде ККЗ танылатын, сатып алынбаған немесе құнсызданған кредиттік актив ретінде құрылмаған қажы құралдары «2-сатыдағы» (егер қаржы құралы бойынша кредиттік тәуекел бастапқы танылған сәттен айтарлықтай артса, бірақ қаржы құралы құнсызданған кредиттік болып табылмаса) және «3-сатыдағы» (егер қаржы құралы құнсызданған кредиттік болып табылса) қаржы құралдарына жатады.

Күтілетін кредиттік залал дефолттың орын алуы дәрежесі бойынша өлшенген кредиттік залалдың есептік бағасын білдіреді. Олар келесідей бағаланады:

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ҚАҒИДАЛАРЫ, ЖАЛҒАСЫ

(м) Активтердің құнсыздануы, жалғасы

- *есепті күнгі жай-күйі бойынша құнсызданған кредиттік болып табылмайтын қаржылық активтерге қатысты:* барлық күтілетін толықтай алынбаған ақша қаражаттарының келтірілген құны ретінде (яғни шартқа сәйкес Топқа тиесілі ақша қаражаттарының ағыны мен Топ алуды күтетін ақша қаражаттарының ағыны арасындағы айырма);
- *есепті күнгі жай-күйі бойынша құнсызданған кредиттік болып табылатын қаржылық активтерге қатысты:* күтілетін кредиттік залалды есептеу кредиттеудің қалған барлық мерзімінде кредиттік залал туындауының ықтималдығын салмақтау арқылы жүргізілетін болады;
- *қарыз беру бойынша міндеттемелердің пайдаланылмаған бөлігіне қатысты:* егер қарыз алушы кредит алуға және осы кредит берілетін болса, Топ алуды көздейтін ақша қаражаттарының ағынын алуға қатысты құқықтарын пайдаланатын болса, шарт бойынша Топқа тиесілі ақша қаражаттарының ағындары арасындағы айырманың келтірілген құны ретінде; және
- *қаржылық кепілдіктер шарттарына қатысты:* Топ өтейтін соманы шегергенде шарт ұстаушы көтерген кредиттік залалдың орнын толтыру үшін шарт ұстаушыға жасалатын күтілетін төлемдердің келтірілген құны ретінде.

Қайта құрылымдалған қаржылық активтер

Тараптардың келісім бойынша қаржылық актив қайта қарастырылған немесе қаржылық активтің талаптары модификацияланған немесе қарыз алушының қаржылық жағдайының нашарлауына байланысты қолда бар қаржылық актив жаңасына ауыстырылған жағдайда осы қаржылық активті тануды тоқтату қажеттілігіне қатысты бағалау жүргізіледі және күтілетін кредиттік тәуекелдер келесідей бағаланады:

- Егер күтілетін қайта құрылымдау қолда бар активті тануды тоқтатуға әкеп соқпаса, онда модификацияланған қаржылық актив бойынша ақша қаражаттарының күтілетін ағыны қолда бар актив бойынша толық алынбаған ақша қаражаттарының есебіне қосылады.
- Егер күтілетін қайта құрылымдау қолда бар активті тануды тоқтатуға әкеп соғатын болса, онда жаңа активтің күтілетін әділ құны тану тоқтатылған сәтте қолда бар актив бойынша түпкілікті ақша қаражаттарының ағыны ретінде қарастырылады. Бұл сома қолда бар қаржылық актив бойынша бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдаланумен тануды тоқтату күтілетін кезеңнен бастап есепті күнге дейін дисконтталатын қолда бар қаржылық актив бойынша толық алынбаған сомалардың есебіне қосылады.

Құнсызданған кредиттік қаржылық активтер

Әрбір есепті күнге Топ амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын қаржылық активтерге және өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын борыштық қаржылық активтерге олардың кредиттік құнсыздануына қатысты бағалау жүргізеді. Осындай қаржылық актив бойынша есептелген болашақтағы ақша қаражаттарының ағынына теріс әсер ететін бір немесе бірнеше оқиға орын алған кезде қаржылық актив «құнсызданған кредиттік» болып табылады.

Қаржылық активтің кредиттік құнсыздануының куәсі болып, негізінен келесі бақыланатын деректер танылады:

- Қарыз алушының немесе эмитенттің айтарлықтай қаржылық қиындықтары;
- Дефолт немесе төлемді мерзімінен кешіктіру сияқты шарттың талаптарын бұзу;
- Топтың өзге жағдайларда ол қарастырмайтын талаптармен қарызды немесе аванс төлемін қайта құрылымдауы;
- Банкрот болу ықтималдығы немесе қарыз алушының өзге қаржылық қайта ұйымдасуы; немесе
- Қаржылық қиындықтар нәтижесінде бағалы қағаздар бойынша белсенді нарықтың жоғалуы.

Егер шартта көзделген ақша қаражаттарының ағынын алмау тәуекелінің айтарлықтай төмендегенін және құнсызданудың басқа белгілерінің болмауын дәлелдейтін мән-жайлар болмаса ғана, Қарыз алушының қаржылық жағдайының нашарлауының салдарынан талаптары қайта қаралған кредит ереже бойынша құнсызданған кредиттік болып есептеледі. Сонымен қатар 90 және одан көп мерзімге мерзімінен кешіктірілген кредиттер құнсызданған кредиттік болып есептеледі

«БАНК ЦЕНТМКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ҚАҒИДАЛАРЫ, ЖАЛҒАСЫ

(м) Активтердің құнсыздануы, жалғасы

Құнсызданған кредиттік қаржылық активтер, жалғасы

Мемлекет ол бойынша борышкер болып табылатын мемлекеттік облигацияларға бөлінетін инвестицияларды (өзге қаржылық активтер) кредиттік құнсыздануға қатысты бағалау кезінде Топ келесі факторларды қарастырады:

- Облигацияның кірістілігінде көрсетілген кредитті өтеу қабілеттілігін нарықтық бағалау;
- Рейтинг агенттіктері орындаған кредитті өтеу қабілеттілігін бағалау;
- Жаңа борышты шығару үшін елдің капитал нарығына қол жеткізу қабілеті;
- Ұстаушыларға борышты ерікті немесе мәжбүрлі кешіру нәтижесінде залал келтірілуі мүмкін борышты қайта құрылымдау;
- «соңғы инстанциядағы кредитор» ретінде осындай елге қажетті қолдау көрсетуді қамтамасыз етуге, мүмкіндік беретін халықаралық қолдау механизмдерінің болуы, сондай-ақ мемлекеттік органдар мен ведомстволардың осы механизмдерді пайдалану жөнінде көпшілік алдында ниет білдіруі. Бұған көрсетілген механизмдердің іс-әрекетінің тиімділігін және саяси ниетке қарамастан талап етілген критерийлерді сақтау қабілетінің болуын бағалау қосылады.

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептілікте күтілетін кредиттік залалға бөлінген бағалау резервін көрсету

Күтілетін кредиттік залалға бөлінген бағалау резервінің сомалары Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептілікте келесідей көрсетілген:

- *Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер*: осы активтердің жалпы баланстық құнын азайту ретінде;
- *Қарыз беру бойынша міндеттемелер және қаржылық кепілдік шарттары*: жалпы жағдайда резерв ретінде;
- *Егер қаржы құралы талап етілетін, сондай-ақ талап етілмейтін компонентті қамтитын болса және Топ талап етілген бөлігі (берілген кредит) бойынша күтілетін кредиттік залалдан бөлек қарыз беру бойынша қабылданған міндеттемеге қатысты күтілетін кредиттік залалды анықтай алмаса*: Топ екі компонент бойынша залалға бөлінген жиынтық бағалау резервін ұсынады. Жиынтық сома талап етілген бөлігінің (берілген кредит) жалпы баланстық құнын азайту ретінде көрсетіледі. Берілген кредиттің жалпы баланстық құны бойынша залалға бөлінген бағалау резервінің шамасын кез келген ұлғайту резерв ретінде көрсетіледі; және
- *Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық құралдар*: залалға бөлінген бағалау резерві қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте танылмайды, өйткені осы активтердің құны олардың әділ құны болып табылады. Алайда залалға бөлінген бағалау резервінің шамасы әділ құнын өзгерту резерві құрамында көрсетіледі және танылады.

Есептен шығару

Қаржылық активтің толық сомасын немесе оның бір бөлігін өтеу бойынша негізді күтулер болмаған кезде, кредиттер мен борыштық бағалы қағаздар (ішінара немесе толық сомада) есептен шығарылады. Ережеге сәйкес бұл Топтың қарыз алушының есептен шығарылатын берешек сомасын өтеу үшін жеткілікті көлемде ақша қаражаттары ағынын генерациялайтын активтерінің немесе кіріс көзінің жоқ екенін айқындайтын жағдайы. Бұл бағалау әр актив үшін жеке орындалады.

Бұрын есептен шығарылған соманы өтеу пайда немесе залал туралы және өзге жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте «борыштық активтердің құнсыздануынан болған залал» бабында көрсетіледі..

Есептен шығарылған қаржылық активтерге қатысты Топ тиесілі сомаларды өтеу бойынша саясатқа сәйкес берешекті өндіріп алу бойынша қызметті жүзеге асыруды жалғастыра алады

Қаржылық емес активтер

Кейінге қалдырылған салық активтерінен басқа өзге қаржылық емес активтер құнсыздану белгісінің болуына қатысты әрбір есепті күнгі жай-күйі бойынша бағаланып отырады. Гудвилдің өтеу құны әрбір есепті күнгі жай-күйі бойынша бағаланып отырады. Қаржылық емес активтердің өтеу құны дегеніміз – сату бойынша шығындарды және пайдаланудан түскен құндылықтарды шегергендегі әділ құннан алынған ең үлкен шама. Пайдалану құндылықтарын белгілеген кезде болашақтағы болжалды ақша қаражаты ағындары ақшаның уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағасын және осы активке тән тәуекелдерді көрсететін салық салғанға дейінгі дисконттау мөлшерлемесін пайдалана отырып, олардың ағымдағы сәтке келтірілген құнына дисконтталады.

«БАНК ЦЕНТМКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ҚАҒИДАЛАРЫ, ЖАЛҒАСЫ

(м) Активтердің құнсыздануы, жалғасы

Қаржылық емес активтер, жалғасы

Ақша қаражаты ағынын түрлендірмейтін, өзге активтермен түрленетін ақша қаражаты ағындарынан айтарлықтай дәрежеде тәуелсіз болып келетін актив үшін өтеу құны актив тиесілі болып табылатын ақша қаражатын түрлендіретін активтер тобы бойынша анықталады. Құнсызданудан болған залал активтің немесе ақша қаражатын түрлендіретін активтер тобының баланстық құны оның өтеу құнынан асып кеткен кезде танылады.

Қаржылық емес активтердің құнсыздануынан болған барлық залал пайданың немесе залалдың құрамында көрсетіледі және өтелетін құнды белгілеген кезде пайдаланылатын бағаларда өзгерістер болған жағдайда ғана қайта қалпына келтіріледі. Активтің құнсыздануынан болған кез келген залал осындай активтің баланстық құны оның құнсызданудан болған залал шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілмейтін жағдайда болатын баланстық құнынан аспайтын (амортизация шегерілген) көлемде қайта қалпына келтіріледі. Гудвилдің құнсыздануынан залалға есептен шығарылған сомалар қалпына келтірілмейді.

Бірлескен ынтымақтастық шарты бойынша дебиторлық берешек жасалған күні әділ құны бойынша бағаланды (20-ескертілме).

(н) Резервтер

Топтың болған оқиғаның нәтижесінде заңдық немесе негізделген міндеттемесі туындаған және осы міндеттемені орындау үшін қаражат аудару қажеттілігі туындауының ықтималдығы болған жағдайда, резерв қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте көрсетіледі. Егер осындай міндеттеменің сомасы едәуір болса, онда резервтер ақшаның уақытша құнына жүргізілген ағымдағы нарықтық бағалауды және оның қай жерде қолданылатынын, осы міндеттемеге тән тәуекелдерді көрсететін салық салғанға дейінгі дисконттау мөлшерлемесін пайдалана отырып, болашақтағы болжалды ақша қаражаты ағындарын дисконттау арқылы белгіленеді.

(р) Қаржылық кепілдік беру шарттары және қарыз беру бойынша міндеттемелер

Ағымдағы шаруашылық қызметті жүзеге асыру барысында Топ пайдаланылмаған кредиттік желіні, аккредитивтерді және кепілдіктерді қамтитын кредиттік сипаттағы шартты міндеттемелерді өзіне қабылдайды және кредиттік сақтандырудың өзге нысандарын ұсынады.

Қаржылық кепілдік беру шарты – бұл шартта көрсетілген борышкердің шартты құралдың талаптарында белгіленген мерзімде төлемді жүргізбегені нәтижесінде кепілдік ұстаушыға келтірілген залалды өтеу үшін Топты кепілдік ұстаушыға нақты төлемдерді жүргізуге міндеттейтін шарт. Қарыз беру бойынша міндеттемелер – бұл алдын ала келісімге алынған талаптармен және белгіленген мерзімде қарыз беруге қатысты нақты міндеттеме.

Шығарылған қаржылық кепілдік беру шарттары немесе нарықтық мөлшерлемеден төмен мөлшерлеме бойынша қарыз беруге қатысты міндеттемелер бастапқыда әділ құны бойынша бағаланады. Нәтижесінде олар екі шаманың: 9-ХҚЕС-ке (IFRS) сәйкес айқындалған залалға бөлінген бағалау резерві сомасының және 15-ХҚЕС-тің (IFRS) принциптеріне сәйкес танылған, сәйкес жағдайларда жиналған кіріс сомасын шегергенде бастапқыда танылған соманың ең жоғарғысы бойынша бағаланады.

Топтың пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қарыз беру бойынша шығарылған міндеттемелері жоқ. Қарыз беруге қатысты өзге міндеттемелер бойынша, Топ залалға бөлінген бағалау резервін растайды.

(II) Акционерлік капитал

(i) (i) Жай акциялар

Жай акциялар капитал ретінде жіктеледі. Жай акцияларды және акцияларға белгіленген опциондарды шығаруға тікелей байланысты шығыс кез келген салық нәтижелерін шегергендегі капиталдың азаюы ретінде танылады.

(ii) (ii) Артықшылықты акциялар

Сатып алуға болмайтын және олар бойынша дивиденд төлеу міндетті болып табылмайтын артықшылықты акциялар капиталдың құрамында көрсетіледі.

(iii) Меншікті акцияларды сатып алу

Топ меншікті акцияларды сатып алған жағдайда, осы сатып алуға тікелей байланысты шығысты қосқанда, төленген сома шоғырландырылған қаржылық есептілікте меншікті капиталдың азаюы ретінде көрсетіледі.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ҚАҒИДАЛАРЫ, ЖАЛҒАСЫ

(п) Акционерлік капитал, жалғасы

(iv) Дивидендтер

Топтың дивиденд төлейтінін жариялау және оны төлеу мүмкіндігі Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасының реттеуінде болады. Жай акциялар бойынша дивиденд шоғырландырылған қаржылық есептілікте жариялануы бойынша бөлінбеген пайданы пайдалану ретінде көрсетіледі.

(р) Салық салу

Табыс салығы сомасы ағымдағы салық сомасы мен кейінге қалдырылған салық сомасын қамтиды. Табыс салығы өзге жиынтық кіріс құрамында көрсетілетін операцияларға жататын немесе сәйкесінше өзге жиынтық кіріс құрамында немесе тікелей меншікті капиталдың құрамында көрсетілетін тікелей капиталдың шоттарында көрсетілетін меншік иелерімен жасалған операцияларға жататын сомаларды қоспағанда, пайда немесе залал құрамында толық көлемде көрсетіледі.

Ағымдағы салық

Ағымдағы табыс салығы есепті күнгі жай-күйі бойынша қолданыста болған табыс салығы бойынша мөлшерлемелерді, сонымен қатар алдыңғы есепті жылдар ішіндегі табыс салығы сомаларын нақтылау нәтижесінде туындаған міндеттемелер сомасын ескере отырып, бір жыл ішіндегі салық салынатын пайданың болжалды мөлшерінің негізінде есептеледі. Ағымдағы табыс салығы бойынша міндеттемелердің есебіне дивидендке байланысты туындаған салық міндеттемесінің мөлшері де кіреді.

Кейінге қалдырылған салық

Кейінге қалдырылған салық активтер мен міндеттемелердің оларды шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсету мақсаты үшін айқындалатын баланстық құны және олардың салық базасы арасында туындайтын мерзімдік айырмаларға қатысты көрсетіледі. Кейінге қалдырылған салық мынадай мерзімдік айырмаларға қатысты танылмайды:

- бастапқы тану кезінде гудвилді көрсетуге байланысты және салық салынатын базаны азайтпайтын айырмалар,
- бизнесті біріктіру бойынша мәміле болып табылмайтын және бухгалтерлік пайдаға да, салық салынатын пайдаға да немесе салықтық залалға да әсерін тигізбейтін мәмілелерді жүзеге асыру нәтижесінде активтер мен міндеттемелерді бастапқы таныған кезде туындайтын айырмалар және
- еншілес, қауымдасқан кәсіпорындарға және біріккен қызметке Топтың көрсетілген айырмаларды іске асыру уақытын бақылау мүмкіндігі және олардың таяудағы болашақта іске асырылатынына сенімділік болады деген шамада инвестиция салуға байланысты мерзімдік айырмалар.

Кейінге қалдырылған салық активтері пайдаланылмаған салық залалына, пайдаланылмаған салық кредитіне және шегерілетін мерзімдік айырмаларға қатысты кейінге қалдырылған салық активтерін болашақтағы салық салынатын пайданы алу есебінен іске асыратындай шамада танылады. Болашақтағы салық салынатын пайданың көлемі сәйкес қайта қалпына келтірілуі тиіс салық салынатын мерзімдік айырмалардың негізінде белгіленеді. Кейінге қалдырылған салық активін толық көлемде мойындау үшін сәйкес салық салынатын уақытша айырмалардың жеткілікті шамадағы сомасы болмаған кезде, Топтың әрбір еншілес кәсіпорны үшін оның бизнес-жоспарына сәйкес бөлек айқындалатын болашақтағы салық салынатын пайдасы қосымша назарға алынады. Кейінге қалдырылған салық активтерінің көлемі әрбір есептік күнгі жай-күйі бойынша талданады және сәйкес салықтық пайданы іске асыру ықтималдығы төмендеген шамада азаяды. Мұндай есептен шығарулар болашақта салық салынатын пайданың болу ықтималдығы артқан жағдайда қайта қалпына келтіріледі.

Танылмаған кейінге қалдырылған активтер әрбір есепті күнге екінші рет бағаланып отырады және болашақтағы салық салынатын пайда осы кейінге қалдырылған салық активінің орнын толтыруға мүмкіндік беретіндей шамада танылады.

Кейінге қалдырылған салықтың мөлшері болашақта, яғни есепті күнгі жай-күйі бойынша қолданыстағы немесе мәні бойынша қолданысқа енгізілген заңнаманы негізге ала отырып, мерзімдік айырмаларды қайта қалпына келтіру сәтінде қолданылатын салықтық мөлшерлемелерді негізге ала отырып белгіленеді. Кейінге қалдырылған салықты бағалау Топ есепті кезеңнің соңында активтер мен міндеттемелердің баланстық құнының орын толтыруды немесе оны өтеуді жоспарлап отырған тәсілге байланысты салықтық салдарды көрсетеді.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ҚАҒИДАЛАРЫ, ЖАЛҒАСЫ

(р) Салық салу, жалғасы

Кейінге қалдырылған салық, жалғасы

Кейінге қалдырылған салық активтері мен салықтық міндеттемелер ағымдағы салық міндеттемелеріне қарсы ағымдағы салық активтерін есептеу бойынша заңда бекітілген құқық болған және осы активтер мен міндеттемелер бір салық органы бір салық салынатын кәсіпорыннан не әртүрлі салық салынатын кәсіпорындардан алатын пайдаға салынған салықтарға жатқан, бірақ осы кәсіпорындар ағымдағы салықтық міндеттемелер мен салық активтерін таза негізде реттеуді көздесе немесе осы кәсіпорындардың салық активтерін іске асыру олардың салықтық міндеттемелерін өтеумен бір уақытта жүзеге асырылған жағдайларда есептеледі

Қазақстан Республикасының салық заңнамасының талаптарына сәйкес Топ өзінің салық бойынша залалын және ағымдағы табыс салығы бойынша активтерін Топтың басқа компанияларының салық бойынша кірісі мен ағымдағы табыс салығы бойынша міндеттемелеріне қарсы есепке ала алмайды. Сонымен қатар салық базасы Топтың жеке алғандағы қызметінің әрбір негізгі түрі бойынша айқындалады. Сондықтан салық бойынша залал мен қызметтің әр түрі бойынша салық салынатын пайда өзара есепке алынбайды.

(с) Сегменттік есептілік

Операциялық сегмент коммерциялық қызметке тартылған Топ қызметінің компонентін білдіреді, осы қызметтен Топ пайда алады немесе зиян шегеді (Топ қызметінің басқа да компоненттерімен жүргізілетін операцияларға қатысты кіріс пен шығысты қоса алғанда), оның қызметінің нәтижесін операциялық шешімдерді қабылдау үшін жауапты тұлға сегменттер арасындағы ресурстарды бөлу кезінде және олардың қызметінің қаржылық нәтижелерін бағалау кезінде тұрақты талдайды және оған қатысты қаржылық ақпарат қолжетімді болады.

(т) Әлі қолданысқа енгізілмеген жаңа стандарттар мен түсіндірмелер

Бірақатар жаңа стандарттар мерзімінен бұрын қолдану мүмкіндігімен, 2024 жылғы 1 қаңтардан кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді. Алайда Топ аталған шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындаған кезде, жаңа және өзгертілген стандарттарға мерзімінен бұрын көшуді жүзеге асырмаған.

Стандарттарға енгізілген келеі түзетулер мен түсіндірмелер Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне айтарлықтай ықпал етпейді деп күтілуде:

- «Кері жалға алу арқылы сату кезінде жалға алу бойынша міндеттеме» (16-ХКЕС-ке енгізілетін түзетулер (IFRS));
- «Міндеттемелерді қысқамерзімді немесе ұзақмерзімді деп жіктеу» және «Ковенанттармен ұзақмерзімді міндеттемелер» (1-ХКЕС-ке (IAS) енгізілетін түзетулер);
- «Жеткізушілерді қаржыландыру туралы уағдаластықтар» (7-ХКЕС-ке (IAS) және 7-ХКЕС-ке (IFRS) түзетулер).

Стандарттарға енгізілген, 2023 жылғы 1 қаңтарда күшіне енген жаңа түзетулер Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ықпалын тигізген жоқ.

2023 жылғы 20 ақпанда Қазақстан Республикасының Қаржы нарықтарын реттеу және дамыту агенттігі (бұдан әрі - «ҚНРДА») «Банк ЦентрКредит» АҚ-қа "Sinoasia B&R" сақтандыру компаниясы" АҚ сақтандыру холдингі мәртебесін алуға келісімін берді.

ҚНРДА Басқармасы «Банк ЦентрКредит» акционерлік қоғамына еншілес ұйымды - «Sinoasia B&R» (Синоазия БиЭндАР) сақтандыру компаниясы» АҚ-ты (бұдан әрі – «Sinoasia B&R») сатып алуға рұқсат беру туралы» 2023 жылғы 20 ақпандағы № 6 Қаулыны қабылдады.

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша Топ қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте «Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар» құрамында ескерілген «Sinoasia B&R» акцияларының 9.5%-ын иеленді. 2023 жылғы мамырда Топ «Sinoasia B&R» жай дауыс беретін акцияларының қосымша пакетін сатып алды, осылайша сатып алу күні Топтың сақтандыру компаниясының капиталындағы үлесін 90.1%-ға дейін ұлғайтты. 2023 жылғы тамызда Банк Банкке тиесілі 55,000 дана мөлшеріндегі артықшылықты акцияны «Sinoasia B&R» (Синоазия БиЭндАР) сақтандыру компаниясы» АҚ-тың жай акцияларына айырбастады. Айырбастау нәтижесінде Банктің еншілес компанияның жарғылық капиталындағы қатысу үлесі 92.45%-ға дейін өсті.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

4. БИЗНЕСТІ БІРІКТІРУ

«Sinoasia B&R (Синоазия БиЭндАр)» сақтандыру компаниясы» АҚ сатып алу

«Sinoasia B&R (Синоазия БиЭндАр)» сақтандыру компаниясы» АҚ сақтандырудың барлық сыныптарының қызметтерін ұсынады.

Сақтандыру компаниясының қарапайым дауыс беретін акцияларын сатып алу банк және сақтандыру бизнесінің синергиясын күшейтуге, мүлктік және медициналық сақтандыру саласындағы өнімдер желісін кеңейтуге, сондай-ақ құрамдастырылған өнімдерді ұсыну есебінен Банктің, сондай-ақ «Sinoasia B&R» бизнесінің тиімділігін арттыруға мүмкіндік береді.

Сәйкестендірілетін сатып алынған активтер және қабылданған міндеттемелер

Сатып алынған сәйкестендірілетін активтер мен міндеттемелердің әділ құны, сондай-ақ 2023 жылғы 1 мамырда «Sinoasia B&R» сатып алу кезінде пайда болған тиімді сатып алудан түскен табыс мыналарды құрады:

<i>Сатып алу күніндегі «Sinoasia B&R» әділ құны</i>	<i>2023 жылғы "1" мамырда</i>
Активтер	
Ақша қаражаты және оның баламалары	1,758
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын инвестициялар	6,052
“Кері РЕПО” операциялары	6,626
Ағымдағы табыс салық бойынша талаптар	88
Негізгі құралдар және материалдық емес активтер	71
Басқа активтер	2,606
Барлық актив	17,201
Міндеттемелер	
Басқа міндеттемелер	12,364
Барлық міндеттеме	12,364
Таза сәйкестендірілетін активтер	4,837

Гудвил

«Sinoasia B&R» акцияларының бақылау пакетін сатып алу нәтижесінде танылған гудвил келесідей есептелді:

Еншілес компания акцияларының 80.6%-ын сатып алуға арналған инвестициялардың әділ құны	3,982
Еншілес компания капиталына бұрын тиесілі болған үлестің әділ құн (9.5%)	1,324
Бақыланбайтын қатысу үлесінің әділ құн (9.9%)	479
	5,785
Сәйкестендірілетін таза активтердің әділ құны	4,837
Гудвил	948

Сатып алынған елеулі активтердің әділ құнын айқындау үшін пайдаланылған бағалау әдістері төменде көрсетілген.

Сатып алынған активтер	Бағалау әдісі
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын инвестициялар	Ұқсас қаржы құралдарына қатысты белсенді нарықтағы баға белгілеулер (түзетілмеген), тікелей не жанама нарықтық деректерге негізделген әдістер мен бағалар.
“Кері РЕПО” операциялары	Ұқсас қаржы құралдарына қатысты белсенді нарықтағы баға белгілеулер (түзетілмеген), тікелей не жанама нарықтық деректерге негізделген әдістер мен бағалар.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

4. БИЗНЕСТЕРДІ БІРІКТІРУ, ЖАЛҒАСЫ

“Sinoasia B&R” (Синоазия БиЭндар) сақтандыру компаниясы” АҚ сатып алу, жалғасы

Сатып алу күніне Топтың қаржы құралдарының әділ құнын айқындау үшін пайдаланылған әдістер мен жорамалдар негізінен 33-ескертпеде сипатталған әділ құнды бағалау әдістеріне сәйкес келеді.

Сатып алынған күннен бастап 2023 жылғы 31 желтоқсанға дейінгі кезеңде “Sinoasia B&R” (Синоазия БиЭндАР) сақтандыру компаниясы” АҚ есебінен басқа да кірістердің өсімі мен пайданың ұлғаюы 1,856 млн теңгені және тиісінше 2,031 млн теңгені құрады.

Егер бизнесті сатып алу бойынша мәміле 2023 жылғы 1 қаңтарда жүзеге асырылса, онда басшылықтың бағалауы бойынша 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішіндегі шоғырландырылған өзге де кіріс 3,053 млн теңгені, ал 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішіндегі шоғырландырылған кіріс 135,650 млн теңгені құрайтын еді. Осы көрсеткіштерді айқындау кезінде басшылық сатып алу күні жүзеге асырылған әділ құнға дейінгі түзетулер, егер сатып алу 2023 жылғы 1 қаңтарда орын алған болса, сондай болар еді деген жорамалға сүйенді.

“Eco Center Bank” АҚ-ты (бұрын, «Альфа-Банк» ЕБ АҚ) сатып алу

2022 жылғы 27 сәуірде Топ және акционер «Альфа-Банк» АҚ «Альфа-Банк» ЕБ АҚ акцияларын сатып алу-сату шартын жасасты. 2022 жылғы 5 мамырда Топ ҚНРДА мақұлдағаннан кейін қарапайым акциялардың 100% сатып алу арқылы «Альфа-Банк» ЕБ АҚ-қа бақылауды сатып алды.

13 мамырда «Альфа-Банк» ЕБ АҚ ресми түрде «Eco Center Bank» АҚ («Банк ЦентрКредит» АҚ ЕБ) болып өзгертілді.

«Eco Center Bank» АҚ Қазақстан Республикасының аумағында бөлшекті және корпоративтік банктік қызметтер ұсынды, халықтан салым қабылдады, кредит берді, Қазақстан мен шетелге ақша аударды, айырбастау операцияларын жүргізді және корпоративтік және жеке клиенттерге өзге де банктік қызметтерді ұсынды.

«Eco Center Bank» АҚ-қа бақылау алу Топқа өзінің операциялық процестерін оңтайландыруға мүмкіндік береді, бұл нарық үлесін ұлғайтуға мүмкіндік береді, сондай-ақ ауқымның өсуі есебінен үнемдеу арқылы шығындарды төмендетеді.

Сәйкестендірілетін сатып алынған активтер және қабылданған міндеттемелер

Сатып алынған сәйкестендірілетін активтер мен міндеттемелердің әділ құны, сондай-ақ 2022 жылғы 5 мамырда «Eco Center Bank» АҚ сатып алу кезінде туындаған тиімді сатып алудан түскен табыс келесіні құрады:

<i>Сатып алу күніндегі «Eco Center Bank» АҚ әділ құны</i>	<i>2022 жылғы “5” мамырда</i>
Активтер	
Ақша қаражаты және оның баламалары	38,408
Банктерге берілген несиелер	4,271
Клиенттерге берілген несиелер	202,373
Ағымдағы табыс салық бойынша талаптар	763
Негізгі құралдар және материалдық емес активтер	23,435
Басқа активтер	12,416
Сату үшін ұсталатын ұзақмерзімді активтер	1,243
Барлық актив	282,909
Міндеттемелер	
Банктердің және қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері	399
Клиенттердің қаражаты	130,716
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	4,511
Басқа міндеттемелер	13,061
Барлық міндеттеме	148,687
Таза сәйкестендірілетін активтер	134,222

Тиімді сатып алудан түскен кіріс

«Eco Center Bank» АҚ акцияларының бақылау пакетін сатып алу нәтижесінде танылған тиімді сатып алудан түскен кіріс келесідей есептелді:

Сәйкестендірілетін таза активтердің әділ құны	134,222
Еншілес компанияларды сатып алуға жасалған инвестициялар	50,000
Тиімді сатып алудан түскен барлық кіріс	84,222

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

4. БИЗНЕСТІ БІРІКТІРУ, ЖАЛҒАСЫ

«Eco Center Bank» АҚ (бұрын, «Альфа-Банк» ЕБ АҚ) сатып алу, жалғасы

Сатып алынған елеулі активтердің әділ құнын айқындау үшін пайдаланылған бағалау әдістері төменде көрсетілген:

Сатып алынған активтер	Бағалау әдісі
Клиенттерге берілген несиелер	Дисконтталған ақша ағындары әдісі: Кредиттік портфельдің әділ құнын айқындау аясында қарыз алушының түріне, қарыз мәртебесіне, қарыз түріне, қамсыздандыру түріне және кредит беру өніміне байланысты портфельді сегменттеу жүргізілді. Берілген кредиттер бойынша мөлшерлемелердің нарықтығына талдау жүргізілді. Клиенттерге берілген кредиттердің әділ құны кредиттеудің нарықтық мөлшерлемелері негізінде өтеуге дейінгі мерзім бойынша дисконттау әдісімен айқындалды. Нарықтық мөлшерлемелер ретінде оларды ҚРҰБ деректерімен салыстыра отырып, «Банк ЦентрКредит» АҚ кредит беруге арналған орташа өлшемді мөлшерлемелері қабылданды. Клиенттерге берілген, кредиттік тәуекелдің 3-сатысына жатқызылған кредиттердің әділ құны кредиттік тәуекелге түзетілген дисконттау мөлшерлемесін пайдалана отырып есептелген, күтілетін кредиттік шығындарға есептелген резервтерді шегергендегі жалпы баланстық құн ретінде айқындалды.
Басқа активтер құрамындағы негізгі құралдар және кепіл мүлкі.	Салыстырмалы талдау және кіріс әдіс: Бағалау моделінде мынадай өлшемдерді ескере отырып, ұқсас объектілердің нарықтық бағалары ескеріледі: орналасқан жері, аяны, жүргізілген коммуникациялар, пайдалану мақсаты. Бағалау мақсатында таңдалған аналогтар сауда-саттыққа жеңілдікті ескере отырып түзетілді. Ғимараттар мен құрылыстарды бағалау мақсаттары үшін кіріс тәсілі аясында капиталдандыру әдісі пайдаланылды.

Сатып алынған елеулі міндеттемелердің әділ құнын айқындау үшін пайдаланылған бағалау әдістері төменде көрсетілген:

Сатып алынған міндеттемелер	Бағалау әдісі
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	Дисконтталған ақша ағындары әдісі: Бағалау моделі проспектілердің талаптарына сәйкес есептелген күтілетін болашақ ақша ағындарының ағымдағы құнын ескереді. Дисконттау мөлшерлемесі кредиттік спрэд ескеріле отырып, тенгедегі кірістілік қисығы негізінде қолданылды.
Клиенттердің қаражаты	Депозиттік қосалқы портфельдер бойынша орташа алынған мөлшерлемелердің нарықтық мөлшерлемелерге сәйкестігі тұрғысынан талдау. Клиенттердің қаражатының баланстық құнына айтарлықтай түзетулер болған жоқ.
Банктердегі және өзге де қаржы институттарындағы қаражат	Дисконтталған ақша ағындары әдісі: Банктердегі және басқа қаржы институттарындағы қаражаттар мен кредиттердің әділ құны жекелеген келісімшарттар бөлінісінде ақша ағындарын дисконттау негізінде (төлем кестелеріне сәйкес) есептелді. Дисконттау мөлшерлемесі кредиттік спрэд ескеріле отырып, тенгедегі кірістілік қисығы негізінде қолданылды.

Сатып алу күніне Топтың қаржы құралдарының әділ құнын айқындау үшін пайдаланылған әдістер мен жорамалдар негізінен 33-ескертпеде сипатталған әділ құнды бағалау әдістеріне сәйкес келеді.

Сатып алынған күннен бастап 2022 жылғы 31 желтоқсанға дейінгі кезеңде «Eco Center Bank» АҚ есебінен пайыздық кірістің өсімі мен пайданың ұлғаюы 10,784 млн теңгені және тиісінше 645 млн теңгені құрады.

Егер бизнесті сатып алу бойынша мәміле 2022 жылғы 1 қаңтарда жүзеге асырылса, онда басшылықтың бағалауы бойынша шоғырландырылған таза пайыздық табыс 157,792 млн теңгені, ал шоғырландырылған пайда бір жылда 155,165 млн теңгені құрайтын еді. Осы көрсеткіштерді айқындау кезінде басшылық сатып алу күні жүзеге асырылған әділ құнға дейінгі түзетулер, егер сатып алу 2022 жылғы 1 қаңтарда орын алған болса, сондай болар еді деген жорамалға сүйенді.

Шарт бойынша жалпы соманың тиісті мөлшері және сатып алу күніне қатысты өндіріп алудан күтілетін үмітсіз сомалар бұдан әрі көрсетілген:

- Клиенттерге берілген несиелер - 220,991 млн теңге және 18,618 млн теңге.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

5. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ ТАЛДАУ

Осы ескертпеде Топтың қаржылық тәуекелдерге ұшырағыштығы туралы ақпарат ұсынылған. Топ қолданатын қаржылық тәуекелдерді басқару саясаты туралы ақпарат Топтың 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл бойынша шоғырландырылған қаржылық есептілігінің 28-ескертпесінде көрсетілген.

Кредиттік тәуекел – күтілетін кредиттік залалдар сомасы

Есеп саясатының сипаттамасы 3 (н)-ескертпеде ұсынылған.

Кредиттік тәуекелдің елеулі түрде көтерілуі

Қаржы құралы бастапқы танылған сәттен бастап ол бойынша кредиттік тәуекелдің елеулі көтерілу жағдайының орын алғанын бағалаған кезде, Топ дәлелді және расталатын, шамадан тыс шығынданусыз және күш салусыз қол жеткізуге болатын ақпаратты қарастырады. Бағалау сандық және сапалық ақпаратты, сонымен қатар Топтың тарихи тәжірибесіне, кредиттің сапасына және болжамды ақпаратқа жасалған сараптамалық бағалауға негізделген талдауды қамтиды.

Бағалаудың мақсаты:

- есепті күнгі жай-күйі бойынша барлық мерзімнің қалған бөлігі үшін дефолт болуының ықтималдығын және
- кредиттік тәуекелге ұшырағыш позицияны бастапқы таныған кезде белгіленген уақыт сәтіне қатысты есептелген барлық мерзімнің қалған бөлігі үшін дефолт болуының ықтималдығын (егер орынды болса, мерзімінен бұрын өтеуге қатысты күтуді өзгерту есебімен түзетілген) салыстыру арқылы кредиттік тәуекелге ұшырағыш позицияға қатысты кредиттік тәуекелдің елеулі көтерілу жағдайының орын алғанын анықтау болып табылады.

Топ кредиттік тәуекелдің елеулі көтерілу жағдайының орын алғанын анықтау үшін үш критерийді қолданады:

- дефолт болу ықтималдығының өзгеруіне негізделген сандық критерий (қаржы құралының әрбір тәуекел-тобы үшін дефолт ықтималдығының 100%-дан 200%-ға дейін салыстырмалы ұлғаюының жол берілетін шектері белгіленеді);
- сапалық белгілер және
- мерзімінен кешіктіруді 30 күнге шектеу.

Кредиттік тәуекелдің градация (рейтинг) деңгейі

Топ кредиттік тәуекелге ұшырайтын әр позицияға дефолт тәуекелін болжау үшін пайдаланылатын әртүрлі деректердің негізінде, сонымен қатар кредиттің сапасына қатысты сараптамалық жорамалды қолдану арқылы кредиттік тәуекелдің тиісті рейтингін белгілейді. Кредиттік тәуекелдің рейтингі дефолттың орын алу тәуекелінің индикаторы болып табылатын сапалық және сандық факторларды пайдалану арқылы анықталады. Бұл факторлар кредиттік тәуекелге ұшырайтын позицияның және қарыз алушының түрінің сипаттамасына байланысты өзгереді.

Кредиттік тәуекелдің рейтингі кредиттік рейтингтің нашарлау шамасы бойынша дефолттың орын алу тәуекелі экспонент бойынша өсетіндей етіп айқындалады және калибрлік тексеруден өтеді – мысалы, кредиттік рейтингтің 1-ші және 2-ші рейтингтерінің арасындағы айырма кредиттік рейтингтің 2-ші және 3-ші рейтингтерінің арасындағы айырмадан азырақ.

Кредиттік тәуекелге ұшырайтын әрбір позиция қарыз алушы туралы қолда бар ақпараттың негізінде бастапқы тану күніндегі кредиттік тәуекелдің белгілі бір рейтингіне жатқызылатын болады. Кредиттік тәуекелге ұшырайтын позицияларға тұрақты түрде мониторинг жүргізілетін болады. Бұл жағдай бастапқы тану кезінде позицияны кредиттік тәуекелдің басқа деңгейіне ауыстыруға әкеп соқтыруы мүмкін. Мониторинг әдетте келесі деректерге талдау жасауды көздейді.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

5. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ ТАЛДАУ, ЖАЛҒАСЫ

Кредиттік тәуекел – күтілетін кредиттік залалдар, жалғасы

Кредиттік тәуекелдің градация (рейтинг) деңгейі, жалғасы)

Кредиттік тәуекелге ұшырайтын позициялар (корпоративтік клиенттер)	Кредиттік тәуекелге ұшырайтын позициялар (корпоративтік және бөлшекті клиенттер)
Тұрақты түрде талдау жасау нәтижесінде алынған ақпарат, қарыз алушылар туралы ақпарат – мысалы, аудит жүргізілмеген қаржылық есептілік, басқарушылық есептілік, бюджеттер, болжамдар мен жоспарлар. Ерекше назар аударылатын көрсеткіштер: жалпы пайда, қаржылық тетік көрсеткіштері, борышқа қызмет көрсету коэффициенті, шектеулі талаптарды («ковенанттар») сақтау, басқару сапасы, негізгі басқарушылық қызметкерлердің құрамындағы өзгерістер.Кредиттік рейтинг агенттіктерінің деректері, баспасөзге жарияланған ақпарат, сыртқы кредиттік рейтингтердің өзгерісі туралы ақпарат.Егер бұл ақпарат қолжетімді болса, эмитенттердің кредиттік дефолты бойынша облигациялар мен своптардың котировкасы.Қарыз алушының қызметін жүзеге асыруының саяси, нормативтік және технологиялық саладағы немесе оның шаруашылық қызметіндегі нақты және күтілетін елеулі өзгерістер.	Мерзімінен кешіктірілген берешектің мәртебесі туралы ақпаратты қосқанда, төлемдер туралы ақпарат.Ұсынылған лимитті пайдалану.Кредиттік келісімдердің талаптарын қайта қарастыру туралы өтінімдер және өтінімдерді қанағаттандыру.Қаржылық, экономикалық талаптардың және қызметті жүзеге асыру талаптарының ағымдағы және болжанған өзгерістері.

Дефолт ықтималдығының уақыттық құрылымын құру

Кредиттік тәуекелдің рейтингілері кредиттік тәуекелге ұшырайтын позициялар үшін дефолт ықтималдығының уақыттық құрылымын құрған кезде негізгі бастапқы деректер болып табылады. Топ юрисдикцияға немесе өңірге, өнім мен қарыз алушының түріне, сондай-ақ кредиттік тәуекелдің рейтингіне байланысты талданатын берешекке қызмет көрсету сапасы және кредиттік тәуекелге ұшырайтын позицияларға қатысты дефолттың деңгейі туралы мәліметтер жинайды.

Топ жиналған деректерді талдау және кредиттік тәуекелге ұшырайтын позициялар үшін қалған кезең ішіндегі дефолт ықтималдығының және уақыттың өтуімен олардың өзгеруіндегі күтулердің бағасын алу үшін статистикалық модельді пайдаланады.

Осы талдау дефолттың деңгейіндегі өзгерістер мен негізгі макроэкономикалық факторлардағы өзгерістер арасындағы өзара байланысты анықтауды және сұрыптауды, сонымен қатар кейбір басқа факторлардың (мысалы, кредиттік келісімдердің талаптарын қайта қарау тәжірибесінің) дефолт тәуекеліне әсерінің жан-жақты талдамасын қамтиды. Кредиттік тәуекелге ұшырайтын көптеген позициялар үшін негізгі макроэкономикалық көрсеткіш болып ЖІӨ өсуі болуы мүмкін.

Топ болжамды ақпаратты бағалаған кезде сараптамалық жорамалды пайдаланады. Бұл бағалау сыртқы деректер көздерінен алынған ақпаратқа негізделген (болжамды ақпаратты қосу туралы төменде көрсетілген ақпаратты қараңыз). Топ бұл болжамдарды дефолт ықтималдығының бағалауын түзету үшін пайдаланады.

Кредиттік тәуекелдің елеулі көтерілуін анықтау

Кредиттік тәуекелдің елеулі көтерілуін анықтау критерийлері кредиттеудің сан алуан түрлеріне байланысты, оның ішінде корпоративтік клиенттер мен жеке тұлғаларға қатысты, сонымен қатар портфельге байланысты әртүрлі болады және дефолт ықтималдығының көрсеткіші белгілерінің сандық өзгерістерін, соның ішінде мерзімінен кешіктірілген мерзім бойынша «шектегіш» белгісін, сондай-ақ қатар сапалық факторларды қамтиды. Егер Топ қолданатын модельдей әдістерінің негізінде контрагенттің қаржылық-экономикалық жағдайының нашарлауына әкеп соғатын объективті факторлардың байқалатынын белгіленсе, Топ кредиттік тәуекелге ұшырайтын нақты позиция бойынша кредиттік тәуекелдің оны бастапқы таңу сәтінен бастап елеулі түрде артты деп есептейді. Кредиттік тәуекелдің елеулі артуына қатысты бағалау жүргізу кезінде қалған барлық мерзім бойынша күтілетін кредиттік залалдар өтеу мерзімін өзгерту есебімен түзетіледі.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

5. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ ТАЛДАУ, ЖАЛҒАСЫ

Кредиттік тәуекел – күтілетін кредиттік залалдар, жалғасы

Кредиттік тәуекелдің едәуір артуының орын алғанын анықтау, жалғасы

Егер оған сандық талдау аясында әсері толық мөлшерде уақытылы анықталмайтын, Топтың кредиттік тәуекелін басқару процесіне байланысты сапалы белгілер көрсететін болса, кредиттік тәуекелдің артуы маңызды болып қарастырылуы мүмкін. Бұл ерекше қадағалау тізімінде болу, 3-сатыға өткізбейтін қайта құрылымдау белгісінің болуы сияқты тәуекелі жоғары нақты критерийлерге сәйкес келетін, кредиттік тәуекелге ұшырайтын позицияларға қатысты. Аталған сапалы факторларды бағалау кәсіби жорамалдың негізінде және тиісті өткен тәжірибе есепке алынып жүргізіледі.

Бастапқы тану сәтінен бастап қаржылық актив бойынша кредиттік тәуекелдің елеулі көтерілуін куәландыратын «Шектегіш» белгісі ретінде Топ ол бойынша осы белгі бойынша мерзімінен кешіктірілген берешек күндерінің саны 7 күнді құрайтын банкаралық берешек пен бағалы қағаздарды қоспағанда, осы актив бойынша мерзімінен кешіктірілген берешек күндерінің саны 30 күннен асқан деген болжам жасайды. Мерзімінен кешіктірілген берешек күндерінің саны төлемнің толық сомасы алынбаған күнгі жай-күйі бойынша ерте басталған күннен бастап күндер санын есептеу арқылы анықталады. Төлем жүргізілетін күн қарыз алушыға ұсынылуы мүмкін жеңілдік кезеңі есепке алынбай айқындалады.

Егер бастапқы тану сәтіне қатысты кредиттік тәуекелдің айтарлықтай артуы болмағанын куәландыратын белгілер болса, онда тиісті құрал бойынша залалға бөлінген бағалау резерві қайтадан 12 айлық ККЗ мөлшерінде бағаланатын болады. Кредиттік келісімнің қаралған талаптарын бұзу сияқты кредиттік тәуекелдің артуының кейбір сапалы белгілері белгінің өзі жойылғаннан кейін орын алуын жалғастыратын дефолттың туындау тәуекелінің артуын куәландырады. Мұндай жағдайларда Топ «сынақ мерзімін» белгілейді, оның ішінде қаржылық актив бойынша төлемдер осы актив бойынша кредиттік тәуекелдің жеткілікті мөлшерде төмендегенін дәлелдеу үшін белгіленген мерзімде және сомаларға сәйкес орындалуы қажет. Шартта көзделген кредит талаптары өзгерген кезде барлық мерзім ішінде ККЗ тану үшін критерийлердің қанағаттандырылмайтынын куәландыру белгісі шарттың модификацияланған талаптарына сәйкес уақытылы төлемдер статистикасын қамтиды.

Топ төмендегілерге көз жеткізу үшін жүйелі түрде тексерулер жүргізу арқылы кредиттік тәуекелдің елеулі түрде көтерілуін анықтау мүмкіндігіне қатысты критерийлерді тексереді:

- критерийлер кредиттік тәуекелге ұшырайтын позицияға қатысты дефолт жағдайы орын алғанға дейін кредиттік тәуекелдің елеулі түрде көтерілуін анықтауға мүмкіндік береді;
- критерийлер актив бойынша берешек 30 күннен астам мерзімінен кешіктірілген кездегі уақытпен сәйкес келмейді;
- кредиттік тәуекелдің елеулі түрде көтерілуінің анықталуы мен дефолт оқиғасының орын алуы арасындағы орташа уақыт кезеңі саналы болып табылады;
- кредиттік тәуекелге ұшырайтын позициялар ол бойынша бағалау резерві 12 айлық күтілетін кредиттік залал сомасында танылатын портфель құрамынан (1-саты) құнсызданған кредиттік активтер портфелі құрамына (3-саты) тікелей ауыстырылмайды;
- кредиттік тәуекелге ұшырайтын позицияларды ол бойынша бағалау резерві 12 айлық күтілетін кредиттік залал сомасында танылатын портфель құрамынан (1-саты) ол бойынша бағалау резерві барлық мерзім ішінде күтілетін кредит залал сомасында танылатын портфель құрамына (2-саты) ауыстырған кезде күтілетін кредиттік залалдарға бөлінген бағалау резерві шамасының негізсіз құбылмалылығы жоқ.

Модификацияланған қаржылық активтер

Кредит бойынша шартта көзделген талаптар бірқатар себептерге, оған қоса нарықтағы жағдайдың өзгеруіне, клиенттерді ұстап қалуға және қарыз алушының кредитті өтеуге қабілеттілігінің ағымдағы немесе ықтимал нашарлауына қатысты болмайтын басқа да факторларға байланысты модификациялануы мүмкін. Талаптары модификацияланған қолда бар кредитті есепте тану тоқтатылуы мүмкін және 3(e) (ii)-ескертпеде сипатталған есеп саясатына сәйкес әділ құны бойынша модификацияланған талаптармен жаңа кредит есебінде танылуы көрсетілген.

Егер қаржылық активтің талаптары өзгертілетін болса және талаптарды модификациялау қаржылық активті тануды тоқтатуға әкеп соқпаса, қаржылық актив бойынша кредиттік тәуекелдің елеулі түрде артуының орын алғанын анықтау төмендегілерді салыстыру арқылы жүргізіледі:

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

5. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ ТАЛДАУ, ЖАЛҒАСЫ

Кредиттік тәуекел – күтілетін кредиттік залалдар, жалғасы

Модификацияланған құрылымдалған қаржылық активтер, жалғасы

- шарттың модификацияланған талаптарының негізінде есепті күнгі жай-күйі бойынша барлық мерзімнің қалған бөлігі үшін дефолт болуының ықтималдығы және
- шарттың бастапқы талаптарының негізінде қаржылық активті бастапқы таныған кезде белгіленген уақыт сәтіне қатысты есептелген барлық мерзімнің қалған бөлігінде дефолт болуының ықтималдығы.

Кредит талаптарын модификациялау оның танылуын тоқтатын болса, қайта танылған кредит 1-сатыға қатысты болады (танылған күні құнсызданған кредиттік болып табылмайды деген талаппен).

Топ қайтарылатын берешек сомасын ұлғайту және дефолт тәуекелін азайту үшін қаржылық қиындықтарға ұшыраған клиенттердің кредиттері бойынша талаптарды қайта қарайды («кредиттік келісімдердің талаптарын қайта қарау тәжірибесі»). Кредиттік келісімдердің талаптарын қайта қарау бойынша Топтың саясатына сәйкес егер дефолт оқиғасы орын алса немесе дефолттың орын алу қаупі жоғары болса, сондай-ақ борышкер шарттың бастапқы талаптарына сәйкес төлем жасау үшін барлық күшін жұмсағаны белгілі болса, өзінің Топ алдындағы міндеттемелерін қайта қаралған талаптармен орындай алатыны болжанған жағдайда, борышкер қазіргі кезде өзінің борышы бойынша дефолтқа жол берген немесе дефолттың орын алу тәуекелі жоғары болған және борышкердің қайта қаралған талаптарды орындай алатыны болжанған жағдайда, талаптар әрбір жеке клиентке қатысты қайта қаралады.

Қайта қаралған талаптар әдетте өтеу мерзімін ұзартуды, пайызды төлеу мерзімін өзгертуді және шарттың шектеу қоятын талаптарын (ковенанттар) өзгертуді қамтиды. Кредиттік келісімдердің талаптарын қайта қарау саясаты жеке тұлғаларға берілген кредиттерге, сондай-ақ заңды тұлғаларға берілген кредиттерге қатысты қолданылады.

Кредиттік келісімдердің талаптарын қайта қарастыру аясында модификацияланған қаржылық активтер бойынша дефолт ықтималдығын бағалау талаптарды модификациялаудың пайызды және негізгі соманы алу бойынша Топтың мүмкіндіктерін жақсартуға немесе қалпына келтіруге әкеп соққанын не соқпағанын, сондай-ақ Топтың осындай кредиттік келісімдердің талаптарын қайта қарастыруға қатысты алдыңғы тәжірибесін көрсетеді. Осы процестің аясында Топ шарттың модификацияланған талаптарына қатысты қарыз алушының борыш бойынша қызмет көрсету сапасын бағалайды және әртүрлі жүріс-тұрыс факторларын қарастырады.

Кредиттік келісімдердің талаптарын қайта қарау кредиттік тәуекелдің елеулі түрде артуының сапалы индикаторын білдіреді, сонымен қатар кредиттік келісімдердің талаптарын қайта қарастыру ниеті кредиттік тәуекелге ұшырайтын позиция құнсызданған кредиттік болып табылуы мүмкін екенін куәландырады (3(n)-ескертпені қараныз). Клиент кредиттік тәуекелге ұшырайтын позиция құнсызданған кредиттік болып есептелгенге / ол бойынша дефолт оқиғасы орын алған немесе оның дефолт ықтималдығы залалға бөлінген бағалау резерві 12 айлық күтілетін кредиттік залалға тең сомада бағаланатындай төмендеген болып есептелгенге дейін белгіленген уақыт кезеңі ішінде төлемді уақытылы, тұрақты түрде жүргізуі қажет.

«Дефолт» ұғымының анықтамасы

Топ қаржылық активтерді келесі жағдайларда дефолт оқиғасы орын алған қаржылық активтерге жатқызады:

- қарыз алушының Топ алдындағы кредиттік міндеттемелерінің Топтың кепілдік қамсыздандыруды (болған кезде) іске асыру сияқты іс-әрекеттерді қолдануынсыз толық көлемде өтелетіні екіталай;
- қарыз алушының кез келген елеулі кредиттік міндеттемелер бойынша Топ алдындағы берешегі мерзімінен 90 күннен аса уақытқа кешіктірілген;
- кредит бойынша өзінің міндеттемелеріне қатысты төлем жасауға қабілетсіз болуына байланысты қарыз алушының банкрот болуы нәтижесінде активті қайта құрылымдау ықтималдығы туындайды.

Қарыз алушының міндеттемелері бойынша дефолт оқиғасының орын алуын бағалаған кезде, Топ келесі факторларды ескеретін болады:

- сапалық: мысалы, шарттың шектеу қоятын талаптарын (ковенанттарды) бұзу;
- сандық: мысалы, мерзімінен кешіктірілген берешектің мәртебесі және бір эмитенттің Топтың алдында өзге міндеттемелері бойынша төлем жасамауы; сонымен қатар
- өзінің және сыртқы дереккөздерден алынған өзге ақпарат.

Қаржы құралы бойынша дефолт оқиғасының туындауын бағалаған кездегі бастапқы деректер және олардың маңыздылығы жағдаяттардағы өзгерістерді көрсету үшін уақыт өткен сайын өзгеріп отыруы мүмкін.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

5. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ ТАЛДАУ, ЖАЛҒАСЫ

Кредиттік тәуекел – күтілетін кредиттік залалдар, жалғасы

Болжамды ақпаратты қосу

Топ болжамды ақпаратты қаржы құралын бастапқы тану сәтінен кредиттік тәуекелдің елеулі түрде артуына қатысты бағалауға, сондай-ақ күтілетін кредиттік залалдар бағалауына қосады. Топ болжамды ақпаратты бағалау үшін сараптамалық жорамалды пайдаланады. Осы бағалау сыртқы дереккөзден алынған ақпаратқа негізделген.

Топ қаржы құралдарының әрбір портфельі бойынша кредиттік тәуекел мен кредиттік залалға әсер ететін негізгі факторлардың тізбесін айқындап, құжат жүзінде ресімдеді және тарихи деректер талдамасын қолдана отырып, макроэкономикалық айнымалылар, кредиттік тәуекелдер және кредиттік залал арасындағы өзара байланысты бағалады. Негізгі фактор болып ЖІӨ болжамы танылады.

Қаржылық активтердің әртүрлі портфельдері бойынша негізгі көрсеткіш пен дефолт оқиғасының және залал деңгейінің арасындағы болжанатын қатынастар соңғы 5 жылдағы тарихи деректерге талдау жасау негізінде әзірленді.

Күтілетін кредиттік залалды бағалау

Күтілетін кредиттік залалды бағалау кезінде негізгі бастапқы деректер болып келесі айнымалылардың уақытша құрылымы танылады:

- дефолт ықтималдығы (PD көрсеткіші);
- дефолт болған жағдайдағы залалдың шамасы (LGD көрсеткіші);
- дефолт болған жағдайда, тәуекелге ұшырайтын сома (EAD көрсеткіші).

1-сатыға қатысты кредиттік тәуекелге ұшырайтын позициялар үшін ККЗ 12 айлық PD көрсеткішін LGD көрсеткішіне және EAD шамасына көбейту арқылы есептеледі.

Аталған көрсеткіштер Топ пайдаланатын статистикалық модельдердің және басқа да тарихи деректердің негізінде алынады. Оларды жоғарыда көрсетілген болжамды ақпаратты есепке ала отырып түзету қажет.

PD көрсеткіштерін бағалау кредиттік тәуекелінің сипаттамалары ұқсас қарыздар тобына өту коэффициенті әдісін (Марков шынжыры) қолдану арқылы әрбір қарыздар тобы үшін жеке есептелетін, белгіленген мерзімде жүргізілген көрсеткіштерді бағалауды білдіреді. Тарихи деректерге негізделген көшу матрицасының көмегімен кредиттік портфель сегментінің мерзімінен кешіктірілген мерзімнің бір сегментінен 3-сатыға (дефолт) өту ықтималдығы айқындалады. Тарихи деректердің тереңдігі кемінде 60 кезеңді қамтуы тиіс. Макроэкономикалық факторларды есепке ала отырып, орташа алынған өту матрицасын түзету әр сегменттің орташа алынған матрицасын стандартты қалыпты бөлуді және макроэкономикалық фактордың z-критерийін қосу әдісімен жүзеге асырылады. Макроэкономикалық фактор болып ЖІӨ өсуі танылады. Макроэкономикалық факторларды есепке ала отырып, есеп айырысуды құру көзі болып ресми статистикалық деректер (Қазақстан Республикасының реттеуші органдарының, статистикалық органдарының ресми сайттары) танылады. PD көрсеткіштері кредиттік тәуекелге ұшырағыш позицияларды өтеудің шартты мерзімдері және мерзімінен бұрын өтеуге қатысты күтулер есепке алынып бағаланады.

Топ LGD көрсеткішін өз міндеттемелері бойынша дефолтқа жол берген контрагенттерге қатысты ақша қаражаттарын қайтару коэффициенттері туралы ақпараттың негізінде бағалайды. LGD бағалау модельдерінде қамсыздандырудың құрылымы, түрі, талаптың үлкендік дәрежесі, контрагенттің қызметін жүзеге асыру саласы және қаржылық активтің ажырамас бөлігі болып табылатын кез келген қамсыздандыруды өтеуге жұмсалатын шығындар есепке алынған. LGD көрсеткіштері әртүрлі экономикалық сценарийлер есепке алынып түзетіледі және жылжымайтын мүлікпен қамсыздандырылған кредиттерге қатысты қолданылады - жылжымайтын мүлік бағасының өзгеру мүмкіндігі есепке алынған. Олар дисконттау факторы ретінде пайыздың тиімді мөлшерлемесі қолданылып, дисконтталған ақша қаражаттары ағынының негізінде есептеледі.

Дефолт болған жағдайда, тәуекелге ұшырайтын сома дефолт орын алған күні кредиттік тәуекелге ұшырағыш шаманың есептік бағасын білдіреді. Аталған көрсеткішті Топ шарттың талаптарына, оған қоса дисконт және сыйлықақы амортизациясына сәйкес осы шаманың күтілетін өзгерістерін есепке ала отырып, есепті күнгі ағымдағы шамаға байланысты есептейді. Қаржылық активі үшін EAD шамасы болып дефолт орын алған сәттегі жалпы баланстық құн танылады. Қарыз беру бойынша міндеттемелер үшін EAD шамасы талап етілген соманы, сондай-ақ тарихы зерттеулер мен болжамдар негізінде бағаланатын шарттар бойынша талап етілуі мүмкін күтілетін сомаларды қамтиды. Қаржылық кепілдік шарттары үшін EAD шамасы қаржылық кепілдікті орындау сәтінде төленуі тиіс соманы білдіреді.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

5. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ ТАЛДАУ, ЖАЛҒАСЫ

Кредиттік тәуекел – күтілетін кредиттік залалдар, жалғасы

Күтілетін кредиттік залалдарды бағалау, жалғасы

Жоғарыда көрсетілгендей, 1-сатыға жатқызылған қаржылық активтер үшін PD ең көп 12 айлық көрсеткішін пайдалану талабымен Топ шарт бойынша тәуекелдерді басқару мақсатында ұзақ мерзімде қарастыратын болса да, оның ішінде кредиттік тәуекелге ұшырайтын ең көп кезең ішінде (оған қоса мерзімін ұзартуға қатысты кез келген опциондар) дефолт тәуекелін есепке ала отырып, күтілетін кредиттік залалды бағалайды.

Егер параметрді модельдеу топтық негізде жүзеге асырылатын болса, онда қаржы құралдары тәуекелдің жалпы сипаттамалары негізінде топтастырылады, олар төмендегілерді қамтиды:

- құралдың түрі;
- кредиттік активтердің сегментациясы;
- қайта құрылымдау белгілері.

Топқа біріктірілген қаржы құралдарының кредиттік тәуекелдерінің сипаттамалары айтарлықтай ерекшеленетініне қатысты тұрақты түрде бағалау жүргізу қажет.

Топтың ол бойынша өткен кезеңдердегі ақпараты жеткілікті деңгейде болмаған портфельдерге қатысты қосымша ақпарат ретінде сыртқы дереккөздерден алынған салыстырмалы ақпарат пайдаланылады. Оған қатысты сыртқы дереккөздерден алынған салыстырмалы ақпарат күтілетін кредиттік залалды бағалау үшін бастапқы ақпарат ретінде пайдаланылған портфельдердің үлгілері төменде көрсетілген.

Сыртқы дереккөздерден алынған салыстырмалы ақпарат

	2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша баланстық құн	2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша баланстық құн	Сыртқы дереккөздерден алынған салыстырмалы ақпарат	
			PD көрсеткіші	LGD көрсеткіші
Ақша қаражаты және оның баламалары	1,353,334	1,135,957	Moody's дефолттар статистикасы	70%;
Банктердегі қаражат	39,483	35,799		0 % – егер контрагент болып Қазақстан Республикасының үкіметі танылса
Инвестициялық бағалы қағаздар	690,352	913,419	Moody's дефолттар статистикасы	Эмитенттері қаржы институттары болып табылатын инвестициялық бағалы қағаздар үшін LGD 70 %-ға тең, өзге компаниялар үшін рейтингке байланысты кері қайтару деңгейі бойынша деректерге негізделген
				0 % – егер контрагент болып Қазақстан Республикасының үкіметі танылса

Келесі кестеде 2023 және 2022 жылдардағы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржылық активтердің, өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздардың кредиттік сапасы туралы ақпарат көрсетілген. Егер қаржылық актив бойынша өзгеше белгіленбесе, кестедегі сомалар жалпы баланстық құнның шамасын көрсетеді.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

5. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ ТАЛДАУ, ЖАЛҒАСЫ

Кредиттік сапаны талдау

«1-сатыға қатысты активтер», «2-сатыға қатысты активтер», «3-сатыға қатысты активтер» және «РОСІ-активтер» терминдерінің анықтамалары 3-ескертемеде (н) көрсетілген.

	2023 жылғы 31 желтоқсан			Барлығы
	1-саты 12 айлық күтілетін кредиттік залал	2-саты Құнсызданған кредиттік болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік залал	3-саты Құнсызданған кредиттік болып табылатын активтер бойынша бүкіл мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік залал	
Ақша қаражаты және оның баламалары				
- «АА-» бастап «АА+» дейін кредиттік рейтингі бар	73,453	-	-	73,453
- «А-» бастап «А+» дейін кредиттік рейтингі бар	67,952	-	-	67,952
- «ВВВ-» бастап «ВВВ+» дейін кредиттік рейтингі бар	932,950	-	-	932,950
- «ВВ-» бастап «ВВ+» дейін кредиттік рейтингі бар	5,157	-	-	5,157
- «В-» бастап «В+» дейін кредиттік рейтингі бар	23	-	-	23
- кредиттік рейтинг берілмеген	62,706	-	-	62,706
	1,142,241	-	-	1,142,241
Залалға бөлінген бағалау резерві	(69)	-	-	(69)
Барлық ақша қаражаттары мен оның баламалары (кассадағы ақша қаражаттарын қоспағанда)	1,142,172	-	-	1,142,172
Амортизацияланған құны бойынша бааланатын инвестициялық бағалы қағаздар				
- «АА-» бастап «АА+» дейін кредиттік рейтингі бар	56,066	-	-	56,066
- «ВВВ-» бастап «ВВВ+» дейін кредиттік рейтингі бар	39,784	-	-	39,784
- «ВВ-» бастап «ВВ+» дейін кредиттік рейтингі бар	5,735	-	-	5,735
- «В-» бастап «В+» дейін кредиттік рейтингі бар	5,094	-	-	5,094
	106,679	-	-	106,679
Залалға бөлінген бағалау резерві	(20)	-	-	(20)
Барлық амортизацияланған құны бойынша бааланатын инвестициялық бағалы қағаздар	106,659	-	-	106,659
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бааланатын инвестициялық бағалы қағаздар – борыштық				
- «АА-» бастап «АА+» дейін кредиттік рейтингі бар	54,798	-	-	54,798
- «А-» бастап «А+» дейін кредиттік рейтингі бар	2,348	-	-	2,348
- «ВВВ-» бастап «ВВВ+» дейін кредиттік рейтингі бар	480,332	-	-	480,332
- «ВВ-» бастап «ВВ+» дейін кредиттік рейтингі бар	35,716	-	-	35,716
- «В-» бастап «В+» дейін кредиттік рейтингі бар	3,176	-	-	3,176
- кредиттік рейтинг берілмеген	-	6,273	-	6,273
	576,370	6,273	-	582,643
Залалға бөлінген бағалау резерві	(102)	(18)	-	(120)
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бааланатын инвестициялық бағалы қағаздардың жалпы баланстық құны – борыштық	576,268	6,255	-	582,523
Банктердегі қаражат				
- «АА-» бастап «АА+» дейін кредиттік рейтингі бар	23,938	-	-	23,938
- «А-» бастап «А+» дейін кредиттік рейтингі бар	886	-	-	886
- «ВВВ-» бастап «ВВВ+» дейін кредиттік рейтингі бар	10,042	-	-	10,042
- кредиттік рейтинг берілмеген	4,662	-	-	4,662
	39,528	-	-	39,528
Залалға бөлінген бағалау резерві	(45)	-	-	(45)
Банктердегі барлық қаражат	39,483	-	-	39,483

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

5. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ ТАЛДАУ, ЖАЛҒАСЫ

Кредиттік сапаны талдау, жалғасы

	2023 жылғы 31 желтоқсан				Барлығы
	1-саты 12 айлық күтілетін кредиттік залал	2-саты Құнсызданған кредиттік болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік залал	3-саты Құнсызданған кредиттік болып табылатын активтер бойынша бүкіл мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік залал	Құрылған құнсызданған кредиттік қаржылық активтер (РОСІ - активтер)	
<i>Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын корпоративтік клиенттерге берілген несиелер</i>					
Мерзімінен кешіктірілмеген несиелер	704,603	81,407	50,081	1,607	837,698
Мерзімінен кешіктірілген несиелер:					
- мерзімінен 30 күнге дейін кешіктірілген	4,187	44	2,612	78	6,921
- мерзімінен 31-60 күнге кешіктірілген	-	852	144	40	1,036
- мерзімінен 61-90 күнге кешіктірілген	-	904	1,298	-	2,202
- мерзімінен 91-180 күнге кешіктірілген	-	-	2,706	-	2,706
- мерзімінен 180 күннен астам уақытқа кешіктірілген	-	-	21,701	150	21,851
	708,790	83,207	78,542	1,875	872,414
Залалға бөлінген бағалау резерві	(8,273)	(14,132)	(49,546)	-	(71,951)
<i>Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын, корпоративтік клиенттерге берілген барлық несие</i>	700,517	69,075	28,996	1,875	800,463
<i>Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын жеке клиенттерге берілген несие</i>					
Мерзімінен кешіктірілмеген несиелер	1,940,997	3,457	3,000	564	1,948,018
Мерзімінен кешіктірілген несиелер:					
- мерзімінен 30 күнге дейін кешіктірілген	20,502	625	619	30	21,776
- мерзімінен 31-60 күнге кешіктірілген	-	6,252	468	12	6,732
- мерзімінен 61-90 күнге кешіктірілген	-	4,238	718	6	4,962
- мерзімінен 91-180 күнге кешіктірілген	-	-	10,220	28	10,248
- 180 күннен астам уақытқа мерзімінен кешіктірілген	-	-	29,780	116	29,896
	1,961,499	14,572	44,805	756	2,021,632
Залалға бөлінген бағалау резерві	(17,333)	(3,262)	(23,745)	(130)	(44,470)
<i>Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын, жеке тұлғаларға берілген барлық несие</i>	1,944,166	11,310	21,060	626	1,977,162
<i>Банктерге берілген несие</i>					
Банктерге берілген несие	23,068	-	-	-	23,068
Залалға бөлінген бағалау резерві	(648)	-	-	-	(648)
<i>Банктерге берілген барлық несие</i>	22,420	-	-	-	22,420
<i>Кері РЕПО келісімдері бойынша берілген несие</i>					
Кері РЕПО, мерзімінен кешіктірілмеген	128,804	-	-	-	128,804
Залалға бөлінген бағалау резерві	-	-	-	-	-
<i>Кері РЕПО келісімдері бойынша берілген барлық несие</i>	128,804	-	-	-	128,804

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

5. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ ТАЛДАУ, ЖАЛҒАСЫ

Кредиттік сапаны талдау, жалғасы

	2022 жылғы 31 желтоқсан		Барлығы
	1-саты 12 айлық күтілетін кредиттік залал	2-саты Құнсызданған кредиттік болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік залал	
Ақша қаражаты және оның баламалары			
- «АА-» бастап «АА+» дейін кредиттік рейтингі бар	17,609	-	17,609
- «А-» бастап «А+» дейін кредиттік рейтингі бар	39,792	-	39,792
- «ВВВ-» бастап «ВВВ+» дейін кредиттік рейтингі бар	904,346	-	904,346
- «ВВ-» бастап «ВВ+» дейін кредиттік рейтингі бар	950	-	950
- «В-» бастап «В+» дейін кредиттік рейтингі бар	94	-	94
- кредиттік рейтинг берілмеген	34,702	-	34,702
	997,493	-	997,493
Залалға бөлінген бағалау резерві	(63)	-	(63)
Барлық ақша қаражаттары мен оның баламалары (кассандағы ақша қаражаттарын қоспағанда)	997,430	-	997,430
Амортизацияланған құны бойынша бааланатын инвестициялық бағалы қағаздар			
- «ААА» және одан жоғары кредиттік рейтингі бар	38,315	-	38,315
- «ВВВ-» бастап «ВВВ+» дейін кредиттік рейтингі бар	185,371	-	185,371
	223,686	-	223,686
Залалға бөлінген бағалау резерві	(7)	-	(7)
Барлық амортизацияланған құны бойынша бааланатын инвестициялық бағалы қағаздар	223,679	-	223,679
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бааланатын инвестициялық бағалы қағаздар – борыштық			
- «ААА» және одан жоғары кредиттік рейтингі бар	31,580	-	31,580
- «ВВВ-» бастап «ВВВ+» дейін кредиттік рейтингі бар	640,336	-	640,336
- «ВВ-» бастап «ВВ+» дейін кредиттік рейтингі бар	4,051	-	4,051
- кредиттік рейтинг берілмеген	-	12,474	12,474
	675,967	12,474	688,441
Залалға бөлінген бағалау резерві	-	(189)	(189)
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бааланатын инвестициялық бағалы қағаздардың жалпы баланстық құны – борыштық	675,967	12,285	688,252
Банктердегі қаражат			
- «АА-» бастап «АА+» дейін кредиттік рейтингі бар	18,562	-	18,562
- «А-» бастап «А+» дейін кредиттік рейтингі бар	6,575	-	6,575
- «ВВВ-» бастап «ВВВ+» дейін кредиттік рейтингі бар	2,173	-	2,173
- кредиттік рейтинг берілмеген	8,499	-	8,499
	35,809	-	35,809
Залалға бөлінген бағалау резерві	(10)	-	(10)
Банктердегі барлық қаражат	35,799	-	35,799

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

5. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ ТАЛДАУ, ЖАЛҒАСЫ

Кредиттік сапаны талдау, жалғасы

	2022 жылғы 31 желтоқсан				Барлығы
	1-саты 12 айлық күтілетін кредитті к залал	2-саты Құнсызданған кредиттік болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік залал	3-саты Құнсызданған кредиттік болып табылатын активтер бойынша бүкіл мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік залал	Құрылған құнсызданған кредиттік қаржылық активтер (РОСІ - активтер)	
<i>Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын корпоративтік клиенттерге берілген несиелер</i>					
Мерзімінен кешіктірілмеген несиелер	538,342	70,946	63,867	3,409	676,564
Мерзімінен кешіктірілген несиелер:					
- мерзімінен 30 күнге дейін кешіктірілген	2,350	102	8,092	88	10,632
- мерзімінен 31-60 күнге кешіктірілген	-	1,711	890	-	2,601
- мерзімінен 61-90 күнге кешіктірілген	-	353	5	14	372
- мерзімінен 91-180 күнге кешіктірілген	-	-	2,513	4	2,517
- мерзімінен 180 күннен астам уақытқа кешіктірілген	-	-	23,602	607	24,209
	540,692	73,112	98,969	4,122	716,895
Залалға бөлінген бағалау резерві	(3,364)	(9,812)	(59,660)	(49)	(72,885)
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын, корпоративтік клиенттерге берілген барлық несие	537,328	63,300	39,309	4,073	644,010
<i>Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын жеке клиенттерге берілген несиелер</i>					
Мерзімінен кешіктірілмеген несиелер	1,242,603	3,971	2,173	826	1,249,573
Мерзімінен кешіктірілген несиелер:					
- мерзімінен 30 күнге дейін кешіктірілген	14,713	1,028	506	91	16,338
- мерзімінен 31-60 күнге кешіктірілген	-	4,558	402	28	4,988
- мерзімінен 61-90 күнге кешіктірілген	-	3,169	560	28	3,757
- мерзімінен 91-180 күнге кешіктірілген	-	-	9,576	160	9,736
- мерзімінен 180 күннен астам уақытқа кешіктірілген	-	-	31,631	432	32,063
	1,257,316	12,726	44,848	1,565	1,316,455
Залалға бөлінген бағалау резерві	(10,548)	(2,914)	(25,254)	(380)	(39,096)
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын, жеке тұлғаларға берілген барлық несие	1,246,768	9,812	19,594	1,185	1,277,359
<i>Банктерге берілген несие</i>					
Банктерге берілген несие	13,828	-	-	-	13,828
Залалға бөлінген бағалау резерві	(104)	-	-	-	(104)
Банктерге берілген барлық несие	13,724	-	-	-	13,724
<i>Кері РЕПО келісімдері бойынша берілген несие</i>					
Кері РЕПО, мерзімінен кешіктірілмеген	74,020	-	-	-	74,020
Залалға бөлінген бағалау резерві	-	-	-	-	-
Кері РЕПО келісімдері бойынша берілген барлық несие	74,020	-	-	-	74,020

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

6. ТАЗА ПАЙЫЗДЫҚ КІРІС

	2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Пайыздық кіріс:		
Амортизацияланған құны бойынша көрсетілген қаржылық активтер бойынша пайыздық кіріс:		
- құнсыздану белгісі жоқ кредиттік қаржылық активтер бойынша пайыздық кіріс	451,888	228,976
- құнсызданған кредиттік қаржылық активтер бойынша пайыздық кіріс	6,971	6,479
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша көрсетілетін қаржылық активтер бойынша пайыздық кіріс	69,885	47,407
Барлық пайыздық кіріс	528,744	282,862
Амортизацияланған құны бойынша көрсетілетін қаржылық активтер бойынша пайыздық кірістер төмендегілерді қамтиды:		
Клиенттер мен банктерге берілген несиелер бойынша пайыздар	389,734	211,887
Банктегі қаражат бойынша пайыздар	42,765	18,367
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар бойынша пайыздар	26,360	5,201
Амортизацияланған құны бойынша көрсетілген қаржылық активтер бойынша барлық пайыздық кіріс	458,859	235,455
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша көрсетілетін қаржылық активтер бойынша пайыздық кіріс және таза қаржылық жалдауға жасалған инвестициялар	3,660	3,029
Барлық пайыздық кіріс	532,404	285,891
Пайыздық шығыс:		
Амортизацияланған құны бойынша көрсетілетін қаржылық активтер бойынша пайыздық шығыс	(274,853)	(150,645)
Барлық пайыздық шығыс	(274,853)	(150,645)
Амортизацияланған құны бойынша көрсетілетін қаржылық міндеттемелер бойынша пайыздық шығыс		
Клиенттердің қаражаты бойынша пайыздар	(232,427)	(113,878)
Ипотекалық ұйымның төлемдері бойынша пайыздық шығыс	(12,566)	(10,758)
Банктердің және қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері бойынша пайыздар	(12,542)	(8,368)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша пайыздар	(9,383)	(9,500)
Реттелген облигациялар бойынша пайыздар	(7,522)	(7,869)
Жалдау бойынша міндеттемелер	(413)	(272)
Амортизацияланған құны бойынша көрсетілген қаржылық міндеттемелер бойынша барлық пайыздық шығыс	(274,853)	(150,645)
Қаржылық активтердің құнсыздануына резерв құрғанға дейінгі таза пайыздық кіріс	257,551	135,246

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР
(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

7. КЛИЕНТТЕРГЕ ЖӘНЕ БАНКТЕРГЕ БЕРІЛГЕН НЕСИЕЛЕР БОЙЫНША КҮТІЛЕТІН КРЕДИТТІК ШЫҒЫНДАРҒА РЕЗЕРВТЕР ҚҰРУ

2022 жылғы және 2023 жылғы

31 желтоқсанда аяқталған жылдар	Корпоративтік қарыздар	Шағын және орта бизнес	Ипотекалық кредит беру	Тұтыну кредиттері	Бизнесті дамыту	Автокредит беру	Банктерге берілген несие	Клиенттер мен банктерге берілген барлық несие
2022 жылғы 1 қаңтар	60,429	8,216	5,199	12,231	5,400	940	-	92,415
Резерв құру / (резервті қайта қалпына келтіру)*	7,307	7,587	6,079	12,004	2,081	(787)	(116)	34,155
Жанадан құрылған немесе сатып алынған қаржылық активтер*	1,478	1,659	640	2,116	1,318	101	220	7,532
Босату әсері**	5,157	409	7	1,387	137	3	-	7,100
Активтерді есептен шығару	(10,869)	(11,813)	(5,703)	(3,308)	(2,507)	(62)	-	(34,262)
Бұрын есептен шығарылған активтерді қайта қалпына келтіру	307	1,143	379	148	111	44	-	2,132
Бағам айырмасы	1,661	214	168	797	167	6	-	3,013
2022 жылғы 31 желтоқсан	65,470	7,415	6,769	25,375	6,707	245	104	112,085
2023 жылғы 1 қаңтар	65,470	7,415	6,769	25,375	6,707	245	104	112,085
Резерв құру / (резервті қайта қалпына келтіру)*	10,242	4,146	2,697	5,727	1,288	3,139	(48)	27,191
Жанадан құрылған немесе сатып алынған қаржылық активтер*	3,533	4,814	934	3,819	1,339	856	589	15,884
Босату әсері**	3,233	592	96	2,143	395	37	-	6,496
Активтерді есептен шығару	(27,671)	(1,471)	(1,092)	(16,543)	(2,238)	(255)	-	(49,270)
Бұрын есептен шығарылған активтерді қайта қалпына келтіру	1	1,303	465	2,075	228	65	-	4,137
Бағам айырмасы	266	78	46	97	37	19	3	546
2023 жылғы 31 желтоқсан	55,074	16,877	9,915	22,693	7,756	4,106	648	117,069

*2023 жылғы және 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдар ішінде танылған резервті қалыптастыру пайда және залал туралы шоғырландырылған есептің «Клиенттерге және банктерге берілген несиелер бойынша кредиттік залалға бөлінген резервті қалыптастыру» бабының құрамында көрсетілген.

Күтілетін кредиттік залалдың келтірілген құнына қатысты дисконтты амортизациялау (босату).

«БАНК ЦЕНТМКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР
(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

8. ҚЫЗМЕТТЕР БОЙЫНША АЛЫНҒАН КІРІС (ШЫҒЫС) ЖӘНЕ КОМИССИЯЛАР

	2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Қызмет көрсетуден алынған кіріс және алынған комиссия:		
Төлем карталары	41,723	22,487
Есеп айырысу операциялары	16,879	11,057
Сактандыру полистерін іске асыру	14,135	3,347
Кепілдік беру	5,290	4,364
Кассалық операциялар	4,740	5,193
Бағалы қағаздарды сатып алу-сату	1,996	1,378
Құжаттамалық операциялар жүргізу	419	115
Кастодиандық қызмет	355	269
Валюта айырбастау	61	160
Сенімгерлік операцияларын жүргізу	50	76
Басқа	861	262
Қызметтер бойынша алынған барлық кіріс және комиссиялар	86,509	48,708
Қызметтер және комиссиялар бойынша барлық шығыс	(45,134)	(21,933)
	41,375	26,775
Төлем карталары	(33,287)	(15,954)
Агенттік қызметтер	(6,943)	(1,218)
Есеп айырысу операциялары	(3,092)	(2,241)
Кастодиандық қызмет	(425)	(260)
Құжаттамалық операциялар жүргізу	(209)	(146)
Бағалы қағаздарды сатып алу-сату	(132)	(153)
Валюта айырбастау	(101)	(704)
Басқа	(945)	(1,257)

Қаржылық актив немесе міндеттеме бойынша тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болып табылмайтын комиссиялық кірістер қызмет түріне байланысты немесе Топтың шарт аясында өз міндеттемелерін орындау шамасына қарай танылады:

- Есеп айырысу операциялары, кассалық операциялар, төлем карточкаларымен жүргізілетін операциялар бойынша алынатын комиссия, шетел валютасымен операция жүргізу үшін алынатын комиссия операцияның түріне байланысты тарифтерге сәйкес клиенттердің төлем тапсырмаларын орындау үшін алынады және операцияны орындау сәтінде кіріс түрінде танылады;
- берілген кепілдіктер және аккредитивтер бойынша алынатын комиссияны клиент алдын ала төлеммен жүргізеді және сәйкес кепілдіктің немесе аккредитивтің қолданыс мерзімі ішінде кірістерге жатқызылады

Шарттар бойынша қалдықтар

Келесі кестеде дебиторлық берешек және клиенттермен жасалған шарттар бойынша міндеттемелер туралы ақпарат көрсетілген.

млн теңге	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
«Басқа активтер» құрамына қосылған дебиторлық берешек (20-ескертіне)	5,478	4,715

9. ПАЙДА НЕМЕСЕ ЗАЛАЛ АРҚЫЛЫ ӘДІЛ ҚҰНЫ БОЙЫНША КӨРСЕТІЛЕТІН ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ БОЙЫНША ТАЗА ПАЙДА/(ЗАЛАЛ)

	2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Туынды қаржы құралдарымен жүргізілген операциялар бойынша іске асырылған пайда/(залал)	7,826	(5,969)
Сауда операциялары бойынша іске асырылған пайда	2,412	134
Туынды қаржы құралдарымен жүргізілген операциялар бойынша іске асырылмаған пайда	66	162
Әділ құнының өзгеруінен болған іске асырылмаған залал	(1,034)	(593)
	9,270	(6,266)

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

10. ШЕТЕЛ ВАЛЮТАСЫМЕН ЖҮРГІЗІЛГЕН ОПЕРАЦИЯЛАР БОЙЫНША ТАЗА ПАЙДА

	2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Дилинг операциялары, нетто	39,905	46,422
Бағамдық айырмалар, нетто	5,693	9,726
	45,598	56,148

11. ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ШЫҒЫС

	2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Жалақы	67,370	46,198
Пайдаға салынған салықтан басқа салықтар	11,748	8,362
Тозу және амортизация	9,900	7,258
Әкімшілік шығыс	7,018	5,397
Қысқа мерзімге жалға алуға жұмсалатын шығыстар	5,831	5,193
Депозиттерге кепілдік беру қорына салынған жарналар	3,707	3,261
Телекоммуникациялар	2,746	2,480
Жарнамаға байланысты шығыс	2,651	1,693
Жабдықты жөндеу және оған қызмет көрсету	2,559	1,914
Күзет және дабыл қызметіне байланысты шығыс	1,887	1,627
Кәсіби қызметтерге жұмсалған шығыстар	1,593	856
Инкассацияға байланысты шығыс	1,152	758
Иссапар шығыстары	778	439
Өкілдік шығыс	156	82
Өзге шығыс	3,995	2,816
	123,091	88,334

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған бір жыл ішінде кәсіби қызметтерге жұмсалатын шығыстар 212 млн теңге және тиісінше 22 млн теңге мөлшеріндегі аудиторлық қызмет көрсетуге арналған шығыстарды және бір компания ұсынған өзге кеңес беру қызметтеріне жұмсалатын шығыстарды қамтиды.

12. ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫС

	2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Ағымдағы табыс салығы бойынша шығыс	18,814	5,531
Салықтық тексеру нәтижелері бойынша өткен кезеңдер үшін ағымдағы табыс салығы бойынша шығыстарды түзету*	6,835	-
Мерзімдік айырмалардың туындауының және қайта қалпына келтірілуінің және бағалау резервінде болған өзгерістердің салдарынан кейінге қалдырылған салық міндеттемелерінің шамасының өзгеруі	(638)	1,186
Табыс салығы бойынша барлық шығыс	25,011	6,717

* 2022 жылғы қаңтар мен 2023 жылғы қыркүйек аралығында Банкте 2017-2020 ж.ж. салық кезені үшін салықтық тексеру жүргізілді. Аталған тексерудің нәтижелері бойынша «Қаржы құралдары» 9-ХҚЕС сәйкес клиенттерге жеке және ұжымдық негізде ұсынылған несиелер бойынша резерв құруға қатысты шығыстарды бағалауды, құнсыздануға қатысты резервті есептеу мақсаттары үшін кепілдік камсыздандыруды бағалауды, қаржылық активтердің жіктелуін бағалауды қоса алғанда, тексерілетін кезең үшін салықтық мақсатта шегерілетін шығыстардың кейбір баптарын бағалауда айырмашылықтардың болуына байланысты жалпы сомасы 6,835 млн теңге мөлшерінде айыппұл мен өсімпұлды қоса алғанда, табыс салығы бойынша қосымша қаражат енгізілді. Топ басшысы 2023 жылғы салықтық тексеру нәтижелері бойынша қосымша есептелген сома бағалау пайымдауларында өзгеріс болып табылады деп есептейді, себебі ҚР Салық кодексінің қағидаларының түсіндірмесі тиісті органдардың тәжірибесінде өзгеше болды. 32 (в) ескертпені қараңыз.

2023 жылы ағымдағы және кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша мөлшерлеме 20% құрайды (2022 жылы: 20%);

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

12. ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫС, ЖАЛҒАСЫ

31 желтоқсанда аяқталатын жыл ішіндегі табыс салығы бойынша тиімді мөлшерлемені есептеу

	2023 жыл	%	2022 жыл	%
Салық салғанға дейінгі пайда	160,257		151,846	
Табыс салығы бойынша қолданыстағы мөлшерлемеге сәйкес есептелген табыс салығы	32,051	20.00	30,369	20.00
Салықтық тексеру нәтижелері бойынша өткен кезендер үшін ағымдағы табыс салығы бойынша шығыстарды түзету	6,835	4.27	-	-
Мемлекеттік және басқа да сараланатын бағалы қағаздармен жүргізілетін операциялардан алынатын салық салынбайтын пайыздық және басқа кіріс	(18,805)	(11.73)	(10,916)	(7.19)
Еншілес компанияны тиімді сатып алудан түсетін, салық салынбайтын кіріс	-	-	(16,865)	(11.11)
Есептен шығарылмайтын операциялық және басқа шығыс	4,930	3.08	4,129	2.72
	25,011	15.62	6,717	4.42

Кейінге қалдырылған салық активтері және кейінге қалдырылған салық міндеттемелері

Шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілген активтер мен міндеттемелердің құны мен салық салынатын базаны есептеу мақсатында қолданылатын сомалар арасында туындайтын уақыт айырмасы 2023 жылғы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша кейінге қалдырылған салық міндеттемелерінің туындауына әкеп соғады.

2023 жыл және 2022 жыл ішіндегі уақыт айырмасы шамасының өзгеруі төмендегіше берілуі мүмкін:

	2023 жылғы 1 қаңтардағы жай-күйі бойынша қалдық	Пайда немесе залал құрамында көрсетілген	Меншікті капитал құрамында көрсетілген	2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша қалдық
Төленетін есептелген сыйақы	35	254	-	289
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	1,263	-	(437)	826
Басқа	294	229	-	523
Қаржылық активтердің талаптарын модификациялау нәтижесі	71	(60)	-	11
Клиенттерге берілген несиелер бойынша дисконт	(28)	(153)	-	(181)
Клиенттер мен банктерден тартылған пайызы төмен қаражаттар бойынша дисконт	(2,737)	(184)	-	(2,921)
Реттелген облигациялар бойынша дисконт	(6,618)	331	-	(6,287)
Еңбекақы төлеу қоры	763	159	-	922
Тұтыну құқығы нысанындағы актив	82	455	-	537
Тұтыну құқығы нысанындағы міндеттеме	(10)	(568)	-	(578)
Негізгі құралдар және материалдық емес активтер	(4,735)	175	20	(4,540)
	(11,620)	638	(417)	(11,399)

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР
(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

12. ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫС, ЖАЛҒАСЫ

	2022 жылғы 1 қаңтардағы жай-күйі бойынша қалдық	Пайда немесе залал құрамында көрсетілген	Меншікті капитал құрамында көрсетілген	2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша қалдық
Төленетін есептелген сыйақы	16	19	-	35
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	173	-	1,090	1,263
Болашақ кезеңге ауыстырылған салық залалы	1,123	(1,123)	-	-
Басқа	353	(59)	-	294
Қаржылық активтердің талаптарын модификациялау нәтижесі	182	(111)	-	71
Клиенттерге берілген несиелер бойынша дисконт	52	(80)	-	(28)
Клиенттер мен банктерден тартылған пайызы төмен қаражаттар бойынша дисконт	(2,491)	(246)	-	(2,737)
Реттелген облигациялар бойынша дисконт	(6,905)	287	-	(6,618)
Еңбекақы төлеу қоры	-	763	-	763
Тұтыну құқығы нысанындағы актив	-	82	-	82
Тұтыну құқығы нысанындағы міндеттеме	-	(10)	-	(10)
Негізгі құралдар және материалдық емес активтер	(4,292)	(708)	265	(4,735)
	(11,789)	(1,186)	1,355	(11,620)

13. БІР АКЦИЯҒА ШАҚҚАНДАҒЫ ПАЙДА

Бас Банктің акционерлеріне қатысты кезеңдегі таза пайданың кезеңдегі жай акциялардың орташа санына қатысты ретінде есептелген бір акцияға шаққандағы базалық және ажыратылған пайда

	2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Бір акцияға шаққандағы базалық пайда		
Банк акционерлеріне қатысты таза пайда	135,061	145,129
Артықшылықты акцияларды ұстаушылар арасында пайданы толық бөлген кезде төленетін қосымша дивидендтерді шегергенде	(120)	(13)
Жай акцияларды ұстаушыларға қатысты таза пайда	134,941	145,116
Бір акцияға шаққандағы базалық пайданы есептеу үшін жай акциялардың орташа саны	184,733,608	183,379,202
Бір акцияға шаққандағы базалық пайда (теңге)	730.46	791.34
Бір акцияға шаққандағы ажыратылған пайда		
Жай акцияларды ұстаушыларға қатысты таза пайда	134,941	145,116
Плюс: артықшылықты акцияларды ұстаушылар арасында пайданы толық бөлген кезде төленетін қосымша дивидендтерді шегергенде	120	13
Бір акцияға шаққандағы ажыратылған пайданы есептеу үшін пайдаланылатын пайда	135,061	145,129
Жай акциялардың орташа саны	184,733,608	183,379,202
Шығарылған деп есептелетін акциялар:		
Артықшылықты акцияларды конвертациялаған кезде шығарылатын жай акциялардың орташа саны	164,799	109,602
Бір акцияға шаққандағы ажыратылған пайданы есептеу үшін жай акциялардың орташа саны	184,898,407	183,488,804
Бір акцияға шаққандағы ажыратылған пайда (теңге)	730.46	790.94

Топ ҚҚБ ұсынған бір акцияның баланстық құнын есептеу әдістемесіне сәйкес акциялардың әр түрі бойынша бір акцияның баланстық құнын есептеді.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

13. БІР АКЦИЯҒА ШАҚҚАНДАҒЫ ПАЙДА, ЖАЛҒАСЫ

2023 жылғы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша акциялардың әр түрі бойынша бір акцияның баланстық құны төменде көрсетілген:

Акцияның түрі	2023 жылғы 31 желтоқсан			2022 жылғы 31 желтоқсан		
	Айналымдағы акциялар (акциялардың саны)	Баланстық құнды есептеу үшін алынған сома млн теңге	Бір акцияның баланстық құны теңге	Айналымдағы акциялар (акциялардың саны)	Баланстық құнды есептеу үшін алынған сома млн теңге	Бір акцияның баланстық құны теңге
Жай акциялар	185,377,060	403,115	2,175	184,722,599	258,124	1,397
Артықшылықты акциялар	164,239	1	6	146,382	34	232
		403,116			258,158	

Артықшылықты бір акцияның баланстық құны артықшылықты акцияларға қатысты капитал сомасының есепті күнгі артықшылықты акциялардың жалпы санына қатынасы ретінде есептеледі. Жай бір акцияның баланстық құны Топтың жай акциялар үшін таза активтерінің сомасының есепті күнгі жай акциялардың жалпы санына қатынасы ретінде есептеледі. Топтың жай акциялар үшін таза активтері материалдық емес активтер мен есепті күнгі артықшылықты акцияларға қатысты капитал сомасын шегергендегі жалпы капитал сомасы ретінде есептеледі. Жай акциялар мен артықшылықты акциялардың жалпы саны есепті күні Топ сатып алған акцияларды шегергенде, шығарылған және айналымдағы акциялардың жалпы саны ретінде есептеледі.

Топтың басшылығы Топ есепті күнгі жай-күйі бойынша ҚҚБ талаптарын толық орындайды деп есептейді.

14. АҚША ҚАРАЖАТЫ ЖӘНЕ ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫ

	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
Кассадағы ақша қаражаты	211,162	138,527
ҚРҰБ «ностро» түріндегі шоттар	248,784	411,235
Басқа банктердегі «ностро» түріндегі шоттар		
- «АА-» бастап «АА+» дейін кредиттік рейтингі бар	73,453	17,609
- «А-» бастап «А+» дейін кредиттік рейтингі бар	52,156	39,792
- «ВВВ-» бастап «ВВВ+» дейін кредиттік рейтингі бар	4,075	4,172
- «ВВ-» бастап «ВВ+» дейін кредиттік рейтингі бар	5,157	950
- «В-» бастап «В+» дейін кредиттік рейтингі бар	23	94
- берілген кредиттік рейтингі жоқ	16,181	15,965
Күтілетін кредиттік залалға бөлінген резервті шегергенге дейін басқа банктердегі «ностро» түріндегі барлық шот	151,045	78,582
Залалға бөлінген бағалау резерві	(58)	(63)
Басқа банктердегі «ностро» түріндегі барлық шот	150,987	78,519
ҚРҰБ-тағы мерзімді депозиттер	680,091	488,939
Басқа банктерде 90 күнге дейінгі мерзімге ашылған мерзімді депозиттер		
- «А-» бастап «А+» дейін кредиттік рейтингі бар	15,796	-
Күтілетін кредиттік залалға бөлінген резервті шегергенге дейін басқа банктерде 90 күнге дейінгі мерзімге ашылған барлық мерзімді депозиттер	15,796	-
Залалға бөлінген бағалау резерві	(11)	-
Басқа банктерде 90 күнге дейінгі мерзімге ашылған барлық мерзімді депозиттер	15,785	-
Қазақстан және Мәскеу қор биржаларындағы маржалық камтамасыз ету	46,525	18,737
Барлық ақша қаражаты және оның баламалары	1,353,334	1,135,957

«Standard & Poor's» рейтинг агенттігінің стандарттарына немесе басқа да халықаралық рейтинг агенттіктерінің осыған ұқсас стандарттарына сәйкес ұсынылған кредиттік рейтингтер.

Барлық ақша қаражаты мен оның баламалары кредиттік тәуекел деңгейінің 1-сатысына жатқызылған.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша кредиттік рейтинг берілмеген басқа банктердегі ағымдағы шоттардағы қаражат негізінен санкциялық параққа енгізілмеген ресейлік банктер тарапынан жалпы сомасы 28,274 млн теңге (2022 жылғы 31 желтоқсан: 14,939 млн теңге) мөлшерінде ұсынылған. Осы банктердің рейтингтерін тиісті агенттіктер кері қайтарып алды, берілген кредиттік рейтингтер қайтарып алынғанға дейін халықаралық рейтинг агенттіктерінің шкаласы бойынша «ВВ+» деңгейінен «ВВВ» деңгейіне дейін сәйкес келді. Банктің бағалауы бойынша, осы шоттардан қаражат алу мүмкіндігіне ешқандай шектеу жоқ.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

14. АҚША ҚАРАЖАТЫ ЖӘНЕ ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫ, ЖАЛҒАСЫ

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша Top 1 банкте (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 1 банк) ақша қаражатын орналастырды, олардың шоттары мен депозиттері бойынша қалдықтар капиталдың 10%-нан асады. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша көрсетілген контрагенттердің қалдықтарының жиынтық мөлшері 928,875 млн теңгені (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 900,174 млн теңгені) құрады.

Ең төмен резервтерге қойылатын талаптар

2023 жылғы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша ең төмен резервтік талаптар ҚРҰБ шығарған нормативтік актілерге сәйкес есептеледі. Ең төмен резервтік талаптарды, сондай-ақ Банктің өзге міндеттемелерін орындау үшін Банк Қазақстан Республикасының резиденті және бейрезиденті болып табылатын клиенттердің депозиттері мен ағымдағы шоттарындағы қалдықтары бойынша белгіленген ең төмен деңгей ретінде есептелетін, 4 апта ішінде кассадағы ұлттық валютадағы ақша қаражаты сомасының және ҚРҰБ-да ұлттық валютамен ашылған ағымдағы шоттағы қалдық сомасының кемінде орташа мәні деңгейінде сақталатын ақша қаражатын резервтік активтерге орналастырады. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша ең төмен резервтік талаптар сомасы 65,225 млн теңгені (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 56,473 млн теңгені), ал резервтік активтердің сомасы 90,253 млн теңгені (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 55,390 млн теңгені) құрады.

15. ӘДІЛ ҚҰН БОЙЫНША БАҒАЛАНАТЫН, ӨЗГЕРІСТЕРІ КЕЗЕҢ ІШІНДЕГІ ПАЙДА НЕМЕСЕ ЗАЛАЛ ҚҰРАМЫНДА КӨРСЕТІЛЕТІН ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша өзгеруі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері 55,352 млн теңге сомасындағы саудалық бағалы қағаздарды, сондай-ақ 62 млн теңге сомасындағы валюталық своптарды (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 35,968 млн теңге сомасындағы саудалық бағалы қағаздар, валюталық своптар жоқ) қамтиды.

Саудалық бағалы қағаздар:

	Номиналды мөлшерлем е, %	2023 жылғы 31 желтоқсан	Номиналды мөлшерлеме, %	2022 жылғы 31 желтоқсан
Саудалық бағалы қағаздар				
<i>Борыштық бағалы қағаздар</i>				
Корпоративтік облигациялар	2.0-22.0	29,848	3.6-21.0	18,205
ҚРҰБ-ның дисконтталған ноталары		4,015		-
АҚШ қазынашылық облигациялары	3.0-5.4	1,803		-
Қазақстан Республикасының Мемлекеттік облигациялары	5.0-9.0	528	3.9-9.0	1,907
<i>Борыштық бағалы қағаздар*</i>				
Қазақстандық компаниялардың акциялары		4,064		2,674
Пайлар		3,911		4,730
Халықаралық компаниялардың акциялары		757		64
		44,926		27,580
"РЕПО" мәмілелері бойынша кепілмен жүктемеленген				
Корпоративтік облигациялар	8.5-19.9	9,580	8.5-12.4	8,388
Қазақстан Республикасының Мемлекеттік облигациялары	7.7-8.1	846		-
		10,426		8,388
		55,352		35,968

* Меншік үлесі 1%-дан кем.

Төмендегі кестеде 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша Standard and Poor's рейтингі немесе басқа халықаралық рейтинг агенттіктерінің рейтингілері негізінде кредит сапасы бойынша өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздардың талдауы көрсетілген:

	Корпоративтік облигациялар	Қазақстан Республикасының Мемлекеттік облигациялары	АҚШ қазынашылық облигациялары	Барлығы
- «BBB-» бастап «BBB+» дейін рейтингі бар	17,635	5,389	-	23,024
- «BB-» бастап «BB+» дейін рейтингі бар	12,959	-	-	12,959
- «B-» бастап «B+» дейін рейтингі бар	6,430	-	-	6,430
- «AA-» бастап «AA+» дейін рейтингі бар	-	-	1,803	1,803
- «A-» бастап «A+» дейін рейтингі бар	569	-	-	569
Берілген кредиттік рейтингі жоқ	1,835	-	-	1,835
	39,428	5,389	1,803	46,620

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

15. ӘДІЛ ҚҰН БОЙЫНША БАҒАЛАНАТЫН, ӨЗГЕРІСТЕРІ КЕЗЕҢ ІШІНДЕГІ ПАЙДА НЕМЕСЕ ЗАЛАЛ ҚҰРАМЫНДА КӨРСЕТІЛЕТІН ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ, ЖАЛҒАСЫ

Төмендегі кестеде 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша Standard and Poor's рейтингі немесе басқа халықаралық рейтинг агенттіктерінің рейтингілері негізінде өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін әділ құны бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздардың кредит сапасы бойынша талдауы көрсетілген:

	Корпоративтік облигациялар	Қазақстан Республикасының Мемлекеттік облигациялары	Барлығы
- «BBB-» бастап «BBB+» дейін рейтингі бар	13,229	1,907	15,136
- «BB-» бастап «BB+» дейін рейтингі бар	5,874	-	5,874
- «B-» бастап «B+» дейін рейтингі бар	7,247	-	7,247
- «A-» бастап «A+» дейін рейтингі бар	94	-	94
Берілген кредиттік рейтингі жок	149	-	149
	26,593	1,907	28,500

Әділ құны бойынша бағаланатын, өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін қаржылық активтер мерзімінен кешіктірілген болып табылмайды.

16. ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ БАҒАЛЫ ҚАҒАЗДАР

	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар	583,693	689,740
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер	106,659	223,679
Барлық инвестициялық бағалы қағаздар	690,352	913,419

Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар

	Номиналды мөлшерлеме, %	2023 жылғы 31 желтоқсан	Номиналды мөлшерлеме, %	2022 жылғы 31 желтоқсан
<i>Борыштық бағалы қағаздар</i>				
Қазақстан Республикасының Мемлекеттік облигациялары	0-18.7	406,383	5-11.0	287,945
Корпоративтік облигациялар	0.7-22.0	103,440	2.1-11.5	116,045
АҚШ қазынашылық облигациялары	0.1-2.9	29,834	-	-
ҚРҰБ-ның дисконтталған ноталары	-	-	-	247,543
<i>Үлестік бағалы қағаздар</i>				
Қазақстандық компаниялардың акциялары	-	1,170	-	1,463
Халықаралық компаниялардың акциялары	-	-	-	25
Банктердің несиелері бойынша кепілмен ауыртпалық салынған				
Қазақстан Республикасының Мемлекеттік облигациялары	7.1-10.5	19,396	7.1-10.5	13,231
АҚШ қазынашылық облигациялары	1.25-2.23	23,590	2.1-2.2	23,677
		583,813		689,929
Күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв		(120)		(189)
		583,693		689,740

Ресей эмитенттерінің инвестициялық бағалы қағаздары кредиттік тәуекел деңгейінің 2-сатысына жатқызылған.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

16. ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ БАҒАЛЫ ҚАҒАЗДАР, ЖАЛҒАСЫ

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық бағалы қағаздар

	Номиналды мөлшерлеме, %	2023 жылғы 31 желтоқсан	Номиналды мөлшерлеме, %	2022 жылғы 31 желтоқсан
<i>Борыштық бағалы қағаздар</i>				
Қазақстан Республикасының Мемлекеттік облигациялары	0.60-8.45	36,025	0.6-8.4	36,302
Корпоративтік облигациялар	2.00-20.00	13,484	1.3-4.8	9,559
АҚШ қазынашылық облигациялары	0.12-2.23	25,637		
ҚРҰБ-ның дисконтталған ноталары		-		138,415
		75,146		184,276
<i>Банктердің несиелері бойынша кепілмен ауыртпалық салынған</i>				
АҚШ қазынашылық облигациялары	1.25-2.23	30,429	1.3-2.2	38,318
Қазақстан Республикасының Мемлекеттік облигациялары	8.44-8.45	1,104	8.4	1,092
		31,533		39,410
Күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв		(20)		(7)
		106,659		223,679

17. БАНКТЕРДЕГІ ҚАРАЖАТ

	31 желтоқсан 2023 жыл	31 желтоқсан 2022 жыл
<i>Банктердегі қаражат:</i>		
ҚРҰБ-ғы шартты депозит	5,344	2,173
- «АА-» бастап «АА+» дейін кредиттік рейтингі бар	23,938	18,562
- «А-» бастап «А+» дейін кредиттік рейтингі бар	886	6,575
- «ВВВ-» бастап «ВВВ+» дейін кредиттік рейтингі бар	4,698	-
- берілген кредиттік рейтингісі жоқ	4,662	8,499
Күтілетін кредиттік залалға бөлінген резервті шегергенге дейінгі банктердегі қаражат	39,528	35,809
Күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв	(45)	(10)
Банктердегі барлық қаражат	39,483	35,799

«Standard & Poor's» рейтинг агенттігінің стандарттарына немесе басқа да халықаралық рейтинг агенттіктерінің осыған ұқсас стандарттарына сәйкес ұсынылған кредиттік рейтингтер. 2023 жылғы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша банктердегі барлық ақша қаражаты кредиттік тәуекел деңгейінің 1-сатысына жатқызылған.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша ҚРҰБ-дағы шартты депозит "ҚДБ" АҚ-пен және «ДАМУ ҚДҚ» АҚ арасында жасалған кредиттік келісімдердің талаптарына сәйкес "Қазақстан Даму Банкі" АҚ-тан ("ҚДБ" АҚ) алынған 144 млн теңге (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 329 млн теңге) және «ДАМУ» кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ-тан («ДАМУ» ҚДҚ) АҚ) алынған 5,200 млн теңге (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 1,844 млн теңге) мөлшеріндегі қаражатты қамтиды.

Кредиттік рейтинг берілмеген, банктердегі және басқа қаржы институттарындағы қаражат

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша кредиттік рейтинг берілмеген басқа банктердегі депозит сомалары жалпы сомасы 4,604 млн теңге (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 4,396 млн теңге) мөлшеріндегі кепілдік жарналарын қамтиды.

Банктердегі шоттар мен депозиттерді шоғырландыру

2023 жылғы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша Топтың үлесіне капиталдың 10%-нан астамы тиесілі банкте қаражаты жоқ.

«БАНК ЦЕНТМКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

18. КЛИЕНТТЕР МЕН БАНКТЕРГЕ БЕРІЛГЕН НЕСИЕЛЕР

	31 желтоқсан 2023 жыл	31 желтоқсан 2022 жыл
Клиенттерге берілген несие	2,847,566	1,992,170
Есептелген сыйақы	46,480	41,180
	2,894,046	2,033,350
Залалға бөлінген бағамдық резервті шегергенде	(116,421)	(111,981)
Клиенттерге берілген барлық несие	2,777,625	1,921,369
Банктерге берілген несиелер	22,972	13,719
Есептелген сыйақы	96	109
Залалға бөлінген бағамдық резервті шегергенде	(648)	(104)
Банктерге берілген барлық несие	22,420	13,724
Кері РЕПО келісімдері бойынша берілген несиелер	128,804	74,020
Клиенттер мен банктерге берілген барлық несие	2,928,849	2,009,113

2023 жылғы және 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдар бойынша клиенттер мен банктерге берілген несиелер бойынша кредиттік залалға бөлінген резервтердің қозғалысы туралы ақпарат 7-ескерптеде көрсетілген.

Келесі кестеде 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша кредиттік өнімдердің түрлері туралы ақпарат көрсетілген:

	Залалға бөлінген резервті шегергенге дейінгі шама	Залалға бөлінген резерв	Баланстық құны
Корпоративтік клиенттерге берілген несиелер			
Корпоративтік қарыздар	531,362	(55,074)	476,288
Шағын және орта бизнес	341,052	(16,877)	324,175
Жеке тұлғаларға берілген несие			
Ипотекалық кредит беру (оның ішінде «7-20- 25» және «Баспана Хит» бағдарламалары бойынша ипотекалық кредит беру)	917,983	(9,915)	908,068
Тұтынушылық кредиттер	456,162	(22,693)	433,469
Бизнесті дамыту	252,445	(7,756)	244,689
Автокредит беру	395,042	(4,106)	390,936
	2,894,046	(116,421)	2,777,625

Кестеде 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша кредиттік өнімдердің түрлері туралы ақпарат көрсетілген:

	Залалға бөлінген резервті шегергенге дейінгі шама	Залалға бөлінген резерв	Баланстық құны
Корпоративтік клиенттерге берілген несиелер			
Корпоративтік қарыздар	447,106	(65,470)	381,636
Шағын және орта бизнес	269,789	(7,415)	262,374
Жеке тұлғаларға берілген несиелер			
Ипотекалық кредит беру (оның ішінде «7-20-25» және «Баспана Хит» бағдарламалары бойынша)	629,998	(6,769)	623,229
Тұтынушылық кредиттер	382,996	(25,375)	357,621
Бизнесті дамыту	154,760	(6,707)	148,053
Автокредит беру	148,701	(245)	148,456
	2,033,350	(111,981)	1,921,369

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР
(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

18. КЛИЕНТТЕР МЕН БАНКТЕРГЕ БЕРІЛГЕН НЕСИЕЛЕР, ЖАЛҒАСЫ

(а) Шағын және орта бизнеске берілген корпоративтік қарыздардың, несиелердің және жеке тұлғаларға берілген несиелердің сапасы

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша клиенттерге берілген несиелердің кредиттік сапасының талдауы төмендегіше көрсетілген:

	Корпоративтік қарыздар	Шағын және орта бизнес	Ипотекалық кредит беру	Тұтыну кредиттері	Бизнесі дамыту	Автокредиттеу	Барлығы
Клиенттерге берілген несие							
Мерзімінен кешіктірілмеген несиелер	521,971	315,727	904,258	421,664	234,349	387,747	2,785,716
Мерзімінен кешіктірілген несиелер:							
- мерзімінен 30 күнге дейін кешіктірілген	2,494	4,427	5,767	7,854	4,274	3,881	28,697
- мерзімінен 31-60 күнге кешіктірілген	31	1,005	1,393	2,292	2,226	821	7,768
- мерзімінен 61-90 күнге кешіктірілген	-	2,202	949	1,956	1,493	564	7,164
- мерзімінен 91-180 күнге кешіктірілген	768	1,938	1,503	5,421	2,314	1,010	12,954
- мерзімінен 180 күннен астам уақытқа кешіктірілген	6,098	15,753	4,113	16,975	7,789	1,019	51,747
Клиенттерге берілген барлық несие, күтілетін кредиттік залалға бөлінген резервті бөлгенге дейін	531,362	341,052	917,983	456,162	252,445	395,042	2,894,046
Күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв	(55,074)	(16,877)	(9,915)	(22,693)	(7,756)	(4,106)	(116,421)
Клиенттерге берілген барлық несие, күтілетін кредиттік залалға бөлінген резервті шегергенде	476,288	324,175	908,068	433,469	244,689	390,936	2,777,625

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

18. КЛИЕНТТЕР МЕН БАНКТЕРГЕ БЕРІЛГЕН НЕСИЕЛЕР, ЖАЛҒАСЫ

(а) Шағын және орта бизнеске берілген корпоративтік қарыздардың, несиелердің және жеке тұлғаларға берілген несиелердің сапасы, жалғасы

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша клиенттерге берілген несиелердің кредиттік сапасының талдауы төмендегіше көрсетілген:

	Корпоративтік қарыздар	Шағын және орта бизнес	Ипотекалық кредит беру	Тұтыну кредиттері	Бизнесті дамыту	Автокредиттеу	Барлығы
Клиенттерге берілген несие							
Мерзімінен кешіктірілмеген несиелер	429,079	247,485	619,918	341,925	140,801	146,929	1,926,137
Мерзімінен кешіктірілген несиелер:							
- мерзімінен 30 күнге дейін кешіктірілген	7,278	3,354	3,554	9,023	2,542	1,219	26,970
- мерзімінен 31-60 күнге кешіктірілген	-	2,601	1,122	2,656	1,015	195	7,589
- мерзімінен 61-90 күнге кешіктірілген	-	372	746	2,571	397	43	4,129
- мерзімінен 91-180 күнге кешіктірілген	292	2,225	963	7,254	1,388	131	12,253
- мерзімінен 180 күннен астам уақытқа кешіктірілген	10,457	13,752	3,695	19,567	8,617	184	56,272
Клиенттерге берілген барлық несие, күтілетін кредиттік залалға бөлінген резервті бөлгенге дейін	447,106	269,789	629,998	382,996	154,760	148,701	2,033,350
Күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв	(65,470)	(7,415)	(6,769)	(25,375)	(6,707)	(245)	(111,981)
Клиенттерге берілген барлық несие, күтілетін кредиттік залалға бөлінген резервті шегергенде	381,636	262,374	623,229	357,621	148,053	148,456	1,921,369

(б) Күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв өзгерістерінің талдауы

Күтілетін кредиттік залалға құрылған резервті бағалау кезіндегі негізгі жорамалдар мен пайымдаулар

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша кредиттік тәуекелдің 3-сатысына жіктеліп, корпоративтік клиенттерге берілген несиелердің құнсыздануына бөлінген резервтің көлемін белгілеген кезде басшылық пайдаланатын елеулі пайымдамаларға төмендегілер кіреді:

- басшылықтың операциялық қызметі тоқтатылмаған қарыз алушылардың қатары бойынша операциялық қызметтен күтілетін ақша ағымын бағалауы;
- басшылықтың іске асырған күні және төлемдер түсетін кезеңде кепілдік құнын бағалауы: қамсыздандыруды іске асырудан түскен түсімдерді алған кездегі кешіктіру орташа алғанда 36 айдан бастап 60 айға дейінгі мерзімді құрайды;
- кейбір қарыз алушылар бойынша 3-сатыда Топ алдындағы берешекті өтеу үшін жеткілікті болып табылатын операциялық ақша ағымдарын ұлғайту мақсатында ықтимал инвесторларды тарту күтіледі.

3-сатыға кіргізілген несиелер қарыз алушыларды оңалтуды, кепілдік қамсыздандыруды іске асыру есебінен өтеуге, соттың шешімі бойынша өндіріп алуға бағатталған шараларды қамтитын АСБ жүргізген тексерудің нәтижелері бойынша іс-шаралар жоспарына кірді. Жоспарға сәйкес Топ қарыз алушылардың келісілген тізбесі бойынша бес жыл бойы берешекті қайтаруды күтеді. Осы жоспар бойынша Топ реттеушіге тоқсан сайынғы негізде жоспардың орындалу мәртебесі туралы есеп береді.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

18. КЛИЕНТТЕР МЕН БАНКТЕРГЕ БЕРІЛГЕН НЕСИЕЛЕР, ЖАЛҒАСЫ

(б) Күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв өзгерістерінің талдауы, жалғасы

	2023 жылғы				
	31 желтоқсанда аяқталған жыл				
	1-саты 12 айлық күтілетін кредиттік залал	2-саты Құнсызданған кредиттік болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік залал	3-саты Құнсызданған кредиттік болып табылатын активтер бойынша бүкіл мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік залал	ПСКО	Барлығы
Корпоративтік клиенттерге және шағын және орта бизнеске берілген несиелер					
Кезеңнің басындағы жай-күйі бойынша күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв сомасы	3,364	9,812	59,660	49	72,885
Құнсызданған кредиттік болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік залалға өту	(475)	479	(4)	-	-
Құнсызданған кредиттік болып табылатын активтер бойынша бүкіл мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік залал	(3,778)	(103)	3,881	-	-
Резерв құру	1,574	3,778	9,036	-	14,388
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған қаржылық активтер	7,540	76	731	-	8,347
Босату әсері	-	-	3,825	-	3,825
Активтерді есептен шығару	-	-	(29,093)	(49)	(29,142)
Бұрын есептен шығарылған активтерді қайта қалпына келтіру	-	-	1,304	-	1,304
Бағам айырмасы	48	90	206	-	344
Жылдың аяғындағы жай-күйі бойынша күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв сомасы	8,273	14,132	49,546	-	71,951
Жеке тұлғаларға берілген несие					
Кезеңнің басындағы жай-күйі бойынша күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв сомасы	10,548	2,914	25,254	380	39,096
12 айлық күтілетін кредиттік залалға өту	162	(130)	(32)	-	-
Құнсызданған кредиттік болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік залалға өту	(2,610)	2,716	(106)	-	-
Құнсызданған кредиттік болып табылатын активтер бойынша бүкіл мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік залал	(4,259)	(2,754)	7,013	-	-
Резерв құру	6,956	334	5,811	(250)	12,851
Жаңадан құрылған немесе сатып алынған қаржылық активтер	6,463	167	318	-	6,948
Босату әсері	-	-	2,671	-	2,671
Активтерді есептен шығару	-	-	(20,128)	-	(20,128)
Бұрын есептен шығарылған активтерді қайта қалпына келтіру	-	-	2,833	-	2,833
Бағам айырмасы	73	15	111	-	199
Жылдың аяғындағы жай-күйі бойынша күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв сомасы	17,333	3,262	23,745	130	44,470

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

18. КЛИЕНТТЕР МЕН БАНКТЕРГЕ БЕРІЛГЕН НЕСИЕЛЕР, ЖАЛҒАСЫ

(б) Күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв өзгерістерінің талдауы, жалғасы

	2022 жылғы				
	31 желтоқсанда аяқталған жыл				
	1-саты 12 айлық күтілетін кредиттік залал	2-саты Құнсызданған кредиттік болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік залал	3-саты Құнсызданған кредиттік болып табылатын активтер бойынша бүкіл мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік залал	ПСКО	Барлығы
Корпоративтік клиенттерге және шағын және орта бизнеске берілген несиелер					
Кезеңнің басындағы жай-күйі бойынша күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв сомасы	3,013	6,659	58,973	-	68,645
Құнсызданған кредиттік болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік залалға өту	(934)	934	-	-	-
Құнсызданған кредиттік болып табылатын активтер бойынша бүкіл мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік залал	(942)	(1,299)	2,241	-	-
Резерв құру	954	3,140	10,751	49	14,894
Жанадан құрылған немесе сатып алынған қаржылық активтер	1,180	60	1,897	-	3,137
Босату әсері	-	-	5,566	-	5,566
Активтерді есептен шығару	-	-	(22,682)	-	(22,682)
Бұрын есептен шығарылған активтерді қайта қалпына келтіру	-	-	1,450	-	1,450
Бағам айырмасы	93	318	1,464	-	1,875
Жылдың аяғындағы жай-күйі бойынша күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв сомасы	3,364	9,812	59,660	49	72,885
Жеке тұлғаларға берілген несие					
Кезеңнің басындағы жай-күйі бойынша күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв сомасы	3,692	563	19,515	-	23,770
12 айлық күтілетін кредиттік залалға өту	13	(8)	(5)	-	-
Құнсызданған кредиттік болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік залалға өту	(626)	635	(9)	-	-
Құнсызданған кредиттік болып табылатын активтер бойынша бүкіл мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік залал	(300)	(636)	936	-	-
Резерв құру	3,570	2,186	13,241	380	19,377
Жанадан құрылған немесе сатып алынған қаржылық активтер	3,848	102	225	-	4,175
Босату әсері	-	-	1,534	-	1,534
Активтерді есептен шығару	-	-	(11,580)	-	(11,580)
Бұрын есептен шығарылған активтерді қайта қалпына келтіру	-	-	682	-	682
Бағам айырмасы	351	72	715	-	1,138
Жылдың аяғындағы жай-күйі бойынша күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв сомасы	10,548	2,914	25,254	380	39,096

«БАНК ЦЕНТМКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

18. КЛИЕНТТЕР МЕН БАНКТЕРГЕ БЕРІЛГЕН НЕСИЕЛЕР, ЖАЛҒАСЫ

(в) Жалпы баланстық құнының өзгерістерінің талдауы

Бұдан әрі жыл ішінде клиенттерге берілген несиелердің жалпы баланстық құнының айтарлықтай өзгеруі залалға бөлінген бағалау резервінің өзгеруіне қалай әсер еткені жөнінде түсіндіріледі:

Корпоративтік клиенттерге және шағын және орта бизнеске берілген несиелер

- 2023 жылғы 12 ай ішінде клиенттерге берілген несиелердің көлемі корпоративтік клиенттердің және шағын және орта бизнес клиенттерінің несие портфелінің жалпы баланстық құнының 518,471 млн теңгеге өсуін көрсетті, 12 айлық негізде бағаланатын залалға бөлінген резерв сәйкесінше 9,320 млн теңгеге артты.
- 2023 жылғы 12 ай ішінде өтелген несиелердің көлемі корпоративтік клиенттердің және шағын және орта бизнес клиенттерінің несие портфелінің жалпы баланстық құнының 333,810 млн теңгеге төмендегенін көрсетті, 12 айлық негізде бағаланатын залалға бөлінген резерв сәйкесінше 1,860 млн теңгеге төмендеді.
- Жалпы баланстық құны 29,142 млн теңгені құрайтын кредиттерді есептен шығару дәл сол сомада 3-сатыға жатқызылған кредиттер бойынша залалға бөлінген бағалау резервінің азаюына әкеп соқты.

Жеке тұлғаларға берілген несие

- 2023 жылғы 12 ай ішінде клиенттерге берілген несиелердің көлемі бөлшекті сегменттің несие портфелінің жалпы баланстық құнының 1,000, 285 млн теңгеге өсуін көрсетті, 12 айлық негізде бағаланатын залалға бөлінген резерв сәйкесінше 6,900 млн теңгеге артты.
- 2023 жылғы 12 ай ішінде өтелген несиелердің көлемі бөлшекті сегменттің несие портфелінің жалпы баланстық құнының 274,780 млн теңгеге төмендегенін көрсетті, 12 айлық негізде бағаланатын залалға бөлінген резерв сәйкесінше 2,458 млн теңгеге төмендеді.
- Жалпы баланстық құны 20,128 млн теңгені құрайтын кредиттерді есептен шығару дәл сол сомада 3-сатыға жатқызылған кредиттер бойынша залалға бөлінген бағалау резервінің азаюына әкеп соқты.

(г) Кредитті өтеу қабілеттілігін күшейту үшін қамсыздандыруға және басқа құралдарға талдау жасау

(i) *Корпоративтік клиенттерге берілген несиелер*

Корпоративтік клиенттерге берілген несиелер мәміленің түріне байланысты әртүрлі кепіл түрлерімен қамтамасыз етілген. Корпоративтік клиенттің, сонымен қатар шағын және орта бизнес клиентінің жалпы кредитті өтеу қабілеттілігі әдетте оған берілген несие сапасының аса маңызды көрсеткіші болып табылады. Оның үстіне, қамсыздандыру қосымша кепілдік болып табылады және Топ әдетте корпоративтік қарыз алушылар мен шағын және орта бизнестің қарыз алушыларынан оны ұсынуын талап етеді.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

18. КЛИЕНТТЕР МЕН БАНКТЕРГЕ БЕРІЛГЕН НЕСИЕЛЕР, ЖАЛҒАСЫ

(г) Кредитті өтеу қабілеттілігін күшейту үшін қамсыздандыруға және басқа құралдарға талдау жасау, жалғасы

(і) *Корпоративтік клиенттерге берілген несиелер, жалғасы*

Кестеде қамсыздандыру туралы және корпоративтік клиенттерге және шағын және орта бизнес клиенттеріне берілген (залалға бөлінген резервті қоспағанда) несиелер бойынша кредиттің сапасын арттырудың басқа құралдары туралы ақпарат көрсетілген.

	Клиенттерге берілген несиелердің баланстық құны	Қамсыздандырудың әділ құны: есепті күнгі жай-күйі бойынша бағаланған қамсыздандыру үшін	Қамсыздандырудың әділ құны: несиелер берілетін күндегі жай-күйі бойынша бағаланған қамсыздандыру үшін	Әділ құны белгіленбеген
2023 жылғы 31 желтоқсан				
<i>Корпоративтік клиенттерге берілген несиелер</i>				
Ақша қаражаты және депозиттер	25,707	25,707	-	-
Жылжымайтын мүлік	244,606	244,606	-	-
Көлік құралы	2,959	2,959	-	-
Жабдықтар	65,759	65,759	-	-
Корпоративтік кепілдіктер	69,342	-	-	69,342
Сауда-саттық жасалатын бағалы қағаздар	5,528	5,528	-	-
Айналымдағы тауарлар	15,748	-	15,748	-
Жер қойнауын пайдалану құқығы	7,196	7,196	-	-
Басқа қамсыздандыру	5,164	887	4,277	-
Болашақтағы шарттар бойынша кіріс	30,199	-	-	30,199
Қамсыздандырусыз және несиенің сапасын арттыратын басқа құралсыз	4,080	-	-	4,080
Корпоративтік клиенттерге берілген барлық несиелер	476,288	352,642	20,025	103,621
<i>Шағын және орта бизнес клиенттеріне берілген несиелер</i>				
Ақша қаражаты және депозиттер	25,911	25,911	-	-
Жылжымайтын мүлік	181,539	181,539	-	-
Көлік құралы	2,613	2,613	-	-
Жабдықтар	3,613	3,613	-	-
Корпоративтік кепілдіктер	31,282	-	-	31,282
Айналымдағы тауарлар	9,278	-	9,278	-
Басқа қамсыздандыру	28	-	18	10
Келісімшарт ағындары	3,387	-	-	3,387
Қамсыздандырусыз және несиенің сапасын арттыратын басқа құралсыз	66,524	-	-	66,524
Шағын және орта бизнес клиенттеріне берілген барлық несиелер	324,175	213,676	9,296	101,203
Корпоративтік клиенттерге, шағын және орта бизнес клиенттеріне берілген барлық несиелер	800,463	566,318	29,321	204,824

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

18. КЛИЕНТТЕР МЕН БАНКТЕРГЕ БЕРІЛГЕН НЕСИЕЛЕР, ЖАЛҒАСЫ

(г) Кредитті өтеу қабілеттілігін күшейту үшін қамсыздандыруға және басқа құралдарға талдау жасау, жалғасы

(i) Корпоративтік клиенттерге берілген несиелер, жалғасы

	Клиенттерге берілген несиелердің баланстық құны	Қамсыздандырудың әділ құны: есепті күнгі жай-күйі бойынша бағаланған қамсыздандыру үшін	Қамсыздандырудың әділ құны: несиелер берілетін күндегі жай-күйі бойынша бағаланған қамсыздандыру үшін	Әділ құны белгіленбеген
2022 жылғы 31 желтоқсан				
Корпоративтік клиенттерге берілген несиелер				
Ақша қаражаты және депозиттер	18,258	18,258	-	-
Жылжымайтын мүлік	208,077	208,077	-	-
Көлік құралы	3,388	3,388	-	-
Жабдықтар	47,772	47,772	-	-
Корпоративтік кепілдіктер	54,282	-	-	54,282
Сауда-саттық жасалатын бағалы қағаздар	5,719	5,719	-	-
Айналымдағы тауарлар	11,092	-	-	11,092
Жер қойнауын пайдалану құқығы	4,540	4,540	-	-
Басқа қамсыздандыру	4,179	-	4,179	-
Болашақтағы шарттар бойынша кіріс	8,088	-	-	8,088
Қамсыздандырусыз және несиенің сапасын арттыратын басқа құралсыз	16,241	-	-	16,241
Корпоративтік клиенттерге берілген барлық несиелер	381,636	287,754	4,179	89,703
Шағын және орта бизнес клиенттеріне берілген несиелер				
Ақша қаражаты және депозиттер	18,153	18,153	-	-
Жылжымайтын мүлік	151,260	151,260	-	-
Көлік құралы	1,508	1,508	-	-
Жабдықтар	2,909	2,909	-	-
Корпоративтік кепілдіктер	23,244	-	-	23,244
Айналымдағы тауарлар	7,502	-	-	7,502
Басқа қамсыздандыру	9	-	9	-
Келісімшарт ағындары	3,152	-	-	3,152
Қамсыздандырусыз және несиенің сапасын арттыратын басқа құралсыз	54,637	-	-	54,637
Шағын және орта бизнес клиенттеріне берілген барлық несиелер	262,374	173,830	9	88,535
Корпоративтік клиенттерге, шағын және орта бизнес клиенттеріне берілген барлық несиелер	644,010	461,584	4,188	178,238

Бұрын келтірілген кестеде артық қамсыздандырудың құны көрсетілмеген. ҚРҰБ ұсынымдарына сәйкес болашақта жасалатын шарттар бойынша кірістер түріндегі қамсыздандыру жеткілікті болып табылмайды және резервтерді есептеген кезде пайдаланылмайды. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша корпоративтік клиенттерге берілген, таза баланстық құны 30,199 млн теңгені (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 8,088 млн теңгені) құрайтын несиелер болашақта жасалатын шарттар бойынша кірістермен қамтамасыз етілген.

Кестенің «Қамсыздандырусыз және несиенің сапасын арттырудың өзге құралдарынсыз» атты бабында көрсетілген сомаға қамтамасыз етілмеген несиелер және толық көлемде қамтамасыз етілмеген несиелердің бір бөлігі қосылады.

Несиелердің көп бөлігі үшін қамсыздандырудың әділ құны есепті күнгі жай-күйі бойынша белгіленген. Сондай-ақ Топтың ол бойынша қамсыздандырудың әділ құны несиелер берілген күні бағаланған және бұдан кейін қамсыздандырудың құнын бағалау жүргізілмеген, ол бойынша қамсыздандырудың әділ құны анықталмаған және анықталуға жатпайтын несиелері бар. Егер мұндай бағалау жүргізілген болса, қамсыздандырудың құны туралы ақпарат қай күні бағалау жүргізілгеніне байланысты ұсынылған.

Қамсыздандырудың бірнеше түрі бар несиелер бойынша ақпарат құнсыздандыруды бағалау үшін едәуір маңызды болып табылатын қамсыздандырудың түрі бойынша ашылады. Жеке тұлғалардан, мысалы, кәсіпорын қарыз алушыларының акционерлерінен алынған кепілдеме құнсыздандыруды бағалау кезінде ескерілмейді.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

18. КЛИЕНТТЕР МЕН БАНКТЕРГЕ БЕРІЛГЕН НЕСИЕЛЕР, ЖАЛҒАСЫ

(г) Кредитті өтеу қабілеттілігін күшейту үшін қамсыздандыруға және басқа құралдарға талдау жасау, жалғасы

(i) *Корпоративтік клиенттерге берілген несиелер, жалғасы*

Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттік-құнсызданған несиелер

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша корпоративтік клиенттерге берілген кредиттік-құнсызданған кредиттердің баланстық құны 19,834 млн теңгені (2022 жылы: 43,382 млн теңге) құрады, ал осы несиелерге қатысты қолда бар қамсыздандырудың (негізінен коммерциялық жылжымайтын мүлік) құны артық қамсыздандырудың құнын қоспағанда, 19,834 млн теңгені (2022 жылы: 45,705 млн теңге) құрады. Әрбір несие бойынша кепілдік қамсыздандырудың құны несиенің баланстық құнымен шектелген.

Топ 2023 жыл ішінде кепілдік қамсыздандыруға қатысты қолданылатын саясатқа өзгерістер енгізген жоқ.

(ii) *Жеке клиенттерге берілген несиелер*

Ипотекалық несиелер тиісті жылжымайтын тұрғын үймен қамтамасыз етілген. Бизнесі дамытуға берілген несиелер жылжымайтын мүлік кепілімен қамтамасыз етілген. Автомобиль сатып алуға берілген несиелер тиісті автомобильдердің кепілімен қамтамасыз етілген. Тұтыну несиелері әдетте тиісті мүлік кепілімен, ал кейбір жағдайларда активтер, оған қоса жылжымайтын мүлік, ақша қаражаты және көлік құралдары кепілімен қамтамасыз етілген.

Ипотекалық кредиттер

Ипотекалық несиелер портфелінің құрамына таза баланстық құны 7,758 млн теңгені (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 739 млн теңге) құрайтын несиелер қосылған, олар бойынша қамсыздандырудың әділ құны сәйкес несиелердің таза баланстық құнынан кем. Көрсетілген несиелер бойынша қамсыздандырудың әділ құны 600 млн теңгені (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 187 млн теңгені) құрады.

Басшылық таза баланстық құны 900,310 млн теңгені (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 622,490 млн теңге) құрайтын ипотекалық несиелер бойынша қамсыздандырудың әділ құны кем дегенде есепті күнгі жай-күйі бойынша сәйкес несиелердің баланстық құнына тең деп есептейді.

Автокредит беру

Автокредиттер портфелінің құрамына таза баланстық құны 8,705 млн теңгені (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 2,457 млн теңге) құрайтын несиелер қосылған, олар бойынша қамсыздандырудың әділ құны сәйкес несиелердің таза баланстық құнынан кем. Көрсетілген несиелер бойынша қамсыздандырудың әділ құны 8,436 млн теңгені (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 2,359 млн теңгені) құрады.

Басшылық таза баланстық құны 382,231 млн теңгені (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 146,000 млн теңге) құрайтын ипотекалық несиелер бойынша қамсыздандырудың әділ құны кем дегенде есепті күнгі жай-күйі бойынша сәйкес несиелердің баланстық құнына тең деп есептейді.

Тұтынушылық кредиттер

Тұтыну кредиттері портфелінің құрамына таза баланстық құны 182,826 млн теңгені (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 208,384 млн теңге) құрайтын несиелер қосылған, олар бойынша қамсыздандырудың әділ құны сәйкес несиелердің таза баланстық құнынан кем. Көрсетілген несиелер бойынша қамсыздандырудың әділ құны 44 млн теңгені (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 135 млн теңгені) құрады.

Басшылық таза баланстық құны 250,643 млн теңгені (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 149,237 млн теңге) құрайтын ипотекалық несиелер бойынша қамсыздандырудың әділ құны кем дегенде есепті күнгі жай-күйі бойынша сәйкес несиелердің баланстық құнына тең деп есептейді.

Бизнесі дамыту

Бизнесі дамыту портфелінің құрамына таза баланстық құны 34,849 млн теңгені (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 58,006 млн теңге) құрайтын несиелер қосылған, олар бойынша қамсыздандырудың әділ құны сәйкес несиелердің таза баланстық құнынан кем. Көрсетілген несиелер бойынша қамсыздандырудың әділ құны 1,965 млн теңгені (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 34,981 млн теңгені) құрады.

Басшылық таза баланстық құны 209,840 млн теңгені (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 90,047 млн теңге) құрайтын ипотекалық несиелер бойынша қамсыздандырудың әділ құны кем дегенде есепті күнгі жай-күйі бойынша сәйкес несиелердің баланстық құнына тең деп есептейді.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

18. КЛИЕНТТЕР МЕН БАНКТЕРГЕ БЕРІЛГЕН НЕСИЕЛЕР, ЖАЛҒАСЫ

(г) Кредитті өтеу қабілеттілігін күшейту үшін қамсыздандыруға және басқа құралдарға талдау жасау, жалғасы

(ii) Жеке клиенттерге берілген несиелер, жалғасы

Жеке клиенттерге берілген кредиттік-құнсызданған кредиттер

Келесі кестеде кредит сомасы мен кепілдік қамсыздандыру құнының ара қатынасы есепке алынып («LTV коэффициенті»), жеке клиенттерге берілген кредиттік-құнсызданған кредиттер туралы ақпарат көрсетілген. LTV коэффициенті кредиттің жалпы баланстық құнының қамсыздандыру құнына ара қатынасы ретінде есептеледі. Кепілдік қамсыздандыру құнын бағалау осы қамсыздандыруды алуға және сатуға байланысты кез келген шығындарды қоспайды. Кредиттік-құнсызданған кредиттер үшін кепіл құны ең соңғы жүргізілген бағалаулардың негізінде белгіленеді.

	2023 жыл	2022 жыл
Кредиттік-құнсызданған кредиттер		
Кредит сомасының кепілдік қамсыздандыру құнына ара қатынасы (LTV коэффициенті)		
50 %-дан төмен	10,536	10,473
51-70 %	2,570	1,834
70%-150%	3,087	1,606
150 %-дан жоғары	5,252	6,866
Барлығы	21,445	20,779

Алынып қойылған қамсыздандыру

2023 жыл ішінде Банк клиенттерге берілген кредиттердің қамсыздандыруын бақылауға рұқсат алу арқылы таза баланстық құны 2,247 млн теңге (2022 жылғы 31 желтоқсан: 10,228 млн теңге) мөлшерінде бірқатар активтерді сатып алды. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша алынған қамсыздандырудың мөлшері 49,160 млн теңгені (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 57,228 млн теңгені) құрайды (20-ескертіме).

(iii) Банктерге берілген несиелер

	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
- «BB-» бастап «BB+» дейін рейтингі бар	21,060	1,382
- берілген кредиттік рейтингсіз (Қазақстан Республикасының және Тәжікстан Республикасының екінші деңгейдегі банктері)	2,008	12,446
	23,068	13,828
Залалға бөлінген бағамдық резервті шегергенде	(648)	(104)
	22,420	13,724

Банктерге берілген несиелер кредиттік тәуекел деңгейінің 1-сатысына жатқызылған.

д) Кредиттік портфельді талдау

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша кредит бойынша қалдықтары капиталдың 10%-ын құрайтын 1 (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 2) қарыз алушысы немесе өзара байланысты қарыз алушылар тобы болды. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша көрсетілген контрагенттердің несиелерінің жиынтық мөлшері 45,497 млн теңгені (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 77,508 млн теңгені) құрады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

18. КЛИЕНТТЕР МЕН БАНКТЕРГЕ БЕРІЛГЕН НЕСИЕЛЕР, ЖАЛҒАСЫ

д) Кредиттік портфельді талдау, жалғасы

Кредиттерді экономика салалары және географиялық өңірлер бойынша талдау

Несиелер көбінесе Қазақстан Республикасының аумағында экономиканың келесі салаларында қызмет ететін клиенттерге берілді:

	31 желтоқсан 2023 жыл	31 желтоқсан 2022 жыл
Жеке тұлғалар	2,021,632	1,316,455
Сауда	168,952	172,317
Жылжымайтын мүлікті жалдау	91,383	75,035
Энергетика	81,132	74,346
Көлік және телекоммуникация	58,082	26,311
Өндіріс	51,216	46,641
Мұнай және газ өнеркәсібі	48,169	39,157
Өнеркәсіп құрылысы	43,902	36,866
Металлургия	39,613	14,060
Бағалы металдарды қазу және өндіру	39,474	26,141
Жабдықты тасымалдау және оған қызмет көрсету бойынша қызметтер	37,535	28,807
Тамақ өнеркәсібі	32,284	30,709
Тұрғын үй құрылысы	32,220	35,789
Қаржылық қызметтер	29,219	7,741
Ауыл шаруашылығы	21,743	10,501
Машина жасау	5,738	4,465
Басқа	91,752	88,009
Барлығы	2,894,046	2,033,350
Күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв	(116,421)	(111,981)
	2,777,625	1,921,369

2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша қамсыздандыру ретінде алынған активтердің әділ құны мен кері РЕПО келісімдерінің баланстық құны төмендегіні құрады:

	2023 жылғы 31 желтоқсан		2022 жылғы 31 желтоқсан	
	Несиелердің баланстық құны	Қамсыздандыр удың әділ құны	Несиелердің баланстық құны	Қамсыздандыр удың әділ құны
Қазақстан Республикасының мемлекеттік облигациялары				
Қазақстан	88,392	83,417	36,435	35,588
ҚРҰБ-ның дисконтталған ноталары	-	-	3,002	3,002
Корпоративтік облигациялар	40,412	38,649	34,583	33,869
	128,804	122,066	74,020	72,459

(е) Несиелерді өтеу мерзімі

Есепті күнгі жай-күйі бойынша кредиттік портфельді құрайтын несиелерді өтеу мерзімі 28-ескертпеде берілген және есепті күннен бастап кредиттік шарттар бойынша өтеу күніне дейінгі уақыт кезеңін білдіреді. Топ беретін несиелердің қысқа мерзімді сипаттамасын ескерсек, көрсетілген несиелердің бір бөлігінің мерзімі ұзартылуы мүмкін. Сәйкесінше несиелерді өтеудің нақты мерзімі кредиттік шарттарда көрсетілген өтеу мерзімдерінен айтарлықтай ерекшеленуі мүмкін.

(ж) Активке қатысуды жалғастыру

Қазақстан Республикасы Президентінің «Президенттің бес әлеуметтік бастамасы» атты халыққа үндеуінде көрсетілген «Әрбір отбасына баспана алудың жаңа мүмкіндіктерін беру» атты бірінші бастаманың міндеттерін іске асыру мақсатында, ҚРҰБ 2018 жылғы 31 мамырдағы Қаулысына сәйкес «7-20-25». Әрбір отбасына баспана алудың жаңа мүмкіндіктерін беру» бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) бекітілді. Аталған бағдарламаның операторы болып «Қазақстанның орнықтылық қоры» АҚ (бұдан әрі – «Оператор») танылады.

Осы Бағдарлама қазақстандықтарға екінші деңгейдегі банктер (ЕДБ) арасындағы ипотекалық қарыздар бойынша қолданыстағы талаптармен салыстырғанда едәуір бейілді талаптармен бірінші нарықта меншігіне жылжымайтын мүлік сатып алуға мүмкіндік берді.

Топ Бағдарламаның талаптарына сәйкес келетін қарыз береді: банктік қарыз шарттарына Қарыз алушының кредитті өтеу міндеттері мен жауапкершілігін қосады; өтем жасау кестесін белгілейді және әр қарыз бойынша ҚР заңнамасының талаптарына сәйкес ақпарат пен құжаттарды камтитын кредиттік досье жүргізуді қамтамасыз етеді.

«БАНК ЦЕНТРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

18. КЛИЕНТТЕР МЕН БАНКТЕРГЕ БЕРІЛГЕН НЕСИЕЛЕР, ЖАЛҒАСЫ

(ж) Активке қатысуды жалғастыру, жалғасы

Қарыз бергеннен кейін Банк келісімге сәйкес Операторға құжаттарды тапсыру арқылы 10 жұмыс күні ішінде 1 рет қарызда бойынша талап ету құқығын тапсыруы тиіс.

Бағдарламаға және Оператормен жасалған Сенімгерлікпен басқару шартына сәйкес Топ берілген қарыздар бойынша сенімгерлікпен басқаруды жүзеге асырады және кредиттік досьені тиісті дәрежеде сақтауды қамтамасыз етеді. Сенімгерлікпен басқару үшін төленетін сыйақы Сенімгерлікпен басқару шартында белгіленген мөлшерде және мерзімде төленеді және әр айдың соңындағы активтердің баланстық құнының 4 % құрайды. Қарыз алушылар пайыздық сыйақыны ішінара төлеген жағдайда сенімгерлікпен басқару үшін төленетін сыйақы төленген пайыздарға пропорционалды түрде есептеледі.

Банк кредиттер бойынша негізгі борыш пен сыйақы 90 күнтізбелік күннен астам мерзімге кешіктірілген кезде берілген ипотекалық кредиттер бойынша талап ету құқығын кері сатып алуға міндетті.

Бағдарлама бойынша кредит беру талаптары:

- Сыйақының жылдық номиналды мөлшерлемесі: 7%;
- Кредиттеу мерзімі: 25 жылға дейін; бастапқы жарна: кепілге берілетін тұрғын үй құнының 20 %-нан төмен не жоғары болмауы қажет;
- Сатып алынатын тұрғын үйдің ең жоғарғы құны: Астана, Алматы, Атырау, Ақтау, Шымкент қалалары үшін - 25 млн теңге және ҚР басқа қалалары үшін - 15 млн теңге;
- Кепілдік қамсыздандыру: бірінші нарықта сатып алынатын жылжымайтын мүлік;
- Қарыз беру және оған қызмет көрсету үшін алынатын комиссия: алынбайды;
- Бағдарлама бойынша қарыз алу үшін жеке тұлға келесі талаптарға сәйкес келуі тиіс:
 - Қазақстан Республикасының азаматы болуы тиіс;
 - расталған кірісі болуы тиіс;
 - ипотекалық тұрғын үй қарыздары бойынша өтелмеген берешегі болмауы тиіс;
 - төмендегілерді қоспағанда, Қазақстан Республикасының аумағында жеке меншік құқығымен тиесілі тұрғын үйдің болмауы: отбасының әрбір мүшесі үшін пайдалы ауданы 15 шаршы метрден төмен болатын жатақханаларда бөлменің болуы; құлауға (бұзылуға) жақын апатты жағдайдағы тұрғын үйлердің болуы, бұл аталған тұрғын үй орналасқан жердің жергілікті атқарушы органының анықтамасына сәйкес расталуы қажет.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша «7-20-25» бағдарламасы бойынша 320,682 млн теңгеден астам сомаға 27,014 қарыз берілді (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 315,119 млн теңгеден астам сомаға 24,174 қарыз берілді).

Қазақстандықтардың тұрғын үй сатып алу мүмкіндіктерінің ауқымын кеңейту мақсатында 2018 жылғы 28 желтоқсанда Топ «Баспана Хит» тұрғын үй алуға ипотекалық кредит беру бағдарламасын іске қосты. Аталған бағдарлама бойынша бірінші сонымен қатар екінші тұрғын үй нарығында жылжымайтын мүлік сатып алу үшін қарыз беру көзделген.

«Баспана Хит» бағдарламасы бойынша кредит беру талаптары:

- Сыйақы мөлшерлемесі келесі формула бойынша есептеледі: ҚР Ұлттық Банкінің базалық мөлшерлемесі + 175 базистің тармақ;
- Кредиттеу мерзімі: 15 жылға дейін; бастапқы жарна: сатып алынатын тұрғын үй құнының кемінде 20 %;
- Сатып алынатын тұрғын үйдің ең жоғарғы құны; Астана, Алматы, Атырау, Ақтау қалалары үшін – 25 млн теңге, ҚІ басқа өңірлері үшін – 15 млн теңге;
- Бағдарлама бойынша қарыз алу үшін жеке тұлға келесі талаптарға сәйкес келуі тиіс:
 - Қазақстан Республикасының азаматы болуы тиіс;
 - расталған кірісі болуы тиіс;
 - ипотекалық тұрғын үй қарыздары бойынша өтелмеген берешегі болмауы тиіс.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша Топ «Баспана Хит» бағдарламасы бойынша жалпы сомасы 110,171 млн теңгеге 13,494 кредит берді (Топ 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша 149,853 млн теңгеден аса сомаға 14,504 кредит берді). 2021 жылы Екінші деңгейдегі банктердің берілген лимиттерді толық игеруіне байланысты "Баспана Хит" бағдарламасы аяқталды.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

18. КЛИЕНТТЕР МЕН БАНКТЕРГЕ БЕРІЛГЕН НЕСИЕЛЕР, ЖАЛҒАСЫ

(з) Қаржылық активтерді беру

2023 жылы Топ ипотекалық кредиттер портфелін олардың баланстық құны бойынша сатуды жүзеге асырды, олар бойынша қалдық жыл соңында 424,544 млн теңгені (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 406,109 млн теңге) құрады, және сатып алушыға кредиттер 90 күннен астам уақытқа мерзімінен кешіктірілген жағдайда, оларды кері сатып алу немесе жекелеген кредиттерді айырбастау бойынша кепілдік берді. Кері сатып алу немесе ауыстыру сомасы шектелмейді. Кері сатып алу қарыздың сатып алынған күнгі номиналдық құны (негізгі борыш пен есептелген сыйақының төленбеген сомасы) бойынша жүзеге асырылады.

Топ берілген активтерге меншік құқығына байланысты барлық тәуекелдер мен пайданы бермегенін және өзінде сақтамағанын, әсіресе кредиттік тәуекелді бермегенін, бірақ берілген активтерге бақылау жасау құқығын сақтағанын белгіледі және активтерге қатысуды жалғастыру көлемінде кредиттерді тануды жалғастырады. Топтың активтерге қатысуын жалғастыруы берілген актив бойынша кепілдік нысанын қабылдайтындықтан, Топтың активтерге қатысуын жалғастыру көлемі Топ кері қайтаруға міндетті болуы мүмкін алынған өтемнің ең жоғарғы сомасы мөлшерінде белгіленеді. Топ кепілдіктің құнын айтарлықтай жоғары деп есептейді және бұл кепілдік Оператордың өзіне берілген активті сатуына жол бермейді, өйткені бұл сатудың мақсаттылығы болмайды.

Топтың аталған берілген портфельге қатысуын жалғастыруы 424,544 млн теңге мөлшерінде клиенттерге ұсынылған несиелер құрамында қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепте көрсетілген-ескертпе), бұл өзге міндеттемелер құрамына қосылған қатысуды жалғастырудан болатын сәйкес міндеттемеге тең (25-ескертпе).

Топ ипотекалық кредиттердің берілген портфельдерінің баланстық құны оның әділ құнын көрсететінін белгіледі.

19. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР ЖӘНЕ МАТЕРИАЛДЫҚ ЕМЕС АКТИВТЕР

	Ғимараттар мен құрылыстар, жер	Жиһаз және жабдық	Бітпеген құрылыс	Тұтыну құқығы нысанындағы активтер	Материалдық емес активтер	Барлығы
Қайта бағаланған/ бастапқы құны						
2022 жылғы 1 қаңтар	21,801	20,360	593	-	13,442	56,196
Сатып алу	3,390	5,858	980	-	4,715	14,943
Инвестициялық жылжымайтын мүлікке жасалған ақша аударымдары	(233)	-	(960)	-	(173)	(1,366)
<i>Бизнесерді біріктіру кезінде сатып алынды (4-ескертпе)</i>	3,391	8,683	9	3,757	7,595	23,435
Ішкі көшіру	-	12	(12)	-	-	-
Істен шығу	(1,410)	(1,369)	(78)	-	-	(2,857)
2022 жылғы 31 желтоқсан	26,939	33,544	532	3,757	25,579	90,351
Сатып алу	490	8,500	750	-	4,403	14,143
<i>Бизнесерді біріктіру кезінде сатып алынды (4-ескертпе)</i>	-	38	-	-	33	71
Істен шығу	(108)	(1,876)	(328)	-	(235)	(2,547)
2023 жылғы 31 желтоқсан	27,321	40,206	954	3,757	29,780	102,018
Жинақталған тозу, амортизация						
2022 жылғы 1 қаңтар	(255)	(11,315)	-	-	(7,302)	(18,872)
Бір жыл ішіндегі есептеулер	(455)	(3,808)	-	(411)	(2,584)	(7,258)
Істен шығу	335	1,197	-	-	-	1,532
2022 жылғы 31 желтоқсан	(375)	(13,926)	-	(411)	(9,886)	(24,598)
Бір жыл ішіндегі есептеулер	(170)	(5,259)	-	(659)	(3,812)	(9,900)
Істен шығу	3	1,651	-	-	167	1,821
2023 жылғы 31 желтоқсан	(542)	(17,534)	-	(1,070)	(13,531)	(32,677)
Таза баланстық құны						
2023 жылғы 31 желтоқсан	26,779	22,672	954	2,687	16,249	69,341
2022 жылғы 31 желтоқсан	26,564	19,618	532	3,346	15,693	65,753

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

19. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР ЖӘНЕ МАТЕРИАЛДЫҚ ЕМЕС АКТИВТЕР, ЖАЛҒАСЫ

Материалдық емес активтер бағдарламалық қамсыздандыруды, патенттерді және лицензияларды қамтиды.

2022 жыл ішінде Топ өзінің ғимараттары мен құрылыстарын қайта бағалады. Бағалауды тәуелсіз бағалаушылар жүргізді. Тәуелсіз бағалаушылар негізгі құралдардың әділ құнын анықтаған кезде, екі тәсілді пайдаланды – нарықтың болуы талаптарымен ғимараттар мен құрылыстардың әділ құнын анықтау үшін нарықтық ақпаратты қолдану арқылы салыстыру тәсілі және қайта бағаланатын объектілер үшін нарықтық аналогтар болмаған кезде шығындық тәсіл. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша ғимараттар мен құрылыстардың әділ құнының жалпы сомасы 27,054 млн теңгені және сәйкесінше 26,839 млн теңгені құрады. Егер Топтың ғимараттары мен құрылыстары бастапқы бағасы бойынша бағаланатын болса, олардың баланстық құны 2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша 23,098 млн теңгені және сәйкесінше 22,883 млн теңгені құрайтын еді.

Ғимараттар мен құрылыстардың әділ құны әділ құн сатысының 2-ші және 3-деңгейіне жатады.

20. ӨЗГЕ АКТИВТЕР

	31 желтоқсан 2023 жыл	31 желтоқсан 2022 жыл
Өзге қаржылық активтер		
Басқа дебиторлық берешек	12,645	8,233
Меншікті активтерді сатуға байланысты туындаған дебиторлық берешек	6,412	5,462
Халықаралық төлем жүйесімен (VISA International, Mastercard) есеп айырысу	7,289	2,779
Есептелген комиссия	5,478	4,715
Вестерн Юнион және басқа электрондық ақша аударымдары	896	1,585
	32,720	22,774
Күтілетін кредиттік залалға бөлінген резерв	(2,894)	(2,169)
	29,826	20,605
Өзге қаржылық емес қысқамерзімді активтер		
Алынып қойылған қамсыздандыру	49,160	57,228
Ортақ ынтымақтастық туралы шарт бойынша дебиторлық берешек	20,049	-
Төленген аванстар	18,063	10,904
Табыс салығынан басқа өтелетін салық	2,040	2,494
Тауарлық-материалдық қорлар	474	468
Басқа активтер	7	335
	89,793	71,429
Ұзақмерзімді өзге қаржылық активтер		
Инвестициялық жылжымайтын мүлік	15,253	19,851
Ортақ ынтымақтастық туралы шарт бойынша дебиторлық берешек	8,155	20,049
Басқа активтер	230	-
	113,431	111,329
Залалға бөлінген резерв	(4,598)	(4,502)
	108,833	106,827
	138,659	127,432

Басқа дебиторлық берешек

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша басқа дебиторлық берешек Банк жасалған қаржылық кепілдік шартына (2022 жылғы 31 желтоқсанда: жоқ) сәйкес 4,213 млн теңге мөлшерінде пайдаланылуы шектелген ақшалай қаражатты (25-ескертпе) және банк қызметі бойынша контрагенттерден 8,432 млн теңге мөлшеріндегі берешекті қамтиды.

Ортақ ынтымақтастық туралы шарт бойынша дебиторлық берешек

2020 жылғы мамырда Топ жалпы сомасы 20,006 млн теңгені құрайтын көпфункционалды тұрғын үй кешенін салу үшін жер телімдерін сату бойынша «РАМС Қазақстан» ЖШС құрылыс компаниясымен ортақ ынтымақтастық туралы шарт жасасты. Шарттың талаптарына сәйкес жер телімдерінің төлемі ақшалай емес нысанда, тұрғын үй кешенінің тұрғын және тұрғын емес жайларының бір бөлігін Топтың меншігіне беру арқылы жүргізіледі. Ақшалай емес өтем сатылатын күнгі әділ құны бойынша бағаланды. 2023 жылғы 13 желтоқсанда «РАМС-Қазақстан» ЖШС нысанды пайдалануға қабылдау актіге қол қойылды. Топ осы объектілерді 2024 жылдың бірінші жартыжылдығының соңына дейін Топтың балансына қабылдау туралы іс-шараларды аяқтауды жоспарлап отыр.

2023 жыл ішінде Топ құрылыс компанияларымен жалпы құны 3,025 млн теңге, 3,130 млн теңге және тиісінше 2,000 млн теңге болатын жапсарлас үй-жайлары мен паркінгі бар көпәтерлі тұрғын үй кешенін салу үшін жер учаскелерін сатуға бірлескен ынтымақтастық туралы шарт жасасты. Шарттың талаптарына сәйкес жер телімдерінің төлемі ақшалай емес нысанда, көпәтерлі тұрғын үй кешенінің тұрғын және тұрғын емес жайларының бір бөлігін Топтың меншігіне беру арқылы жүргізіледі. Ақшалай емес өтем сатылатын күнгі әділ құны бойынша бағаланды.

«БАНК ЦЕНТМКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

20. ӨЗГЕ АКТИВТЕР, ЖАЛҒАСЫ

	2023 жыл	2022 жыл
Өзге кіріс/(шығыс)		
Инвестициялық жылжымайтын мүліктен түсетін кіріс	3,271	1,923
Сақтандыру қызметінен түсетін кіріс, нетто	1,633	-
Инвестициялық жылжымайтын мүлікке байланысты операциялық шығыстар	(2,128)	(985)
Алынған қамсыздандыруды іске асырудан болған шығыстар	(112)	(1,795)
Басқа	(268)	(2,648)
	<u>2,396</u>	<u>(3,505)</u>

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша 26,860 млн теңге мөлшеріндегі басқа қаржылық активтер кредиттік тәуекелдің 1-сатысына жатқызылған (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 19,908 млн теңге), 777 млн теңге мөлшеріндегі қаржы активтері кредиттік тәуекелдің 2-деңгейіне жатқызылды (2022 жылғы 31 желтоқсанда: жоқ), және 5,083 млн теңге кредиттік тәуекелдің 3-деңгейіне жатқызылды (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 2,866 млн теңге).

Басқа қаржылық активтер бойынша күтілетін кредиттік залалға бөлінген резервті өзгерту келесі тәсілмен көрсетілген:

2023 жыл	1-саты	2-саты	3-саты	Барлығы
1 қаңтардағы жай-күйі бойынша қалдық	-	-	(2,169)	(2,169)
Залалға бөлінген бағалау резервін таза өзгерту	-	(242)	(2,191)	(2,433)
Есептен шығару	-	-	1,708	1,708
31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша қалдық	-	(242)	(2,652)	(2,894)
2022 жыл	1-саты	2-саты	3-саты	Барлығы
1 қаңтардағы жай-күйі бойынша қалдық	(107)	(420)	(1,108)	(1,635)
Залалға бөлінген бағалау резервін таза өзгерту	107	420	(1,376)	(849)
Есептен шығару	-	-	315	315
31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша қалдық	-	-	(2,169)	(2,169)

Басқа қаржылық активтер бойынша залалға бөлінген резервті өзгерту келесі тәсілмен көрсетілген:

	2023 жыл	2022 жыл
1 қаңтардағы жай-күйі бойынша қалдық	(4,502)	(1,380)
Залалға бөлінген бағалау резервінің таза өзгерістері	(756)	(3,122)
Есептен шығару	660	-
31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша қалдық	<u>(4,598)</u>	<u>(4,502)</u>

Алынып қойылған қамсыздандыру

Алынып қойылған қамсыздандырудың құрамына Топ құнсызданған несиелер бойынша өзінің міндеттемелерінің орнына қабылдаған жылжымайтын мүлік түріндегі қамсыздандыру кіреді. Осы активтер бастапқыда әділ құны бойынша есепке алынады және кейін сатуға арналған шығысты есептен шығарғандағы әділ құны мен баланстық құнының қайсысы аз болса, сол бойынша есепке алынады. Топтың саясаты аталған активтерді барынша қысқа мерзімде сатуды көздейді.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша әділ құнды айқындау кезінде осындай жылжымайтын мүлікке соңғы мәмілелердің бағасын көрсететін салыстырмалы тәсіл (2022 жылғы 31 желтоқсанда осындай жылжымайтын мүлікке соңғы мәмілелердің бағасын көрсететін салыстырмалы тәсіл және нарықтық жалдау ақысының мөлшері мен толтыру коэффициенттерін ескере отырып, ақша ағындарының шамасы ретінде жорамалдарды қамтитын кіріс тәсілі; және дисконттау мөлшерлемесі 15.9% мөлшерінде) пайдаланылды.

Инвестициялық жылжымайтын мүлік

Инвестициялық мүліктің әділ құны осындай мүлік бойынша соңғы транзакциялардың бағаларын көрсететін нарықтық салыстыру тәсілі негізінде айқындалған және 2023 жылғы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша сәйкесінше 16,911 млн теңгені және 21,392 млн теңгені құрады.

Инвестициялық меншіктің әділ құны әділ құн сатысының 3-деңгейіне жатады.

Жалға беруден алынған кіріс құрамына қосылған инвестициялық жылжымайтын мүліктен алынған кіріс 2023 жылғы және 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдар бойынша сәйкесінше 3,271 млн теңгені және 1,923 млн теңгені құрады. Топ 2023 жылғы және 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдар бойынша жалға беруден кіріс алған инвестициялық жылжымайтын мүлікке байланысты операциялық шығыс сәйкесінше 2,128 млн теңгені және 985 млн теңгені құрады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

21. БАНКТЕРДІҢ ЖӘНЕ ҚАРЖЫ ҰЙЫМДАРЫНЫҢ ҚАРАЖАТЫ МЕН НЕСИЕЛЕРІ

	Номиналды пайыздық мөлшерлеме, %	31 желтоқсан 2023 жыл	Номиналды пайыздық мөлшерлеме, %	31 желтоқсан 2022 жыл
Банктер мен қаржы ұйымдарынан алынған ұзақ мерзімді несиелер	1.00-12.00	82,138	1.00-8.78	67,117
Халықаралық кредиттік ұйымдардан алынған қарыздар	13.45-17.66	39,782	16.50-21.45	40,955
Банктердің корреспонденттік шоттары		47,678		42,185
Басқа қарыздар		10		10
Жинақталған пайыздық шығыс		1,907		1,619
		171,515		151,886
Кері РЕПО келісімдері бойынша алынған несиелер	14.75-15.75	10,376	16.1-16.75	6,638
		181,891		158,524

Банктер мен қаржы ұйымдарынан алынған ұзақ мерзімді несиелер

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша банктер мен қаржы ұйымдарынан алынған ұзақмерзімді несиелер «ДАМУ» ҚДҚ» АҚ-тан, «ҚДБ» АҚ-тан, «Өнеркәсіпті дамыту қоры» АҚ-тан (бұдан әрі – «ӨДҚ» АҚ), «Аграрлық кредиттік корпорациясы» АҚ-тан (бұдан әрі – «АКК» АҚ) сәйкесінше 2024-2035 жылдары өтеу мерзімімен жылдық 1.0%-12.0%-бен 41,306 млн теңге мөлшерінде және 2034-2037 жылдары өтеу мерзімімен жылдық 1.0%-2.0%-бен 10,901 млн теңге мөлшерінде, 2052 жылы өтеу мерзімімен жылдық 1.0%-бен 27,500 млн теңге және 2024 жылы өтеу мерзімімен жылдық 1.5%-бен 2,431 млн теңге мөлшерінде алынған ұзақмерзімді несиелер ретінде көрсетілген (2022 жылғы 31 желтоқсанда: сәйкесінше 27,719 млн теңге, 10,901 млн теңге, 27,500 млн теңге және 997 млн теңге).

2023 және 2022 жылдар ішінде Банк белгіленген өтеу кестесіне сәйкес негізгі борыш пен сыйақы төлемдерін жүргізді.

2023 жыл ішінде Топ «ДАМУ ҚДҚ» АҚ-тан 2029-2030 жылдары өтеу мерзімімен жылдық 2.5%-12.0%-бен 15,249 млн теңге сомасында ұзақмерзімді несие алды. Несиелер түпкілікті қарыз алушыларды бұдан әрі қаржыландыру үшін алынған.

«ДАМУ ҚДҚ» АҚ-тан алынған 8,100 млн теңге мөлшеріндегі несие «Альфа-Банк» ЕБ АҚ-пен 2022 жылғы 29 сәуірде жасалған талап ету құқықтарын табыстау шарты аясында Топқа берілді. Осы қаржылық міндеттемелер бастапқыда екінші деңгейдегі банктер үшін қолжетімді мемлекеттік кредит беру бағдарламалары аясында қаражат тарту жеке нарықтық сегмент болып табылады деген жорамалды қолдануды қоса алғанда, әділ құны бойынша танылды. "ДАМУ ҚДҚ" АҚ-тан алынған несиелер борыштық бағалы қағаздармен қамтамасыз етілмеген.

2023 жыл ішінде Топ «ДАМУ ҚДҚ» АҚ-тан жылдық 1.0%-8.5%-бен 1,663 млн теңге сомасында алынған ұзақмерзімді несиені төледі.

«ҚДБ» АҚ-тан алынған, өңдеуші өнеркәсіп секторында операция жүргізетін ірі кәсіпкерлік субъектілерін (бұдан әрі – «ІКС») қаржыландыруға және кейін жеке тұлғалар – Қазақстанда өндірілген жеңіл автокөлікті сатып алушыларға кредит беруге арналған несиелер. 2023 жылғы және 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдар ішінде Топ "ҚДБ" АҚ-тан ұзақмерзімді несиелердің қосымша транштарын алған жоқ.

2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде Топ «ҚДҚ» АҚ-тан 2052 жылы өтеу мерзімімен жылдық 1.0%-бен 27,500 млн теңге сомасында ұзақмерзімді несие алды. Қарыздар халыққа жеңілдікті автокредит беру аясында жеке тұлғаларды кейіннен қаржыландыру үшін алынған. 2023 жыл ішінде Топ «ҚДҚ» АҚ-тан ұзақмерзімді несиелердің қосымша транштарын алған жоқ.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша «ҚДҚ» АҚ-тан алынған несиелер 20,500 млн теңге (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 14,323 млн теңге) сомасында борыштық бағалы қағаздармен қамтамасыз етілген (16-ескертпе).

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде Топ «АКК» АҚ-тан 2024 жылы өтеу мерзімімен жылдық 1.5%-бен 4,861 млн теңге сомасында несие алды. 2023-2024 жылдары көктемгі егіс және егін жинау жұмыстарын жүргізуді кейіннен қаржыландыру үшін алынған несиелер. "АКК" АҚ-тан алынған несиелер борыштық бағалы қағаздармен қамтамасыз етілмеген.

2023 жыл ішінде Топ «АКК» АҚ-тан жылдық 1,5%-бен 3,427 млн теңге мөлшерінде алған несиені төледі.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

21. БАНКТЕРДІҢ ЖӘНЕ ҚАРЖЫ ҰЙЫМДАРЫНЫҢ ҚАРАЖАТЫ МЕН НЕСИЕЛЕРІ, ЖАЛҒАСЫ

Кәсіпкерлік субъектілерін жеңілдікпен кредиттеу бағдарламасы (бұдан әрі – «Бағдарлама») аясында алынған қаражат

«ДАМУ ҚДҚ» АҚ-тан алынған несиелер Үкімет бекіткен белгілі бір салалардың шағын және орта кәсіпкерлік (бұдан әрі – «ШОК») субъектілерін қаржыландыру бағдарламасына сәйкес алынды. «ДАМУ ҚДҚ» АҚ пен Топ арасында жасалған кредиттік келісімге сәйкес Топ Бағдарламаға қатысуға құқығы бар ШОК субъектілеріне маржасы 4% мөлшерлеменен және 10 жылдан аспайтын өтеу мерзімімен қарыз береді. Топтың «ДАМУ ҚДҚ» АҚ-қа несиені төлеу міндеттемелері ШОК субъектілеріне берілген несиелердің қайтарылуына байланысты емес. Топ «ДАМУ ҚДҚ» АҚ-тан ақша қаражатын алғаннан кейін 3-9 ай ішінде қарыздың игерілмеген сомасының 15%-ы мөлшерінде айыппұл төлеуге міндетті.

Топ басшылығы жылдық 1.0%-12.0% мөлшерлеменен «ДАМУ ҚДҚ» АҚ-тан, «ҚДБ» АҚ-тан, «ҚДҚ» АҚ-тан және «АКК» АҚ-тан алынған қаржы құралдарын, осы тәріздес несиелерді болмайды және автокредит беру аясында қарыз алушылардың – ІКС және ШОК субъектілерінің қызметінің ерекшеліктеріне байланысты аталған өнім жеке нарық ретінде қарастырылады деп есептейді. Осылайша, «ДАМУ ҚДҚ» АҚ-тан, «ҚДБ» АҚ-тан, «ҚДҚ» АҚ-тан және «АКК» АҚ-тан жылдық 1.0%-12.0% мөлшерлеменен алынған несиелер жеке нарықта жүзеге асырылған операциялар болып табылады және сәйкесінше танылған күнгі әділ құнымен есепке алынған.

Халықаралық кредиттік ұйымдардан алынған қарыздар

Халықаралық кредиттік ұйымдардан алынған қарыздар «Еуропалық қайта құру және даму банкі» АҚ-тан 2024-2026 жылдары өтеу мерзімімен жылдық 14.7% -17.66%-бен алынған қарыздар ретінде көрсетілген.

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде Топ «Еуропалық қайта құру және даму банкі» АҚ-тан 2026 жылы өтеу мерзімімен жылдық 14.7%-бен 28,037 млн теңге сомасында қарыз алды. 2023 жыл ішінде Топ белгіленген өтеу кестесіне сәйкес 21.25%-бен жалпы сомасы 8,654 млн теңге мөлшерінде негізгі борыш пен сыйақы төлемдерін жүргізді, сондай-ақ 17.8%-21.45%-бен жалпы сомасы 25,444 млн теңге мөлшерінде негізгі борыш пен сыйақы төлемдерін мерзімінен бұрын өтеді.

2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде Топ «Еуропалық қайта құру және даму банкі» АҚ-тан 2025 жылы өтеу мерзімімен жылдық 16.5%-21.45%-бен 24,875 млн теңге сомасында қарыз алды. 2022 жыл ішінде Топ белгіленген өтеу кестесіне сәйкес 21.45%-бен жалпы сомасы 5,956 млн теңге мөлшерінде негізгі борыш пен сыйақы төлемдерін жүргізді.

Халықаралық кредиттік ұйымдардан алынған қарыздар 54,019 млн теңге (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 61,995 млн теңге) сомасында борыштық бағалы қағаздармен қамтамасыз етілген (16-ескертпе).

Топ жоғарыда көрсетілген банктер мен қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелерінің талабын орындау бойынша белгілі бір қаржылық коэффициенттерді сақтауға міндетті. Бұл ковенанттарға келісілген коэффициенттер, міндеттемелердің меншікті капиталға арақатынасы сияқты және қаржы нәтижелері үшін пайдаланылатын басқа да коэффициенттер кіреді. 2023 жылғы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша Топ міндеттемелерді бұзуға жол берген жоқ.

Кері РЕПО келісімдері бойынша алынған несиелер

2023 жылғы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша банктердің және қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері 10,376 млн теңге және 6,638 млн теңге сомасында РЕПО келісімдері бойынша алынған несиелерді қамтиды, олар сәйкесінше 2024 жылғы және 2023 жылғы қаңтарда өтелді. РЕПО келісімдері бойынша қамсыздандыру ретінде берілген активтердің әділ құны 2023 жылғы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша 10,426 млн теңгені және сәйкесінше 8,388 млн теңгені құрады.

Банктердің корреспонденттік шоттары

2023 жылғы 31 желтоқсанда басқа банктерден алынған салымдар шетелдік банктерден 45,776 млн теңге сомасында және қазақстандық екінші деңгейдегі банктерден 1,902 млн теңге сомасында алынған корреспонденттік шоттарды қамтиды (2022 жылғы 31 желтоқсанда: басқа банктерден алынған салымдар шетелдік банктерден 39,038 млн теңге сомасында және қазақстандық екінші деңгейдегі банктерден 3,147 млн теңге сомасында алынған корреспонденттік шоттарды қамтиды).

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

22. КЛИЕНТТЕРДІҢ ҚАРАЖАТЫ

	31 желтоқсан 2023 жыл	31 желтоқсан 2022 жыл
Клиенттердің қаражаты		
Жеке клиенттер	2,234,525	1,915,418
Корпоративтік клиенттер	1,787,543	1,357,726
	4,022,068	3,273,144
	31 желтоқсан 2023 жыл	31 желтоқсан 2022 жыл
Мерзімді депозиттер	2,772,328	2,213,791
Талап еткенге дейінгі депозиттер	1,228,812	1,044,745
	4,001,140	3,258,536
Есептелген сыйақы	20,928	14,608
	4,022,068	3,273,144

2023 жылғы 31 желтоқсанда Топ клиенттерінің жалпы сомасы 116,540 млн теңге мөлшеріндегі депозиттері Топ берген кредиттер және танылмаған кредиттік құралдар, берілген кепілдіктер бойынша міндеттемелердің орындалуын қамсыздандыру болып табылады (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 59,577 млн теңге).

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша Банктің шоттары мен депозиттері бойынша қалдықтары капиталдың 10%-нан асатын 2 клиенті бар (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 1 клиент). 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша аталған клиенттердің шоттары мен депозиттері бойынша қалдықтардың жиынтық мөлшері 111,451 млн теңгені (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 249,721 млн теңге) құрайды.

23. ШЫҒАРЫЛҒАН БОРЫШТЫҚ БАҒАЛЫ ҚАҒАЗДАР

Валюта	Шығару күні	Өтеу күні	Пайыздық мөлшерлемесі, %	2023 жылғы 31 желтоқсан	Пайыздық мөлшерлемесі, %	2022 жылғы 31 желтоқсан
Қазақстанда шығарылған облигациялар	05/02/2018- 09/11/2021	27/12/2025- 09/11/2028	10.75-12.00	69,827	10.95-12.00	71,241
	Тенге					
	АҚШ доллары	03/03/2006	мерзімсіз	-	10.79	23,962
				69,827		95,203
Есептелген сыйақы				705		980
				70,532		96,183

Шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша купондар әрбір жарты жыл сайын төленуі, негізгі борыш мерзімнің соңында өтелуі тиіс. Мерзімсіз қаржы құралдары бойынша пайыздарды төлеу күні: жыл сайын 3 наурыз, 3 маусым, 3 қыркүйек және 3 желтоқсан Топ 2023 жылы 21,854 млн теңге мөлшерінде мерзімсіз облигацияларды мерзімінен бұрын өтеп, осы қағаздардың делистингін жүргізді.

24. РЕТТЕЛГЕН ОБЛИГАЦИЯЛАР

Валюта	Шығарылған күні	Өтеу күні	Пайыздық мөлшерлемесі, %	31 желтоқсан 2023 жыл	Пайыздық мөлшерлемесі, %	2022 жылғы 31 желтоқсан
Бекітілген мөлшерлеме	27/11/2009– 03/11/2017	27/11/2024– 03/11/2032	4.00-11.00	57,574	4.00-11.00	55,973
Құбылмалы мөлшерлеме	Тенге	11/11/2008	11/11/2023	-	12.00	3,338
				57,574		59,311
Есептелген сыйақы				1,013		1,094
				58,587		60,405

Реттелген облигациялар бойынша купондар әрбір жарты жыл сайын төленуі, негізгі борыш мерзімнің аяғында өтелуі тиіс

Банк секторының қаржылық орнықтылығын арттыру бағдарламасына қатысу

ҚРҰБ 2017 жылғы 10 қазандағы №191 қаулысына сәйкес Банктің «Қазақстан Республикасы банк секторының қаржылық орнықтылығын арттыру бағдарламасына» (бұдан әрі – «Бағдарлама») қатысуы мақұлданды.

Бағдарламаның талаптарына сәйкес Банк Шығарылым проспектісінде көзделген талаптарға сәйкес Банктің жай акцияларына айырбасталатын Банктің атаулы купондық реттелген облигацияларын (бұдан әрі – «Облигациялар») шығару арқылы ҚРҰБ еншілес ұйымы «Қазақстанның орнықтылық қоры» АҚ-тан ақша қаражатын алды

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

24. РЕТТЕЛГЕН ОБЛИГАЦИЯЛАР, ЖАЛҒАСЫ

Банк секторының қаржылық орнықтылығын арттыру бағдарламасына қатысу, жалғасы

Банк өз қызметінде келесі шектеулерді (ковенанттарды) қабылдайды және олар Облигациялар орналастырылған күннен бастап 5 жыл бойы қолданыста болады, олардың кез келгенін бұзу Облигация ұстаушылардың Облигацияларды Банктің жай акцияларына айырбастау құқығын іске асыруына әкеп соғады:

- Банк ҚР екінші деңгейдегі банктері үшін уәкілетті органдар белгілеген меншікті капиталдың жеткіліктілік коэффициентін орындауға міндеттенеді;
- Банк Банктің активтерін шығару бойынша іс-әрекеттерді жасамауға міндеттенеді; бұл ретте активтерді шығару ретінде қарастырылатын жағдайлардың тізімі Облигациялар шығарылымының проспектісінде көрсетілген.

Аталған Бағдарламаға қатысу аясында 2017 жылғы 3 қарашада Банк «Қазақстан қор биржасы» АҚ-та 15 жыл айналыста болу мерзімімен, жылдық 4,00 % купондық мөлшерлеменен 60,000 млн теңге сомасында Облигациялар орналастырды. Облигацияларды бастапқы тану сәтінде пайда мен залал туралы шоғырландырылған есепте кіріс түрінде танылған 15 % нарықтық мөлшерлемені пайдалану кезінде Облигацияларды дисконттау нәтижесі 34,993 млн теңгені құрады. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша Облигациялардың баланстық құны 28,944 млн теңгені (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 27,292 млн теңге) құрайды.

Қаржылық қызметке байланысты міндеттемелердің және ақша ағындарының өзгерістерін салыстырып тексеру

	Міндеттемелер		
	Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	Реттелген облигациялар	Барлығы
2022 жылғы 1 қаңтардағы жай-күйі бойынша қалдық	108,074	63,877	171,951
Қаржылық қызметтен түскен ақша ағынына байланысты өзгерістер			
Шығарылған борыштық БҚ бойынша түсім	13,879	-	13,879
Шығарылған борыштық бағалы қағаздарды өтеу	(25,429)	(5,000)	(30,429)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздарды сатып алу	(3,611)	-	(3,611)
Қаржылық қызметтен түскен ақша ағынына байланысты өзгерістердің жиынтығы	(15,161)	(5,000)	(20,161)
<i>Бизнесті біріктіру нәтижесінде түскен түсім (4-ескертіп)</i>	4,511	-	4,511
Басқа өзгерістер	(1,091)	596	(495)
Пайыздық шығыс	9,500	7,869	17,369
Төленген пайыздар	(9,650)	(6,937)	(16,587)
2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша қалдық	96,183	60,405	156,588

	Міндеттемелер		
	Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	Реттелген облигациялар	Барлығы
2023 жылғы 1 қаңтардағы жай-күйі бойынша қалдық	96,183	60,405	156,588
Қаржылық қызметтен түскен ақша ағынына байланысты өзгерістер			
Шығарылған борыштық бағалы қағаздарды өтеу	(21,854)	(3,499)	(25,353)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздарды сатып алу	(4,145)	-	(4,145)
Қаржылық қызметтен түскен ақша ағынына байланысты өзгерістердің жиынтығы	(25,999)	(3,499)	(29,498)
Пайыздық шығыс	9,383	7,522	16,905
Төленген пайыздар	(9,035)	(5,841)	(14,876)
2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша қалдық	70,532	58,587	129,119

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

25. БАСҚА МІНДЕТТЕМЕЛЕР

	31 желтоқсан 2023 жыл	31 желтоқсан 2022 жыл
Басқа қаржылық емес міндеттемелер:		
Қатысуды жалғастырудан болған міндеттеме (18 (э)-ескертпе)	424,544	406,109
Шығарылған кепілдіктер бойынша міндеттемелер*	35,679	7,819
Басқа операциялар бойынша есеп айырысу	31,658	22,100
Сақтандыру шарттары бойынша резерв	19,255	-
Кепілдіктер мен аккредитивтер бойынша резерв	3,854	4,490
Жалдау бойынша міндеттеме	2,892	3,411
Есептелген комиссиялық шығыс	2,033	1,080
Әкімшілік-шаруашылық қызмет бойынша есептер	1,755	1,433
	521,670	446,442
Өзге қаржылық емес қысқамерзімді міндеттемелер:		
Табыс салығынан басқа төленетін салық	4,738	3,092
Басқа қаржылық емес міндеттемелер:	788	705
Барлық басқа міндеттеме	527,196	450,239

*2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша шығарылған кепілдіктер бойынша міндеттемелер кепілдік оқиғасының басталуына байланысты бір контрагентке кепілдік бойынша 31,204 млн. теңге міндеттемелерді қамтиды (2022 жылғы 31 желтоқсанда: жоқ).

26. ЖАРҒЫЛЫҚ КАПИТАЛ

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша Банктің жарғылық капиталы төмендегідей көрсетілген:

	Шығаруға рұқсат берілген жарғылық капитал	Шығарылмаған жарғылық капитал	Акционерлерден сатып алынған акциялар	Барлық жарғылық капитал
Жай акциялар, данасы	1,211,140,611	(1,023,111,576)	(2,651,975)	185,377,060
Артықшылықты акциялар, данасы	39,249,255	-	(39,085,016)	164,239

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша Банктің жарғылық капиталы төменде көрсетілгендерді құрады:

	Жарияланған және шығарылған жарғылық капитал	Жарияланған жай акцияларды орналастыру	Шығарылған/ Сатып алынған) акциялар	Барлығы
Жай акциялар	63,519	-	978	64,497
(ii) Артықшылықты акциялар	35	-	(34)	1
	63,554	-	944	64,498

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша Банктің жарғылық капиталы төмендегідей көрсетілген:

	Шығаруға рұқсат берілген жарғылық капитал	Шығарылмаған жарғылық капитал	Акционерлерден сатып алынған акциялар	Барлық жарғылық капитал
Жай акциялар, данасы	1,211,140,611	(1,023,111,576)	(3,306,436)	184,722,599
Артықшылықты акциялар, данасы	39,249,255	-	(39,102,873)	146,382

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша Банктің жарғылық капиталы төменде көрсетілгендерді құрады:

	Жарияланған және шығарылған жарғылық капитал	Жарияланған жай акцияларды орналастыру	Шығарылған акциялар	Барлығы
Жай акциялар	63,519	-	122	63,641
(ii) Артықшылықты акциялар	35	-	-	35
	63,554	-	122	63,676

Барлық жай акциялар бір санатқа жатады, бір дауысқа ие және олардың номиналдық құны жоқ.

Артықшылықты акциялар кумулятивті болады және Директорлар кеңесінің шешімі бойынша оларды жай акцияларға айырбастауға болады, бір артықшылықты акция бір жай акцияға айырбасталады Заңнамаға және Банктің жарғылық құжаттарына сәйкес дивиденд төлеу туралы шешім Банк акционерлерінің жалпы жиналысында қабылданған жағдайда, жай акциялар бойынша дивидендті ақшамен немесе Банктің бағалы қағаздарымен төлеуге болады Банктің Жарғысына сәйкес жай акциялар бойынша дивиденд төлеуді жыл қорытындысы бойынша жүзеге асыруға болады. Бөлуге арналған қолжетімді резервтер Қазақстан Республикасының ережелері мен нормативтік-құқықтық актілері арқылы реттеледі.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

26. ЖАРҒЫЛЫҚ КАПИТАЛ, ЖАЛҒАСЫ

Артықшылықты акциялардың талаптары Топтан бір артықшылықты акция үшін келесі формула бойынша дивиденд төлеуді талап етеді: $R = (b + 3.5\%) \times 300$, бұл жерде

RR – жай акцияға айырбасталатын бір артықшылықты акция үшін төленетін дивидендтің кепілдік берілген мөлшерлемесі, теңгемен есептеледі.

bb – ҚРҰБ-ның базалық мөлшерлемесі. Базалық мөлшерлеменің мөлшері артықшылықты акциялар бойынша дивиденд төленген жылдан кейінгі жылдың бірінші күні белгіленеді. Осы ретте бір артықшылықты акция үшін төленетін дивидендтің кепілдік берілген мөлшері жылдық 12 %-дан төмен емес және 14 %-дан аспайтын деңгейде белгіленеді.

Артықшылықты акциялар үшін дивиденд төлеу қазақстандық заңнаманы сақтау мақсатында жүзеге асырылады. Осы заңнама акционерлік қоғамдардан артықшылықты акциялар үшін дивидендтің белгілі бір кепілдік берілген сомасын төлеуді талап етеді. Акционерлік қоғамдар туралы қазақстандық заңнамаға сәйкес жай акциялар үшін төленген дивиденд сомасы артықшылықты акциялар бойынша жасалған төлемнен аспауы тиіс. Осыған қоса артықшылықты акциялар үшін дивиденд толық төленгенге дейін жай акциялар үшін дивиденд төленбейді.

	аяқталған жыл 31 желтоқсан 2023 жыл	аяқталған жыл 31 желтоқсан 2022 жыл
	Саны, мың	Саны, мың
Жыл басындағы артықшылықты акциялар	146	123
Артықшылықты акцияларды сату	18	23
Жыл соңындағы артықшылықты акциялар	164	146
Жыл басындағы жай акциялар	184,723	182,503
Меншікті акцияларды сатып алу	(725)	(1,189)
Артықшылықты акцияларды сату	1,379	3,409
Жыл соңындағы жай акциялар	185,377	184,723

Резервтік капитал

2013 жылға дейін «Екінші деңгейлі банктердің резервтік капиталының ең аз мөлшерін белгілеу туралы» Қазақстан Республикасының Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау жөніндегі агенттігінің 2011 жылғы 31 қаңтардағы № 196 қаулысына (2013 жылы күші жойылған) енгізілген өзгерістерге сәйкес Банк болашақта күтілетін залалды өтеу үшін бөлінбеген кіріс сомасын резервтің құрамына аудару арқылы резервтік капиталды құруға міндетті болды.

Топтың қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есептегі бөлінбеген кіріске енгізілген 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша Банктің жалпы банктік тәуекелдерді өтеуге арналған резервтер сомасы 4,981 млн теңгені (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 4,981 млн теңге).

27. СЕГМЕНТТЕР БОЙЫНША АҚПАРАТ

Сегменттер туралы ақпарат қызметті бағалау үшін берілген, оны Топтың 8-ХҚЕС-ке (IFRS) және 2023 жылғы және 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл бойынша шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілген операциялық сегменттер туралы ақпаратқа сәйкес шешім қабылдайтын басты тұлғасы қолданады. Топтың есептік сегменттері 8-ХҚЕС-ке (IFRS) сәйкес келесі түрде ұсынылған:

- Корпоративтік клиенттерге қызмет көрсету – есеп айырысу шоттарын жүргізу, депозиттерді тарту, овердрафт, несие беру және кредиттеу бойынша басқа да қызметтер көрсету.
- Жеке клиенттермен жұмыс жүргізу – жеке клиенттерге банк қызметтерін көрсету, жеке клиенттердің ағымдағы дербес шоттарын жүргізу, жинақ салымдары мен депозиттерді қабылдау, инвестициялық жинақ өнімдерін беру, жауапты сақтау қызметтері, кредиттік және дебеттік карталарға қызмет көрсету, тұтынушылық несиелер және ипотека беру.
- Инвестициялық қызмет – қаржы құралдарын сату, капитал нарықтарындағы операциялар, РЕПО, шетел валютасымен және туынды қаржы құралдарымен жүргізілетін операциялар, құрылымдалған қаржыландыру, корпоративтік жалгерлік, қосылған және қосып алған кездегі консультациялар, борыштық бағалы қағаздарды шығару және қарыздарды тарту арқылы Топты қор жинаумен қамтамасыз ету. Осы сегмент ақша қаражатын өзге сегменттер арасында қайта бөлу үшін жауап береді.

«БАНК ЦЕНТМКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

27. СЕГМЕНТТЕР БОЙЫНША АҚПАРАТ, ЖАЛҒАСЫ

Операциялық сегменттер бойынша есеп саясатының принциптері осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте сипатталған есеп саясатының негізгі принциптеріне сәйкес келеді. Директорлар кеңесі әрбір сегмент бойынша қаржылық ақпаратты, соған қоса операциялық нәтижелерді, активтер мен міндеттемелерді бағалауды қарастырады. Сегменттер осы нәтижелердің негізінде басқарылады, оларда топ ішіндегі элиминация әсері қамтылмайды.

Сегменттердің активтері мен міндеттемелері қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептің басым бөлігін құрайтын активтер мен міндеттемелер болып табылады, бірақ оған салық салу сияқты бап қосылмайды. Әрбір компанияның қызметінің нәтижесінде ішкі төлемдер мен трансферттік баға құруды түзету көрсетілген. Барлық кіріс және шығыс тек сыртқы клиенттерден алынған, операциялық сегменттер арасында өзге операциялар жүргізілмейді.

Осыған орай Топ өз қызметін негізгі үш операциялық сегментте ұсынады. Операциялық сегменттер туралы ақпарат төменде көрсетілген.

	Жеке тұлғаларға қызмет көрсету	Корпоративтік тұлғаларға қызмет көрсету	Инвестициялық қызмет	Сақтандыру қызметі	2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл бойынша
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдану арқылы есептелген пайыздық кіріс	270,961	117,177	139,010	1,596	528,744
Басқа пайыздық кіріс	-	-	3,660	-	3,660
Пайыздық шығыс	(145,049)	(100,357)	(29,447)	-	(274,853)
Пайыздық активтер бойынша күтілетін кредиттік залалға бөлінген резервті құру	(19,799)	(23,276)	-	-	(43,075)
Таза пайыздық емес кіріс	14,608	48,553	4,077	1,634	68,872
Операциялық шығыс	(52,989)	(24,652)	(44,232)	(1,218)	(123,091)
Салық салғанға дейінгі пайда	67,732	17,445	73,068	2,012	160,257
Сегменттер бойынша активтер*	1,977,384	2,483,602	785,249	29,197	5,275,432
Сегменттер бойынша міндеттемелер*	2,250,889	2,277,278	311,010	21,097	4,860,274
Сегменттер бойынша өзге баптар					
Негізгі құралдар мен материалды емес активтердің амортизациясы бойынша шығыс	(4,262)	(1,983)	(3,557)	(98)	(9,900)
Клиенттерге және банктерге берілген несиелер	1,977,162	951,687	-	-	2,928,849
Клиенттердің қаражаты	2,234,525	1,787,543	-	-	4,022,068
Қарыз беру бойынша қаржылық кепілдіктер мен қаржылық міндеттемелер	92,921	210,576	-	-	303,497

*пайдаға салынатын ағымдағы және кейінге қалдырылған салықты есептемегенде. Табыс салығы бойынша шығыс бөлінбеген.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

27. СЕГМЕНТТЕР БОЙЫНША АҚПАРАТ, ЖАЛҒАСЫ

	Жеке тұлғаларға қызмет көрсету	Корпоративтік тұлғаларға қызмет көрсету	Инвестициялық қызмет	аяқталған жыл 31 желтоқсан 2022 жыл
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдану арқылы есептелген пайыздық кіріс	136,723	75,164	70,975	282,862
Басқа пайыздық кіріс	-	-	3,029	3,029
Пайыздық шығыс	(74,881)	(66,763)	(9,001)	(150,645)
Пайыздық активтер бойынша күтілетін кредиттік залалға бөлінген резервті құру	(23,552)	(18,031)	(104)	(41,687)
Таза пайыздық емес кіріс	4,259	63,973	(5,833)	62,399
Операциялық шығыс	(24,095)	(42,648)	(21,591)	(88,334)
Салық салғанға дейінгі пайда	18,454	11,695	37,475	67,624
Тиімді сатып алудан түскен кіріс	-	-	84,222	84,222
Бір жыл ішіндегі пайда	18,454	11,695	121,697	151,846
Сегменттер бойынша активтер*	1,278,094	2,060,161	985,186	4,323,441
Сегменттер бойынша міндеттемелер*	1,921,196	1,802,187	315,112	4,038,495
Сегменттер бойынша өзге баптар				
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің амортизациясы бойынша шығыс	(2,638)	(1,628)	(2,992)	(7,258)
Клиенттерге және банктерге берілген несиелер	1,277,359	731,754	-	2,009,113
Клиенттердің қаражаты	1,915,418	1,357,726	-	3,273,144
Қарыз беру бойынша қаржылық кепілдіктер мен қаржылық міндеттемелер	88,495	161,014	-	249,509

*пайдаға салынатын ағымдағы және кейінге қалдырылған салықты есептемегенде. Табыс салығы бойынша шығыс бөлінбеген.

Топтың активтері Қазақстан Республикасында шоғырланған және Топ Қазақстан Республикасының аумағында жүзеге асырылатын операциялардан кіріс алады.

Ірі клиенттер туралы ақпарат

2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл бойынша есепті сегменттер бойынша әрқайсысымен жасалған операциялар бойынша кіріс Топ кірісінің жалпы сомасының 10 %-нан асатын корпоративтік және жеке клиенттер болған жоқ (2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл бойынша корпоративтік және жеке клиенттер болмады).

28. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ

(а) Корпоративтік басқару құрылымы

Банк Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес ашық акционерлік қоғам нысанында құрылды. Жыл сайынғы және кезектен тыс жиналыстарды өткізу үшін шақырылатын Акционерлердің жалпы жиналысы Банктің жоғарғы басқару органы болып табылады. Акционерлердің жалпы жиналысы Банктің қызметіне қатысты стратегиялық шешімдер қабылдайды.

Акционерлердің жалпы жиналысы Директорлар кеңесінің құрамын белгілейді. Директорлар кеңесі Банктің қызметін жалпы басқару үшін жауап береді.

Қазақстан Республикасының заңнамасында және Банктің жарғысында тек Акционерлердің жалпы жиналысы қабылдайтын шешімдердің және Директорлар кеңесі қабылдайтын шешімдердің тізбелері белгіленген.

Директорлар кеңесінің мәжілісі Басқарма Төрағасын тағайындайды, Басқарманың құрамын белгілейді. Банктің атқарушы органдары Акционерлерінің жалпы жиналысы және Банктің Директорлар кеңесі қабылдаған шешімдердің орындалуы үшін жауап береді. Банктің атқарушы органдары Банктің Директорлар кеңесіне және Акционерлердің жалпы жиналысына есеп береді.

(б) Тәуекелдерді басқару саясаты және процедуралары

Тәуекелдерді басқару банктік қызметтің негізін құрайды және Топтың операциялық қызметінің елеулі элементі болып табылады. Нарықтық тәуекел, кредиттік тәуекел, өтімділік тәуекелі, сондай-ақ операциялық, құқықтық тәуекел және іскерлік беделді жоғалту тәуекелі Топ өз қызметін іске асыру барысында кезіктіретін негізгі (маңызды) тәуекел болып табылады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

28. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ, ЖАЛҒАСЫ

(б) Тәуекелдерді басқару саясаты және процедуралары, жалғасы

Топтың Тәуекелдерді басқару саясаты Топқа тап болатын тәуекелдерді анықтауға, талдауға және басқаруға, тәуекелдер лимиттерін және тиісті бақылауды белгілеуге, сондай-ақ тәуекелдер деңгейін және олардың белгіленген лимиттерге сәйкестігін тұрақты түрде бақылауға бағытталған. Тәуекелдерді басқару саясаты және процедуралары нарықтағы жағдайдың, ұсынылатын банктік өнімдер мен қызметтердің өзгерістерін және пайда болатын үздік тәжірибені көрсету мақсатында тұрақты түрде қайта қарастырылады.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша Топ үшін маңызды тәуекелдерді анықтау және басқару, аталған тәуекелдер бойынша стресс-тестілеуді жүргізу әдістемелерін белгілейтін Топтың ішкі құжаттарын Банктің уәкілетті басқару органдары ҚРҰБ-ның талаптары мен ұсыныстарына сәйкес бекіткен.

Директорлар кеңесі тәуекелдерді басқару бойынша бақылау жүйесінің тиісті жұмыс істеуі, негізгі тәуекелдерді басқару және тәуекелдерді басқару саясаты мен процедураларын мақұлдау, сондай-ақ ірі мәмілелерді мақұлдау үшін жауап береді.

Басқарма мониторинг жүргізу және тәуекелдерді төмендетуге қатысты шаралар енгізу үшін жауап береді, сондай-ақ Топ қызметін тәуекелдің белгіленген шектерінде жүзеге асыруын қадағалайды. Тәуекел менеджменті бөлімшелерінің (Тәуекелдерді басқару тобы) міндеттеріне тәуекелдерді жалпы басқару және қолданыстағы заңнаманың талаптарын сақтау бойынша бақылауды жүзеге асыру, сондай-ақ қаржылық және қаржылық емес тәуекелдерді анықтау, бағалау, басқару және олар жөнінде есептер құру бойынша жалпы принциптер мен әдістердің қолданылуын бақылау жатады. Тәуекел менеджменті бөлімшелері Басқарма Төрағасына тікелей және Директорлар кеңесіне жанама түрде есеп береді.

Кредиттік және нарықтық тәуекелдер, сондай-ақ өтімділік тәуекелін Кредит комитеттерінің жүйесі, Қаржыны және тәуекелдерді басқару комитеті («ҚТБК») және Тәуекелдерді басқару комитеті («ТБК») жалпы алғанда портфель деңгейінде, сондай-ақ жеке мәмілелер деңгейінде басқарады және бақылайды. Шешім қабылдау процесінің тиімділігін арттыру үшін Топ тәуекелдің түріне және тәуекелге ұшырау ауқымына қарай комитеттердің иерархиялық құрылымын құрды.

Тәуекелдің сыртқы, сондай-ақ ішкі факторлары ұйымның аясында анықталады және басқарылады. Тәуекелдердің барлық тізбесін анықтауға және тәуекелдерді төмендету жөніндегі ағымдағы процедуралардың жеткіліктілік деңгейін белгілеуге ерекше көңіл бөлінеді.

(в) Нарықтық тәуекел

Нарықтық тәуекел – бұл нарықтағы бағалардың өзгеруі салдарынан қаржы құралы бойынша әділ құнның немесе келешектегі ақша қаражатының өзгеру тәуекелі. Нарықтық тәуекел валюталық тәуекелден, пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелінен, сондай-ақ басқа да баға тәуекелдерінен тұрады. Нарықтық тәуекел нарықтағы жалпы және ерекше өзгерістердің, сондай-ақ нарықтағы бағалар мен валюталардың айырбастау бағамдарының құбылмалылық деңгейі өзгерістерінің ықпалына ұшырайтын пайыздық және үлестік қаржы құралдарына қатысты ашық позициялар бойынша туындайды.

Нарықтық тәуекелді басқарудың міндеті – қабылданған тәуекел бойынша алынатын кірістілікті оңтайландыруды қамтамасыз ете отырып, басқару және нарықтық тәуекелге ұшыраудың қолайлы параметрлер аясынан шықпауын бақылау.

ҚТБК, ТБК Топ үшін жағымды пайыздық маржаны қамтамасыз ете отырып, нарықтық тәуекелдерді басқарады. Жоспарлау және қаржы департаменті Топтың ағымдағы қаржылық жай-күйіне мониторинг жүргізеді, Топтың пайыздық мөлшерлемелердегі өзгерістерге сезімталдығын және олардың Топтың рентабельдігіне беретін әсерін бағалайды.

Топ жекелеген қаржы құралдары бойынша портфельдің көлеміне, пайыздық мөлшерлемелерді, валюталық позицияны өзгерту мерзімдеріне, валюталық позицияға қатысты ашық позиция бойынша лимиттерді, жоғалту лимиттерін белгілеу және олардың сақталуына жүйелі түрде мониторинг жүргізу арқылы нарықтық тәуекелді басқарады, мониторинг нәтижелерін Басқарма қарастырады және бекітеді.

(і) Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі – бұл нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруі салдарынан қаржы құралы бойынша әділ құнның немесе келешектегі ақша қаражатының өзгеру тәуекелі. Топ басым болатын нарықтық пайыздық мөлшерлемелер құбылыстарының өзінің қаржылық жай-күйіне және ақша қаражатының ағындарына беретін ықпалына сезімтал. Мұндай ауытқулар пайыздық маржаның деңгейін ұлғайтуы мүмкін, алайда оны төмендетуі де мүмкін немесе пайыздық мөлшерлемелер кенеттен өзгерген жағдайда, залал туындауына әкелуі мүмкін.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

28. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ, ЖАЛҒАСЫ

(в) Нарықтық тәуекел, жалғасы

(i) Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі, жалғасы

Пайыздық мөлшерлемелер өзгерісіне сезімталдықты талдау

Пайыздық мөлшерлемелерді қайта қарастыру мерзімдерін талдауға негізделген пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелін басқару қаржылық активтер мен міндеттемелердің сезімталдығына жүргізілетін мониторингпен толықтырылады. Кірістілік қисығының пайыздық мөлшерлемелердің өсу немесе кему жағына қарай 100 базистік тармаққа қатар жылжуының жеңілдетілген сценарийіне және 2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша қолданыста болған пайыздық активтер мен міндеттемелер бойынша қайта қарастырылған позициялар негізінде құрылған пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруіне (пайыздық мөлшерлемелерді қайта қарастыру тәуекелі) капиталдың таза пайдасының немесе залалының сезімталдығын талдау (салықтарды шегеріп тастағанда) төмендегідей көрсетуге болады.

	2023 жыл		2022 жыл	
	Пайда немесе залал	Меншікті капитал	Пайда немесе залал	Меншікті капитал
Мөлшерлемелердің кему жағына қарай 100 базистік тармаққа параллельді жылжуы	(2,605)	(2,605)	(5,844)	(5,844)
Мөлшерлемелердің өсу жағына қарай 100 базистік тармаққа параллельді жылжуы	2,605	2,605	5,844	5,844

Сыйақы мөлшерлемелерінің өзгеру салдарынан таза пайданың немесе залалдың және капиталдың өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын және пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық активтердің әділ құнының өзгеруіне сезімталдығына (2023 және 2022 жылдардағы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша қолданыстағы позициялар негізінде құрылған) және сыйақы мөлшерлемелерінің өсу немесе кему жағына қарай кірістілік қисығының 150 базистік тармаққа қатар жылжуының жеңілдетілген сценарийіне жасалған талдау төмендегідей көрсетуге болады.

	2023 жыл		2022 жыл	
	Пайда немесе залал	Меншікті капитал	Пайда немесе залал	Меншікті капитал
Мөлшерлемелердің өсу жағына қарай 150 базистік тармаққа параллельді жылжуы	(1,465)	(17,442)	(1,016)	(15,728)
Мөлшерлемелердің кему жағына қарай 150 базистік тармаққа параллельді жылжуы	1,403	16,542	879	15,730

(ii) Валюталық тәуекел

Топтың бірнеше шетел валютасында көрсетілген активтері мен міндеттемелері бар. Валюталық тәуекел – валюталардың айырбастау бағамдарының өзгеруі салдарынан қаржы құралы бойынша әділ құнының немесе келешектегі ақша қаражаты ағынының өзгеру тәуекелі.

Қазынашылық департаменті ашық валюталық позицияны басқару арқылы валюталық тәуекелді басқарады, бұл Топқа ұлттық валютаны және шетел валютасын айырбастау бағамдарының айтарлықтай ауытқуынан болатын залалды барынша төмендетуге мүмкіндік береді. Тәуекелдерді басқару тобы ашық валюталық позицияларға және stop-loss-қа белгіленетін лимиттерді есептейді. Барлық лимиттер мен шектеулерді Басқарма мен Директорлар кеңесі бекітеді. Қазынашылық департаменті оның ҚРҰБ талаптарына сәйкес келуін қамтамасыз ету мақсатында Топтың ашық валюталық позициясына бақылау жүргізеді.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

28. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ, ЖАЛҒАСЫ

(в) Нарықтық тәуекел, жалғасы

(ii) Валюталық тәуекел, жалғасы

Валюталар бойынша қаржылық активтер мен міндеттемелердің құрылымын 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша төмендегідей көрсетуге болады.

	Теңге	АҚШ доллары 1 АҚШ доллары = 454.56 теңге	Еуро 1 Еуро = 502.24 теңге	Басқа валюта	2023 жылғы 31 желтоқсан Барлығы
Қаржылық активтер:					
Ақша қаражаты және оның баламалары	456,898	635,212	173,751	87,473	1,353,334
Әділ құны бойынша бағаланатын, өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін қаржы құралдары	41,494	13,858	-	-	55,352
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер	420,043	134,099	29,551	-	583,693
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер	6,188	91,076	9,395	-	106,659
Банктердегі қаражат	10,099	29,372	-	12	39,483
Клиенттерге және банктерге берілген несие	2,698,830	213,446	15,991	582	2,928,849
Өзге қаржылық активтер	25,032	4,047	747	-	29,826
Барлық қаржылық активтер	3,658,584	1,121,110	229,435	88,067	5,097,196
Қаржылық міндеттемелер:					
Банктердің және қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері	136,932	37,538	4,244	3,177	181,891
Клиенттердің қаражаты	2,650,504	1,063,077	223,784	84,703	4,022,068
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	70,532	-	-	-	70,532
Реттелген облигациялар	58,587	-	-	-	58,587
Басқа қаржылық міндеттемелер:	489,304	29,552	1,151	1,663	521,670
Барлық қаржылық міндеттеме	3,405,859	1,130,167	229,179	89,543	4,854,748
Ашық позиция	252,725	(9,057)	256	(1,476)	
Тәуекелді басқару мақсатында ұсталатын туынды қаржы құралдарын есепке алу	(4,541)	4,546	-	-	
Таза позиция	248,184	(4,511)	256	(1,476)	

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

28. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ, ЖАЛҒАСЫ

(в) Нарықтық тәуекел, жалғасы

(ii) Валюталық тәуекел, жалғасы

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша Топтың шетел валютасын айырбастау бағамдарының ауытқуы тәуекеліне ұшырауы туралы ақпарат төмендегі кестеде ұсынылған:

	Тенге	АҚШ доллары 1 АҚШ доллары = 462.65 теңге	Еуро 1 Еуро = 492.86 теңге	Басқа валюта	2022 жылғы 31 желтоқсан Барлығы
Қаржылық активтер:					
Ақша қаражаты және оның баламалары	181,141	751,741	133,816	69,259	1,135,957
Әділ құны бойынша бағаланатын, өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін қаржы құралдары	28,480	7,488	-	-	35,968
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер	608,687	74,844	6,209	-	689,740
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер	139,703	72,482	11,494	-	223,679
Банктердегі қаражат	2,224	23,042	-	10,533	35,799
Клиенттерге және банктерге берілген несие	1,838,704	152,114	16,596	1,699	2,009,113
Өзге қаржылық активтер	14,823	4,918	785	79	20,605
Барлық қаржылық активтер	2,813,762	1,086,629	168,900	81,570	4,150,861
Қаржылық міндеттемелер:					
Банктердің және қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері	125,756	27,687	172	4,909	158,524
Клиенттердің қаражаты	1,996,454	1,035,424	167,318	73,948	3,273,144
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	71,930	24,253	-	-	96,183
Реттелген облигациялар	60,405	-	-	-	60,405
Басқа қаржылық міндеттемелер:	435,340	9,136	1,364	602	446,442
Барлық қаржылық міндеттеме	2,689,885	1,096,500	168,854	79,459	4,034,698
Ашық позиция	123,877	(9,871)	46	2,111	

Төмендегі кестеде көрсетілгендей, 2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша келесі валюталарға қатысты теңге бағамының әлсіреуі капиталдың және пайданың не залалдың төменде сипатталған өсуіне (кемуіне) әкеп соғуы мүмкін. Осы талдау салықтарды шегере отырып жүргізілді және Топтың пайымдауы тұрғысынан есепті кезеңнің соңындағы жай-күйі бойынша дәлелді ықтимал болып табылатын валюта бағамдарының өзгерістеріне негізделеді. Талдауда барлық қалған ауыспалы, әсіресе пайыздық мөлшерлемелер өзгеріссіз қалады деп түсініледі

	2023 жыл	2022 жыл
АҚШ долларының теңгеге шаққандағы бағамының 20 %-ға өсуі (2018:	(722)	(1,579)
Еуроның теңгеге шаққандағы бағамының 20 %-ға өсуі	41	7
Басқа валюталардың теңгеге шаққандағы бағамының 20 %-ға өсуі	(236)	338

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

28. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ, ЖАЛҒАСЫ

(в) Нарықтық тәуекел, жалғасы

(iii) Өзге баға тәуекелдері

Өзге баға тәуекелдері – бұл әділ құнның немесе нарық бағаларының өзгерістері (пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі немесе валюталық тәуекел салдарынан туындаған өзгерістерді қоспағанда) нәтижесінде осындай өзгерістер осы нақты құралға немесе оның эмитентіне тән факторлардан немесе нарықта айналыста болатын барлық ұқсас қаржы құралдарына ықпал ететін факторлардан туындағанына не туындамағанына тәуелсіз туындаған қаржы құралы бойынша ақша қаражатының болашақ ағындарының ауытқу тәуекелдері. Топтың үлестес қаржы құралы бойынша ұзақ немесе қысқа позициясы болған кезде басқа баға тәуекелдері туындайды.

Тәуекелдегі құнды бағалау әдістемесі белгілі бір тапсырылған сенім интервалындағы белгілі уақыт кезеңі ішінде нарықтық мөлшерлемелер мен бағалардың өзгеруі салдарынан тәуекелдер позициялары бойынша орын алуы мүмкін ықтимал жоғалтуды бағалау әдісі болып табылады. Топ қолданатын тәуекелдегі құнды бағалау үлгісі 95 %-ды құрайтын сенім интервалына негізделеді, сонымен қатар позицияның түріне байланысты қаржы құралын ұстау ұзақтығы 60 күн болатын кезеңді болжайды. Тәуекелдегі құнды бағалау үлгісі көбінесе тарихи деректерге негізделген жорамалдау болып табылады. Бұл үлгі нарықтық мөлшерлемелердің тарихи уақыт қатарларына негізделіп және әртүрлі нарықтар мен мөлшерлемелер арасындағы өзара тәуелділікті ескере отырып, болашақ дамудың ықтимал сценарийлерін құрастырады. Нарықтық бағалардың ықтимал өзгерістері кем дегенде соңғы 12 айдағы нарықтық деректер негізінде белгіленеді.

Тәуекелдегі құнды бағалау әдістемесі нарықтық тәуекелдің ықтимал шамасын бағалау үшін маңызды құрал болып табылатынына қарамастан, оның кейбір шектеулері бар, ол әсіресе өтімділігі төмен нарықтарға қатысты, олар төмендегідей ұсыныла алады:

- Болашақ оқиғаларды анықтау негізі ретінде тарихи деректерді пайдалану барлық ықтимал сценарийлерді (әсіресе бұл стандарттан тыс сценарийлерге қатысты) көрсетпеуі мүмкін.
- Қаржы құралын ұстаудың ұзақтығы 60 күн болатын кезеңді қолдану барлық позициялар 60 күнді құрайтын кезең ішінде сатылады немесе хеджирленеді деп болжайды. Барлық жағдайларда мұның орын алуы мүмкін, бірақ нарықтың өтімсіздігі ұзақ уақытқа созылатын жағдайлар да болады.
- 95 %-ды құрайтын сенім интервалын пайдалану осы интервалдан тыс пайда болатын жоғалтуды ескермейді. Жоғалту тәуекелдегі құннан асатын көлемді құрайды деген 5 % ықтималдық бар.
- Тәуекелдегі құнның шамасын есептеу сауда сессияларын жабу деректері негізінде жүргізілетіндіктен, ол бір күн ішінде болған құбылыстарды кейде көрсетпейді
- Тәуекелдегі құнды бағалау әдістемесі бойынша есептелген тәуекелдің көлемі нарық бағаларының позициясы мен құбылмалылығына байланысты. Құбылмалылық азайған кезде, бекітілген позиция үшін тәуекелдегі құн төмендейді, және керісінше.

Нарықтық тәуекелге бағалау жүргізген кезде, Топ тәуекелдегі құнды есептеуге ғана негізделмейді, өйткені бұл әдістеменің жоғарыда айтылған шектеулері бар. Тәуекелдегі құнды есептеу әдісінің шектеулері ашық позицияларға қосымша лимиттерді және сезімталдық лимиттерін, соған қоса әр сауда портфелі бойынша тәуекелдердің ықтимал шоғырлануын шектеуді, сондай-ақ позициялар арасындағы сәйкессіздіктерге жасалған құрылымдық талдауды енгізу арқылы ескеріледі.

(г) Кредиттік тәуекел

Кредиттік тәуекел – бұл қарыз алушының немесе Топтың контрагентінің міндеттемелерін орындамау салдарынан туындайтын қаржылық зиян тәуекелі. Топ кредиттік тәуекелді (танылған қаржылық активтер мен танылмаған шарттық міндеттемелер бойынша) кредиттік тәуекелдің шоғырландыру лимиттерін белгілеу және сақтау бойынша талаптар кіретін бекітілген саясатты және процедураларды қолдану арқылы, сондай-ақ қызметіне кредиттік тәуекелдің белсенді мониторингі кіретін Кредит комитетін құру арқылы басқарады. Кредит саясатын Басқарма мақұлдағаннан кейін Директорлар кеңесі қарастырады және бекітеді.

Кредит саясаты:

- кредиттік өтінімдерді қарастыру және мақұлдау процедураларын;
- қарыз алушылардың (корпоративтік және бөлшекті клиенттердің) кредит төлеуге қабілеттілігін бағалау әдістемесін;

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

28. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ, ЖАЛҒАСЫ

(г) Кредиттік тәуекел, жалғасы

- контрагенттердің, эмитенттердің және сақтандыру компанияларының кредит төлеуге қабілеттілігін бағалау әдістемесін;
- ұсынылатын қамсыздандыруды бағалау әдістемесін;
- кредиттік құжаттамаға қойылатын талаптарды;
- кредиттерге және кредиттік тәуекелі бар басқа өнімдерге тұрақты мониторинг жүргізу процедураларын белгілейді.

Корпоративтік клиенттердің кредит алуға берген өтінімдерін сәйкесінше клиенттермен жұмыс жүргізу бойынша менеджерлер құрастырады. Бұл ретте клиенттің орналасқан жеріне бару және қаржылық талдау жасау қарыз алушы өкілеттілігінің саралануы мен рейтингіне байланысты, кредиттік тәуекел бөлімше қызметкерлерінің қатысуымен, сондай-ақ оларды қатыстырмай өтуі мүмкін. Реттеушінің кредиттік досьені құру және тәуекелді ішкі бақылауды қамтамасыз ету жөніндегі нормативтік процедураларын сақтау үшін қатарлас бөлімшелер (заң бөлімшесі, экономикалық қауіпсіздік бөлімшесі және кредиттік талдау бөлімшесі) жоба бойынша өздерінің қорытындыларын дайындайды Қаржыландыру туралы шешім өкілетті Кредит комитеттерінде қабылданады: олар филиал, өңірлік деңгейлерде және Бас офистің комитеттері арқылы ұсынылады. Филиалдардың өкілеттігі мен лимиттерінен асатын қаржыландыруға берілген өтінімдерді Бас офистің комитеттерінде қарастырған кезде, Тәуекелдерді басқару тобы қосымша қорытынды әзірлейді.

Топпен жұмыс істейтін кейбір контрагенттердің халықаралық рейтингтік агенттіктер ұсынатын рейтингі болмағандықтан, Топ контрагенттердің рейтингілерін анықтауға мүмкіндік беретін халықаралық рейтингтік агенттіктердің рейтингілеріне сәйкес келетін өз құралдарын әзірледі. Корпоративтік клиенттерге арналған рейтингтік үлгі және бөлшекті клиенттер мен шағын бизнес клиенттеріне арналған скорингтік үлгі осындай құралдар болып табылады. Топ бұл құралдарды кредиттік тәуекелді және бастапқы бағалау және берілетін несиелерге баға белгілеу үшін қолданады.

Скоринг

Скоринг – әртүрлі сатылымдар арналарынан алынған өтінімдерді өңдейтін, аталған өтінімдерді толықтыратын және кредит беру туралы нақты шешім қабылдау үшін стратегияны қолданатын клиенттерді бағалаудың автоматтандырылған жүйесі. Жүйе нақты уақыт режимінде шешім ұсынады, бұл кредит беру бойынша шешім қабылдау процесін стандарттауға және автоматтандыруға, сонымен қатар операциялық шығыстар мен операциялық тәуекелдерді азайтуға мүмкіндік береді.

Жүйеде клиенттің бастапқы параметрлері мен өнімдік параметрлерді қолданатын кредиттік ережелерден, скоринг модельдері мен антифродтан тұратын кредиттік стратегиялар күйге келтіріледі. Клиенттер бойынша әлеуметтік-демографиялық, қаржылық көрсеткіштер, сондай-ақ кредиттік бюро, телекоммуникациялық және транзакциялық деректер және т.с.с. сыртқы ақпарат көздерінен алынған деректер шешім қабылдау үшін шығыс параметрлер болып танылады.

Кредиттік ережелер кредит саясатына сәйкес өтініш берушілерді автоматты түрде тексеру құралы болып табылады. Бұл талаптар жиынтығы, одан өткен кезде субъект оң шешім алады немесе теріс белгілер болған кезде клиент бойынша теріс шешім қабылданады. Кредиттік ережелер статистикалық талдау жасау және клиенттердің нарықтағы жүріс-тұрысы негізінде әзірленіп, жаңартылады.

Скоринг моделі жаңа, сонымен қатар қазіргі клиенттерге берілетін қарыздарға қатысты болашақтағы төлем жасау қабілеттілігін сандық бағалау үшін пайдаланылатын статистикалық модельді білдіреді. Шығыс параметрлерге белгіленген скорингті пайдаланған кезде белгіленген цифрлық мәндер ұсынылады, олардың сомасы қарыз алушының ішкі кредиттік скорингтік балы болып табылады. Берілген скорингтік балл қарыз алушының кредит бойынша дефолт ықтималдығын көрсетеді. Скоринг модельдерінің сапасы олардың тиімділігі мен шынайылығын бағалау арқылы халықаралық стандарттарға сәйкес келуіне қатысты тұрақты түрде тексеріледі.

Антифрод стратегиясы өтініш беруші тарапынан алаяқтыққа жол бермеу үшін бірқатар тексерулерді қамтиды.

Кредит стратегиясы белгіленген өнімдер мен сегменттер үшін бейімделген және қарыз беру туралы шешім қабылдау кезінде

Кредиттік тәуекелге ұшырағыштықтың ең жоғары деңгейі, әдетте, қаржылық активтердің құнында көрсетіледі, олар қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепте және танылмаған шарттық міндеттемелер сомасында көрсетілген. Активтер мен міндеттемелерді өзара есепке алу мүмкіндігінің келешектегі кредиттік тәуекелді төмендету үшін айтарлықтай мәні жоқ.

«БАНК ЦЕНТМКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

28. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ, ЖАЛҒАСЫ

(г) Кредиттік тәуекел, жалғасы

Скоринг, жалғасы

Есепті күндегі жай-күйі бойынша қаржылық активтерге қатысты кредиттік тәуекелге ұшырағыштықтың ең жоғары деңгейі төмендегідей ұсыныла алады.

	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
АКТИВТЕР		
Ақша қаражаты және оның баламалары	1,142,172	997,430
Әділ құны бойынша бағаланатын, өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін қаржы құралдары	46,620	28,500
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер – борыштық қаржы құралдары	582,523	688,252
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер	106,659	223,679
Банктердегі қаражат	39,483	35,799
Клиенттерге және банктерге берілген несие	2,928,849	2,009,113
Өзге қаржылық активтер	29,826	20,605
Кредиттік тәуекелге ұшыраудың барлық ең жоғарғы деңгейі	4,876,132	4,003,378

Клиенттерге берілген кредиттер бойынша қамсыздандыруға және кредиттік тәуекелдің шоғырлануына жасалған талдау 18-ескертпеде берілген.

Есепті күндегі жай-күйі бойынша танылған шарттық міндеттемелерге қатысты кредиттік тәуекелге ұшырағыштықтың ең жоғары деңгейі 30-ескертпеде берілген.

Банк тұрақты түрде бір қарыз алушыға немесе өзара байланысқан қарыз алушылар тобына қатысты тәуекелдің ең жоғарғы мөлшерінің міндетті нормативін есептейді және оған мониторинг жүргізеді, ол бір қарыз алушыға немесе өзара байланысты қарыз алушылар тобына қатысты Банктің тәуекелін реттейді және қарыз алушының (өзара байланысқан қарыз алушылар тобына кіретін қарыз алушы) Банк алдындағы міндеттемелерінің жиынтық сомасының Банктің меншікті қаражатына (капиталына) ең жоғарғы қатынасын анықтайды. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша ҚРҰБ белгілеген к3 нормативінің ең жоғарғы рұқсат етілген мәні 25 %-ды құрады. 2023 жылғы 31 желтоқсандағы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша Банк есептеген к3 нормативінің мәні заңнамада белгіленген деңгейге сәйкес келді.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша Топтың кредиттік тәуекелге ұшырағыштығы кредиттік тәуекелге ұшырағыштықтың ең жоғары деңгейінің 10%-нан асатын борышкерлері немесе өзара байланысты борышкерлер тобы жоқ.

Қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелерді өзара есепке алу

Бұдан әрі кестеде берілген ақпаратты ашу қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер туралы ақпаратты қамтиды, онда келесі көрсетілгендер ескеріледі:

- Топтың қаржылық жағдайы туралы жеке есепте өзара есепке алынады немесе
- күші бар өзара есепке алу туралы бас келісімнің немесе қаржы жағдайы туралы шоғырландырылған есепте өзара есепке алынатынына не алынбайтынына байланысты олар ұқсас қаржы құралдарына қолданылатын осындай келісімдердің мәні болып табылады.

Ұқсас қаржы құралдарына туынды құралдар, «РЕПО» мәмілелері, «кері РЕПО» мәмілелері, бағалы қағаздарды қарызға алу және қарызға беру туралы келісімдер кіреді.

Топ биржада жүзеге асырылмайтын туынды құралдармен операцияларды орталық контрагент арқылы жасайды. Басшылық ұқсас келісімдерді өз мәні бойынша өзара есепке алуға теңестіруге болады және Топ өзара есепке алуды жүргізу талаптарына сәйкес келеді деп есептейді, өйткені толық сомаларда есеп айырысу механизмі кредиттік тәуекелдің және өтімділік тәуекелінің алдын алатын немесе барынша төмен деңгейге келтіретін сипатқа ие, осы арқылы Топ бірыңғай есеп айырысу процесінің немесе циклының аясында дебиторлық және кредиторлық берешекті реттей алады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

28. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ, ЖАЛҒАСЫ

(г) Кредиттік тәуекел, жалғасы

Қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелерді өзара есепке алу, жалғасы

Топ төмендегі мәмілелерге қатысты ақша қаражаты және нарықта айналыста болатын бағалы қағаздар түріндегі қамсыздандыруды алады және қабылдайды:

- туынды құралдар;
- «РЕПО» мәмілелері; «кері РЕПО» мәмілелері және
- бағалы қағаздарды қарызға алу және қарызға беру туралы келісімдер.

Осыған ұқсас келісімдер своптар мен туынды құралдар бойынша халықаралық дилерлер қауымдастығының (ISDA) Қарызға алуды қамсыздандыру туралы толықтырудың стандарт талаптарының мәні болып табылады. Бұл қамсыздандыру ретінде алынған/кепілге берілген көрсетілген бағалы қағаздарды мәміленің қолданыс мерзімі ішінде кепілге беруге немесе сатуға болады, бірақ мәміленің аяқталу мерзіміне дейін қайтарылуы тиіс дегенді білдіреді. Сонымен қатар мәміленің талаптары әр контрагентке контрагенттің қамсыздандыруды беруге қабілетсіз болуының салдарынан сәйкес мәмілелерді тоқтатуға құқық береді

Төмендегі кестеде 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша өзара есепке алу туралы заңды күші бар бас келісімдердің және ұқсас келісімдердің мәні болып табылатын қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер ұсынылады:

Қаржылық активтердің/қаржылық міндеттемелердің түрлері	Танылған қаржылық активтердің /қаржылық міндеттемелердің толық сомасы	Қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есепте	Қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есептегі қаржылық активтердің /қаржылық міндеттемелердің таза сомасы	Қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есепте есепке алынбаған сома		
		есепке алынған танылған қаржылық активтердің/қаржылық міндеттемелердің толық сомасы	Қаржы құралдары	Алынған ақшалай қамсыздандыру	Таза сома	
Клиенттерге және банктерге берілген несиелер	58,352	-	58,352	-	(58,352)	-
Кері РЕПО келісімдері бойынша берілген несиелер	128,804	-	128,804	(122,159)	-	6,645
Барлық қаржылық активтер	187,156	-	187,156	(122,159)	(58,352)	6,645
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	58,352	-	58,352	(58,352)	-	-
Банктердің және қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері (РЕПО келісімдері бойынша несиелер)	10,376	-	10,376	(10,376)	-	-
Басқа қаржылық міндеттеме	68,728	-	68,728	(68,728)	-	-

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

28. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ, ЖАЛҒАСЫ

(г) Кредиттік тәуекел, жалғасы

Қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелерді өзара есепке алу, жалғасы

Төмендегі кестеде 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша өзара есепке алу туралы заңды күші бар бас келісімдердің және ұқсас келісімдердің мәні болып табылатын қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер ұсынылады:

Қаржылық активтердің/қаржылық міндеттемелердің түрлері	Танылған қаржылық активтердің/қаржылық міндеттемелердің толық сомасы	Қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есепте есепке алынған танылған қаржылық активтердің/қаржылық міндеттемелердің толық сомасы	Қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есептегі қаржылық активтердің/қаржылық міндеттемелердің таза сомасы	Қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есепте есепке алынбаған сома		Таза сома
		Қаржы құралдары	Алынған ақшалай қамсыздандыру			
Клиенттерге және банктерге берілген несие	104,881	-	104,881	-	(36,735)	68,146
Кері РЕПО келісімдері бойынша берілген несие	74,020	-	74,020	(72,459)	-	1,561
Барлық қаржылық актив	178,901	-	178,901	(72,459)	(36,735)	69,707
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	36,735	-	36,735	(36,735)	-	-
Банктердің және қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері (РЕПО келісімдері бойынша несиелер)	6,638	-	6,638	(6,638)	-	-
Басқа қаржылық міндеттеме	43,373	-	43,373	(43,373)	-	-

Қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есепте ұсынылған және бұрын келтірілген кестелерде ашылып көрсетілген қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер және олардың таза сомалары қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есепте келесі негіз бойынша бағаланады:

«РЕПО» мәмілелері, «кері РЕПО» мәмілелері, бағалы қағаздарды қарызға алу және қарызға беру туралы келісімдер нәтижесінде туындайтын активтер мен міндеттемелер – амортизацияланған құны

«РЕПО» келісімдері бойынша кепілге берілген бағалы қағаздар жалпы танылуы тоқтатылмаған табысталған қаржылық активтер болып табылады (15-ескертпе). Қарызға берілген немесе қайта сатып алу міндеттемесімен сату туралы келісімдер аясында сатылған бағалы қағаздар үшінші тарапқа табысталады, бұл ретте Топ ақша қаражатын алады. Топ өз міндеттемелерін орындамаған жағдайларды қоса алғанда, бұл қаржылық активтерді контрагенттер қайта кепілге салуға немесе сатуға құқылы, алайда контрагент шарттың қолданыс мерзімі аяқталған кезде бағалы қағаздарды қайтаруға міндеттенеді. Топ осы бағалы қағаздарға берілетін құқықтардан пайда болатын барлық тәуекелдер мен пайданы өзіне қалдыра отырып, оларды тануды тоқтатпайды деп белгіледі. Топ бағалы қағаздар бойынша ақша қаражатының ағындарын алуға шарттық құқықтарды сататындықтан, Топтың табысталған активтерді келісімнің қолданыс мерзімі ішінде пайдалану мүмкіндігі жоқ.

Географиялық шоғырлануы

Қаржыны және тәуекелді басқару комитеті («ҚТБК») заңнамадағы өзгерістерге байланысты тәуекелді бақылайды және оның Топ қызметіне келтіретін әсерін бағалайды. Бұл тәсіл Топқа Қазақстан Республикасындағы инвестициялық климаттың өзгерістерінен келтірілуі ықтимал залалды барынша азайтуға мүмкіндік береді.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

28. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ, ЖАЛҒАСЫ

(г) Кредиттік тәуекел, жалғасы

Географиялық шоғырлануы, жалғасы

Активтер мен міндеттемелердің географиялық шоғырлануы туралы ақпарат төмендегі кестелерде көрсетілген:

	Қазақстан	ЭЫДҰ емес елдер	ЭЫДҰ елдері	31 желтоқсан 2023 жыл Барлығы
Қаржылық активтер:				
Ақша қаражаты және оның баламалары	1,182,023	35,525	135,786	1,353,334
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша көрсетілетін қаржы құралдары	50,418	-	4,996	55,414
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер	517,892	6,282	59,519	583,693
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер	50,593	-	56,066	106,659
Банктердегі қаражат	14,645	11	24,827	39,483
Клиенттерге және банктерге берілген несие	2,916,138	12,711	-	2,928,849
Өзге қаржылық активтер	29,385	137	304	29,826
Барлық қаржылық активтер	4,761,094	54,666	281,498	5,097,258

Қаржылық міндеттемелер:

Банктердің және қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері	106,523	34,086	41,282	181,891
Клиенттердің қаражаты	3,518,403	443,717	59,948	4,022,068
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	70,532	-	-	70,532
Реттелген облигациялар	58,587	-	-	58,587
Басқа қаржылық міндеттемелер:	520,896	451	323	521,670
Барлық қаржылық міндеттеме	4,274,941	478,254	101,553	4,854,748

Ашық позиция

	486,153	(423,588)	179,945	

	Қазақстан	ЭЫДҰ емес елдер	ЭЫДҰ елдері	31 желтоқсан 2022 жыл Барлығы
Қаржылық активтер:				
Ақша қаражаты және оның баламалары	1,103,812	17,349	14,796	1,135,957
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша көрсетілетін қаржы құралдары	35,348	-	620	35,968
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер	646,636	12,286	30,818	689,740
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер	185,361	-	38,318	223,679
Банктердегі қаражат	11,262	4,043	20,494	35,799
Клиенттерге және банктерге берілген несие	2,004,801	4,312	-	2,009,113
Өзге қаржылық активтер	20,605	-	-	20,605
Барлық қаржылық активтер	4,007,825	37,990	105,046	4,150,861

Қаржылық міндеттемелер:

Банктердің және қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері	78,406	37,876	42,242	158,524
Клиенттердің қаражаты	2,889,410	363,107	20,627	3,273,144
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	96,183	-	-	96,183
Реттелген облигациялар	60,405	-	-	60,405
Басқа қаржылық міндеттемелер:	446,442	-	-	446,442
Барлық қаржылық міндеттеме	3,570,846	400,983	62,869	4,034,698

Ашық позиция

	436,979	(362,993)	42,177	

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

28. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ, ЖАЛҒАСЫ

(д) Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі – бұл Топ өз міндеттемелерін орындау үшін ақша қаражатын тартуда қиындықтарға ұшырауы мүмкін тәуекел. Өтімділік тәуекелі активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдері сәйкес келмеген кезде туындайды. Активтер мен міндеттемелердің өтеу мерзімдері және пайыздық мөлшерлемелері бойынша сәйкес келуі және/немесе бақыланатын сәйкессіздік өтімділік тәуекелін басқаруда негізге алатын сәт болып табылады. Жүргізілген операциялардың әр түрлі болуы және соларға байланысты тұрлаусыздық салдарынан активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімі бойынша толық сәйкес келу қаржы институттары үшін әдеттегі тәжірибе болып табылмайды, бұл операциялардан түсетін пайданы ұлғайту мүмкіндігін береді, алайда залалдың пайда болу тәуекелін арттырады.

Топ міндеттемелерді өтеудің мерзімдерін олардың келіп түсуіне қарай барлық міндеттемелерді орындау үшін қажетті ақша қаражатының тұрақты түрде болуын қамтамасыз ету мақсатында өтімділіктің қажетті деңгейін ұстап тұрады. Өтімділікті басқару саясатын Басқарма қарастырады және бекітеді. Өтімділікті басқару саясатын Басқарма қарастырады және бекітеді.

Топ шығарылған борыштық бағалы қағаздардан, басқа банктердің ұзақмерзімді және қысқамерзімді кредиттерінен, негізгі корпоративтік клиенттердің және жеке тұлғалардың депозиттерінен тұратын қаржыландыру көздерінің әртараптандырылған және тұрақты құрылымын, сондай-ақ жоғары өтімді активтердің әртараптандырылған портфелін Топ өтімділікке қатысты көзделмеген талаптарға жедел және ауытқуларсыз ықпал етуге қабілетті болуы үшін белсенді қолдауға тырысады.

Қазынашылық департаменті аталған тәуекелді басқаруды активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдерін талдау және ағымдағы өтімділікті сақтау және ақша ағындарын оңтайландыру үшін ақшалай нарықтың операцияларды жүргізу арқылы жүзеге асырады. Жоспарлау және қаржы департаменті баланстың оңтайлы құрылымын өтімділік көрсеткіштеріне белгіленетін лимиттерді есептейді. Гэп-позицияларды ҚТБК бекітеді. Тәуекелдерді басқару тобы өтімділік көрсеткіштеріне мониторинг жүргізеді.

Өтімділікті басқару саясатына:

- өтімділік тәуекелін анықтау (сәйкестендіру) және өлшеу (бағалау);
- өтімділік тәуекеліне және өтімділік позицияларына мониторинг жүргізу, есептілік, соның ішінде пруденциалдық және басқарушылық есептілік жүйесін құру;
- өтімділік тәуекелін шектеу, лимиттер (шектеулер) және ерте ден қою көрсеткіштерінің жүйесін құру;
- стресс-тестілеуді жүргізу;
- өтімділікті жоспарлаудың балама сценарийлерін, дағдарыс жағдайларында қаржыландыру жоспарларын және күтпеген жағдайлардағы іс-әрекеттер жоспарын әзірлеу, оларды жүйелі түрде қайта қарау
- өтімділік тәуекелін ішкі бақылауды және өтімділік тәуекелін басқаруды ұйымдастыру, ішкі аудитті жүзеге асыру
- өтімділік тәуекелі және өтімділік позициялары туралы тиісті ақпаратты жария ету кіреді.

Төменде көрсетілген кестелерде, қажет болған жағдайда, кез келген сәтте іске асырылуы мүмкін болғандықтан, «талап еткенге дейін және 1 айға дейін» санатына жататын пайда мен залал арқылы көрсетілетін қаржылық активтерді және өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтерді қоспағанда, баланс бойынша күннен бастап өтеу күніне дейінгі қалған кезең бойынша топтастырылған қаржылық активтер мен міндеттемелерге жасалған талдау ұсынылған.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

28. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ, ЖАЛҒАСЫ

(д) Өтімділік тәуекелі, жалғасы

	Орташа тнімді %-дық мөлшерлеме	Талап еткенге дейін және 1 айға дейін	1-3 ай	3 ай - 1 жыл	1 жыл- 5 жыл	5 жылдан аса	2023 жылғы 31 желтоқсан Барлығы
2023 жылғы 31 желтоқсан							
Қаржылық активтер							
Ақша қаражаты және оның баламалары	10.45%	695,876	-	-	-	-	695,876
Әділ құны бойынша бағаланатын, өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін қаржы құралдары	17.04%	46,620	-	-	-	-	46,620
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер	13.01%	582,523	-	-	-	-	582,523
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер	4.61%	11,531	14,306	23,397	56,391	1,034	106,659
Клиенттерге және банктерге берілген несиесі	18.26%	540,695	138,974	376,642	1,027,131	845,407	2,928,849
Пайыз есептелетін барлық актив		1,877,245	153,280	400,039	1,083,522	846,441	4,360,527
Ақша қаражаты және оның баламалары		657,458	-	-	-	-	657,458
Әділ құны бойынша бағаланатын, өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін қаржы құралдары		8,732	-	-	-	-	8,732
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер		1,170	-	-	-	-	1,170
Банктердегі қаражат		32,194	7,289	-	-	-	39,483
Өзге қаржылық активтер		25,613	-	4,213	-	-	29,826
Барлық қаржылық активтер		2,602,412	160,569	404,252	1,083,522	846,441	5,097,196
Қаржылық міндеттемелер							
Банктердің және қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері	7.25%	23,214	1,671	12,378	41,636	55,314	134,213
Клиенттердің қаражаты	10.99%	788,840	459,156	1,513,911	403,117	16,530	3,181,554
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	12.40%	-	484	221	69,827	-	70,532
Реттелген облигациялар	12.82%	-	560	7,824	21,639	28,564	58,587
Басқа қаржылық міндеттемелер:	3.07%	3,101	2,996	13,966	86,833	317,648	424,544
Пайыз есептелетін барлық міндеттеме		815,155	464,867	1,548,300	623,052	418,056	3,869,430
Банктердің және қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері		47,678	-	-	-	-	47,678
Клиенттердің қаражаты		787,275	2,402	14,733	33,407	2,697	840,514
Басқа қаржылық міндеттемелер:		97,126	-	-	-	-	97,126
Барлық қаржылық міндеттеме		1,747,234	467,269	1,563,033	656,459	420,753	4,854,748
Активтер мен міндеттемелер арасындағы айырмашылық		855,178	(306,700)	(1,158,781)	427,063	425,688	
Пайыз есептелетін активтер мен міндеттемелер арасындағы айырмашылық		1,062,090	(311,587)	(1,148,261)	460,470	428,385	
Өспелі қорытындымен пайыз есептелетін активтер мен міндеттемелер арасындағы айырмашылық		1,062,090	750,503	(397,758)	62,712	491,097	
Активтердің жалпы сомасына пайызбен, өспелі қорытындымен пайыз есептелетін активтер мен міндеттемелер арасындағы айырмашылық	23.99%		17.21%	(9.12%)	1.44%	11.26%	

«БАНК ЦЕНТМКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

28. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ, ЖАЛҒАСЫ

(д) Өтімділік тәуекелі, жалғасы

	Орташа тiмiдi %-дық мөлшерлеме	Талап еткенге дейiн және 1 айға дейiн	1-3 ай	3 ай - 1 жыл	1 жыл- 5 жыл	5 жылдан аса	2023 жылғы 31 желтоқсан Барлығы
2022 жылғы 31 желтоқсан							
Қаржылық активтер							
Ақша қаражаты және оның баламалары	7.26%	488,939	-	-	-	-	488,939
Әділ құны бойынша бағаланатын, өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін қаржы құралдары	12.06%	28,500	-	-	-	-	28,500
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер	13.15%	688,252	-	-	-	-	688,252
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер	11.38%	138,399	-	10,252	70,490	4,538	223,679
Клиенттерге және банктерге берілген несиесі	15.71%	188,879	150,742	373,527	802,515	493,450	2,009,113
Пайыз есептелетін барлық актив		1,532,969	150,742	383,779	873,005	497,988	3,438,483
Ақша қаражаты және оның баламалары		647,018	-	-	-	-	647,018
Әділ құны бойынша бағаланатын, өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін қаржы құралдары		7,468	-	-	-	-	7,468
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер		1,488	-	-	-	-	1,488
Банктердегі қаражат		35,799	-	-	-	-	35,799
Өзге қаржылық активтер		19,053	-	1,552	-	-	20,605
Барлық қаржылық активтер		2,243,795	150,742	385,331	873,005	497,988	4,150,861
Қаржылық міндеттемелер							
Банктердің және қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері	6.42%	8,222	5,601	16,689	28,476	57,365	116,353
Клиенттердің қаражаты	8.70%	270,920	430,564	960,018	531,785	15,668	2,208,955
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	10.79%	-	-	-	80,437	15,746	96,183
Реттелген облигациялар	13.04%	-	-	3,551	29,696	27,158	60,405
Басқа қаржылық міндеттемелер:	3.07%	2,564	2,707	12,627	79,685	308,526	406,109
Пайыз есептелетін барлық міндеттеме		281,706	438,872	992,885	750,079	424,463	2,888,005
Банктердің және қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері		42,171	-	-	-	-	42,171
Клиенттердің қаражаты		1,055,145	635	4,284	3,440	685	1,064,189
Басқа қаржылық міндеттемелер:		40,333	-	-	-	-	40,333
Барлық қаржылық міндеттеме		1,419,355	439,507	997,169	753,519	425,148	4,034,698
Активтер мен міндеттемелер арасындағы айырмашылық		824,440	(288,765)	(611,838)	119,486	72,840	
Пайыз есептелетін активтер мен міндеттемелер арасындағы айырмашылық		1,251,263	(288,130)	(609,106)	122,926	73,525	
Өспелі қорытындымен пайыз есептелетін активтер мен міндеттемелер арасындағы айырмашылық		1,251,263	963,133	354,027	476,953	550,478	
Активтердің жалпы сомасына пайызбен, өспелі қорытындымен пайыз есептелетін активтер мен міндеттемелер арасындағы айырмашылық	36.39%		28.01%	10.3%	13.87%	16.01%	

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

28. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ, ЖАЛҒАСЫ

(д) Өтімділік тәуекелі, жалғасы

Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес салымшылар өздерінің мерзімді депозиттерін банктен кез келген сәтте алуға құқылы, бұл ретте көптеген жағдайда олар есептелген пайыздық кірісті алу құқығынан айырылады. Бұл депозиттер шарттарда белгіленген оларды өтеу мерзімдері негізінде ұсынылған.

Дегенмен, Басшылық мерзімінен бұрын алу опциясының болуына және салымдардың айтарлықтай бөлігі талап етуге дейінгі шоттар болып табылатынына қарамастан, осы шоттар мен депозиттерді саны мен салымшылар түрлері бойынша әртараптандыру және Топтың бұрынғы тәжірибесі осы шоттар қаржыландырудың ұзақмерзімді және тұрақты болып табылатынын білдіреді деп есептейді.

Басшылық белгілі бір қаржылық активтер мен міндеттемелерге қатысты ақша ағындарының қозғалысы шартта ескерілгеннен басқаша болуы мүмкін деп күтеді, бұл Басшылық ақша қаражаты ағындарын басқаруға өкілетті болғандықтан немесе бұрынғы тәжірибе аталған қаржылық активтер мен міндеттемелер бойынша ақша қаражаты ағындарының қозғалыс мерзімдері шарттарда белгіленген мерзімдерден өзгеше болуы мүмкін екенін көрсететіндіктен орын алады.

Өтімділік тәуекеліне және пайыздық мөлшерлеме тәуекеліне одан әрі талдау жасау 7-ХЕҚС-ке (IFRS) сәйкес төмендегі кестеде көрсетіледі. Кестедегі сомалар қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте берілген сомаларға сәйкес келмейді, өйткені оларға қаржылық міндеттемелер бойынша төлемдерге жасалған талдау кіреді, аталған міндеттемелер қалдық сомалары болып табылады (соның ішінде пайыз төлемдері), олар қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте тиімді пайыздық мөлшерлемесі бойынша есепке алынбайды. Егер пайыздар құбылмалы мөлшерлеме бойынша есептелсе, дисконтталмаған сома пайыздық мөлшерлемелердің есепті күндегі жай-күйі бойынша өзгеру қисығы негізінде белгіленеді.

	Талап еткенге дейін және 1 ай	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан аса	2023 жылғы 31 желтоқсан Барлығы
Қаржылық міндеттемелер:						
Банктердің және қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері	23,591	2,730	18,252	51,538	65,052	161,163
Клиенттердің қаражаты	811,529	463,123	1,528,839	429,086	32,224	3,264,801
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	600	7,356	85,383	-	93,339
Реттелген облигациялар	-	1,108	11,651	33,969	69,600	116,328
Басқа қаржылық міндеттемелер:	5,907	8,586	38,596	201,829	495,278	750,196
Пайыз есептелетін барлық міндеттеме	841,027	476,147	1,604,694	801,805	662,154	4,385,827
Банктердің және қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері	47,678	-	-	-	-	47,678
Клиенттердің қаражаты	787,275	2,402	14,733	33,407	2,697	840,514
Басқа қаржылық міндеттемелер:	97,126	-	-	-	-	97,126
Барлық қаржылық міндеттеме	1,773,106	478,549	1,619,427	835,212	664,851	5,371,145
Қаржы кепілдіктері мен шартты міндеттемелер	303,497	-	-	-	-	303,497

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

28. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ САЯСАТЫ, ЖАЛҒАСЫ

(д) Өтімділік тәуекелі, жалғасы

	Талап еткенге дейін және 1 ай	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан аса	2022 жылғы 31 желтоқсан Барлығы
Қаржылық міндеттемелер:						
Банктердің және қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері	8,228	6,407	22,385	36,681	67,180	140,881
Клиенттердің қаражаты	288,352	460,370	1,071,206	548,027	20,886	2,388,841
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	1,344	9,748	111,058	16,510	138,660
Реттелген облигациялар	-	1,108	4,689	48,214	71,620	125,631
Басқа қаржылық міндеттемелер:	4,555	8,191	36,822	193,539	485,082	728,189
Пайыз есептелетін барлық міндеттеме	301,135	477,420	1,144,850	937,519	661,278	3,522,202
Банктердің және қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері	42,171	-	-	-	-	42,171
Клиенттердің қаражаты	1,055,145	635	4,284	3,440	685	1,064,189
Басқа қаржылық міндеттемелер:	40,333	-	-	-	-	40,333
Барлық қаржылық міндеттеме	1,438,784	478,055	1,149,134	940,959	661,963	4,668,895
Қаржы кепілдіктері мен шартты міндеттемелер	249,509	-	-	-	-	249,509

Міндеттемелер бойынша алдын ала төлем

Кейін өндіріп алуды қолдану үшін негіз болатынына қарамастан, қаржылық міндеттемелер бойынша алдын ала төлем жақын арада жасалатын төлем ретінде қарастырылады. Егер қаржылық міндеттеменің төлемі нарық бағасы сияқты белгілі бір критерийлерге тіркелген немесе тәуелді болса, онда осындай төлем ең жақын арада жасалатын төлем ретінде қарастырылады. Төлем талаптар орындалған және шарт бойынша талаптар бұзылмаған деген негіз бойынша енгізілген

Қаржы кепілдіктері мен шартты міндеттемелер «талап еткенге дейін» санатына қосылған, яғни төлемдер сауал салған кезде талап етілуі мүмкін.

(е) Операциялық тәуекел

Операциялық тәуекелдің анықтамасы

Операциялық тәуекел – Топ ішінде болып жатқан процестерге, қызметкерлерге, технологияларға немесе инфрақұрылымға байланысты әртүрлі себептер салдарынан, сондай-ақ заңнамалық немесе кредиттік, нарықтық тәуекелдерден немесе өтімділік тәуекелінен өзгеше болатын реттеуші талаптар мен корпоративтік мінез-құлқының жалпы қабылданған стандарттары сияқты сыртқы факторлардың әсер ету салдарынан тікелей немесе жанама залалдың пайда болу тәуекелі. Операциялық тәуекел Топтың барлық операциялары бойынша туындайды.

Топтың операциялық тәуекелді басқарудағы мақсаты – қаржы шығындарына және Топтың беделіне нұқсан келтіруге жол бермеу, сонымен қатар шығын мен инновациялар тиімділігін теңестіру. Барлық жағдайларда Топ саясаты барлық қолданылатын заңнамалық және нормативтік талаптардың сақталуын талап етеді.

Топ операциялық тәуекелді Басшылық Топ қызметінің әр саласында қажет деп есептейтін ішкі бақылауларды енгізу арқылы басқарады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

29. КАПИТАЛДЫ БАСҚАРУ

ҚРҰБ Банк капиталының жалпы деңгейіне қатысты талаптарды белгілейді және олардың орындалуын бақылайды.

Банк капитал ретінде кредиттік ұйымдардың капиталын құрайтын баптар ретіндегі заңнамаға сәйкес анықталған баптарды белгілейді:

- 1-деңгейдегі капитал негізгі капитал мен қосымша капитал сомасын білдіреді. Негізгі капитал төлем жасалған меншікті жай акцияларды, материалдық емес активтерді, соған қоса гудвилді, өткен жылдардың залалын және ағымдағы жылдың залалын, шегерілетін уақытша айырмаларға қатысты танылған кейінге қалдырылған салық активтерінің бөлігін қоспағанда, кейінге қалдырылған салық міндеттемелерін шегергенде кейінге қалдырылған салық активін, өзге де қайта бағалау бойынша резервтерді, активтерді секьюритизация бойынша транзакциялармен байланысты сатудан түскен кірісті, қаржылық міндеттемелер бойынша кредиттік тәуекелдің өзгеруіне байланысты осындай міндеттемелердің әділ құнының өзгеруінен болған кірістерді немесе шығындарды, қосымша капиталдан шегерілуі тиіс, бірақ оның жеткіліксіз деңгейіне байланысты негізгі капиталдан шегерілетін реттеуші түзетулерді және Топтың қаржылық есептілігін құрған кезде қаржылық есептілігі кейбір шектеулермен шоғырландырылатын заңды тұлғалардың қаржы құралдарына инвестицияларды алып тастағанда, төленген жай акциялардың, төленген қосымша капиталдың, ағымдағы жылдың және өткен жылдардың бөлінбеген таза пайдасы мен оларға қарсы құрылған резервтердің сомасы ретінде есептеледі. Қосымша капиталға мерзімсіз шарттар және банктің меншікті төленген артықшылықты акциялары енгізіледі, бұл ретте Топтың меншікті мерзімсіз қаржы құралдарына жасалған инвестицияларын түзету, меншікті сатып алынған артықшылықты акциялары, Топтың қаржылық есептілігін құрған кезде қаржылық есептілігі кейбір шектеулермен шоғырландырылмайтын заңды тұлғалардың қаржы құралдарына жасалған инвестициялар және екінші деңгейдегі капиталдан шегерілуі тиіс, бірақ оның жеткіліксіз деңгейіне байланысты қосымша капиталдан шегерілетін реттеуші түзетулер шегеріледі.
- 2-Деңгейдегі капитал банктің шығарылған акцияларының он және одан көп пайызына ие қаржы ұйымдарының реттелген борышына банктің инвестициясын шегергенде, теңгемен көрсетілген реттелген борыш сомасы ретінде есептеледі.

Жалпы капитал 1-деңгейдегі капитал мен 2-деңгейдегі капитал сомасын білдіреді.

Жалпы капиталдың жоғарыда келтірілген элементтеріне қолданылатын әртүрлі шектеулер қатары мен жіктеу критерийлері бар.

ҚРҰБ белгілеген қолданыстағы талаптарға сәйкес Банк жалпы капиталдың жеткіліктілігі коэффициентін келесі деңгейлерде ұстауы тиіс:

- кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленген активтердің, шартты және ықтимал міндеттемелердің, нарықтық тәуекелді ескере отырып есептелген активтердің, шартты және ықтимал талаптар мен міндеттемелердің, операциялық тәуекелдің сомасына қатынасы (k_1);
- 1-деңгейдегі капиталдың кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленген активтердің, шартты және ықтимал міндеттемелердің, нарықтық тәуекелді ескере отырып есептелген активтердің, шартты және ықтимал талаптар мен міндеттемелердің, операциялық тәуекелдің сомасына қатынасы (k_{1-2});
- жалпы капиталдың кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша мөлшерленген активтердің, шартты және ықтимал міндеттемелердің, нарықтық тәуекелді ескере отырып есептелген активтердің, шартты және ықтимал талаптар мен міндеттемелердің, операциялық тәуекелдің сомасына қатынасы (k_2).

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша Банкке қолданылатын коэффициенттердің ең төмен деңгейі төмендегідей:

- k_1 – кемінде 0.075 (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 0.075);
- k_{1-2} – кемінде 0.085 (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 0.085);
- k_2 – кемінде 0.1 (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 0.1).

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

29. КАПИТАЛДЫ БАСҚАРУ, ЖАЛҒАСЫ

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша Банк k1, k1-2 және k2 бойынша капиталдандырудың барлық пруденциалдық нормативтерін орындады, осы коэффициенттердің нақты мәні 0.154, 0.154 және 0.181 (2022 жылғы 31 желтоқсанда: k1 –0.140, k1-2 –0.140 және k2 –0.179) құрады.

Бұдан кейін кестеде 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша Банк капиталының құрамына талдау көрсетілген, ол «Пруденциалдық қалыптардың қалыптық және өзге де орындалуы міндетті нормалар мен лимиттерді маңызы мен есептеу әдістемелерін, белгілі бір күнге шекті банк капиталының мөлшерін және Ашық валюталық позицияларды есептеу қағидалары мен олардың лимиттерін белгілеу туралы» Қазақстан Республикасы Ұлттық банкі Басқармасының 2018 жылғы 13 қыркүйектегі №170 қаулысына сәйкес енгізілген өзгерістер мен толықтыруларды есепке ала отырып есептелген.

	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
1-денгейдегі капитал		
Негізгі капитал:	397,183	258,979
Акционерлік капитал	65,648	65,648
Нормативтік талаптарға сәйкес есептелген өткен жылдың бөлінбеген пайдасы	225,818	76,966
Ағымдағы жылдың бөлінбеген пайдасы	130,613	148,852
Өткен жылдың бөлінбеген пайдасының есебінен құрылған резерв	4,981	4,981
Ғимараттарды оң қайта бағалау	-	1,442
Инвестициялық бағалы қағаздарды қайта бағалаудан болған резерв	(13,883)	(23,467)
Реттеуші түзетулер:		
Материалдық емес активтер	(15,994)	(15,443)
Барлық негізгі капитал	397,183	258,979
Қосымша капитал:		
Негізгі капитал критерийлеріне сәйкес келмейтін төленген артықшылықты акциялар нысанындағы капитал	11,775	11,775
Банктің меншікті сатып алынған артықшылықты акциялары	(11,686)	(11,686)
1-денгейдегі капитал	397,272	259,068
2-денгейдегі капитал		
Реттелген борыш	67,626	71,985
Барлық 2-денгейдегі капитал	67,626	71,985
Барлық капитал	464,898	331,053
Нормативпен белгіленген кредиттік залалға бөлінген резерв пен ХКЕС-ке сәйкес құнсыздануға бөлінген резервтер арасындағы оң айырма	-	-
Тәуекелді есепке ала отырып өлшенген активтер, шартты және ықтимал талаптар мен міндеттемелер және туынды қаржы құралдары және операциялық тәуекел		
Кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша өлшенген активтер	2,301,707	1,646,345
Кредиттік тәуекел дәрежесі бойынша өлшенген шартты және ықтимал міндеттемелер	118,365	110,010
Нарықтық тәуекелді ескере отырып есептелген активтер, шартты және ықтимал активтер мен міндеттемелер	51,599	43,172
Операциялық тәуекел	103,165	50,141
Тәуекелді есепке ала отырып өлшенген активтер, шартты және ықтимал талаптар мен міндеттемелер және туынды қаржы құралдары және операциялық тәуекел	2,574,836	1,849,668
k1	0.154	0.140
k1-2	0.154	0.140
k2	0.181	0.179

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

30. КРЕДИТТІК СИПАТТАҒЫ ШАРТТЫ ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Топтың кредит ресурстарын беру бойынша міндеттемелері бар. Осы міндеттемелер кредит ресурстарын мақұлданған кредит, кредит карталары бойынша лимиттер, сондай-ақ овердрафт түрінде беруді қарастырады.

Топ өз клиенттерінің үшінші тұлғалар алдындағы міндеттемелерін орындауын қамтамасыз ету мақсатында қаржылық кепілдіктер шығарады және аккредитивтер ашады. Көрсетілген келісімдер міндеттемелердің лимиттерін белгілейді және әдетте олардың қолданыс мерзімі бес жылға дейін болады.

Топ қаржылық кепілдік, баланстан тыс кредиттік міндеттемелер және аккредитивтер берген кезде клиенттерге несие бергенде қолданылатын тәуекелдерді басқару саясаты мен процедурасын қолданады.

Кредиттік сипаттағы шартты міндеттемелердің шарттық сомалары бұдан кейін санаттарға бөлінген кесте түрінде берілген. Кестеде кепілдіктер мен аккредитивтерге қатысты көрсетілген сомалар контрагенттер шарттардың талаптарына сәйкес өз міндеттемелерін орындай алмаған жағдайда, есепті күнгі жай-күйі бойынша бухгалтерлік залалдың ең жоғары мөлшерін білдіреді.

2023 жылғы және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша номиналды сомалар немесе шарттарға сәйкес сомалар және тәуекел бойынша өлшенген сомалар келесілерді құраған:

	2023 жылғы 31 желтоқсан		2022 жылғы 31 желтоқсан	
	Номиналды сома	Тәуекел бойынша орташа сома*	Номиналды сома	Тәуекелді есепке ала отырып алынған сома
Берілген кепілдіктер және басқа да ұқсас міндеттемелер	193,598	134,799	149,678	96,360
Кредит карталары бойынша міндеттемелер	92,921	18,584	88,495	17,699
Аккредитивтер және басқа операцияларға қатысты басқа шартты міндеттемелер	16,978	3,396	11,336	2,267
	303,497	156,779	249,509	116,326

*Берілген кепілдіктер және басқа да ұқсас міндеттемелер 58,799 млн теңге (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 53,318 млн теңге) мөлшеріндегі ақшалай қамсыздандыруды; номиналды құнының 20% мөлшеріндегі кредит карталары мен аккредитивтер бойынша міндеттемелерді шегере отырып көрсетілген.

Басшылық кредиттер және кредиттік желілер бойынша міндеттемелер өтеу кестесіне сәйкес ағымдағы кредит портфелінің өтелуінен алынған сомалардың есебінен қажетті мөлшерде қаржыландырылады деп күтеді.

2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша 161,298 млн теңге мөлшерінде берілген кепілдіктер мен 92,263 млн теңге мөлшеріндегі кредит карталары бойынша міндеттемелер кредиттік тәуекелдің 1-сатысына жатқызылған (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 116,142 млн теңге және 86,700 млн теңге), 33 млн теңге және 114 млн теңге кредиттік тәуекелдің 2-ші сатысына жатқызылған (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 31,929 млн теңге және сәйкесінше 519 млн теңге) және 32,267 млн теңге мен 544 млн теңге сәйкесінше кредиттік тәуекелдің 3-сатысына жатқызылған (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 1,607 млн теңге және сәйкесінше 1,276 млн теңге). Кредиттік сипаттағы міндеттемелер бойынша резервтің таза өзгеруі кепілдік беру оқиғасының басталуына байланысты бір контрагент бойынша резервтің қосымша есептелуіне байланысты 2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылы 27,534 млн теңгені (2022 жылы: 6,577 млн теңге) құрады.

Төменде көрсетілген кестеде міндеттеменің әділ құнын емес, шығарылған кепілдіктер мен әртүрлі кепіл түрлерімен қамсыздандырылған ұқсас өзге міндеттемелер көрсетілген:

	2023 жылғы 31 желтоқсан	31 желтоқсан 2022 жыл
Ақша қаражаты	58,799	53,318
Жылжымайтын мүлік	50,537	25,023
Корпоративтік кепілдіктер	17,829	20,685
Кепілсіз	16,415	9,608
Жылжымалы мүлік	988	723
Айналымдағы тауарлар	554	198
Басқа	48,476	40,123
Барлығы	193,598	149,678

Төменде көрсетілген кестеде міндеттеменің әділ құны емес, әртүрлі кепіл түрлерімен қамсыздандырылған аккредитивтер және өзге операцияларға жататын шартты басқа міндеттемелер көрсетілген:

	2023 жылғы 31 желтоқсан	31 желтоқсан 2022 жыл
Ақша қаражаты	10,128	4,401
Кепілсіз	-	597
Басқа	6,850	6,338
Барлығы	16,978	11,336

Көрсетілген міндеттемелерді ішінара немесе толық орындамай-ақ, тоқтатуға болады. Мұның салдарынан жоғарыда көрсетілген міндеттемелер ақша қаражатының күтілген қайтуын қамтымайды.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

31. КАСТОДИАНДЫҚ ҚЫЗМЕТ

Топ жеке тұлғаларға, трастілік компанияларға, зейнетақы қорларына және өзге ұйымдарға кастодиандық қызмет көрсетеді, атап айтқанда клиенттің тапсырмасына сәйкес активтерді есепке алады және сақтайды немесе әртүрлі қаржы құралдарымен клиенттердің мәмілелері бойынша есеп айырысуды жүргізеді. Топ осы қызметтерді ұсынғаны үшін комиссиялық сыйақы алады. Кастодиандық сақтау үшін алынған активтер Топтың активтері болып табылмайды және сәйкесінше оның қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есебінде көрсетілмейді. Топ аталған инвестициялар бойынша кепілдіктер бермейтіндіктен аталған қызметті жүзеге асырған кезде кредиттік тәуекелге ұшырамайды.

Фидуциарлық активтер номиналдық құны бойынша келесі санаттарға бөлінеді:

	2023 жылғы 31 желтоқсан	2022 жылғы 31 желтоқсан
Бағалы қағаздар	406,714	556,305
Ғимараттарға, автокөліктерге, жабдыққа, көлікке және басқа меншікке жасалған инвестиция	6,261	6,216
Банктік депозиттер	47	67
Инвестициялық қорлардың пайлары	25	25
Барлық фидуциарлық актив	413,047	562,613

Банк активтерді басқаратын инвестициялық қорлардың және өзге заңды тұлғалардың активтері мен қызмет нәтижелеріне және олардың активтерімен жүргізілетін операцияларға қатысты есеп жүргізеді және есептілік құрады, Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына және ҚРҰБ ережелеріне сәйкес қызмет көрсетілетін активтерге қатысты басқарушы компаниямен салыстырып тексеру жүргізеді.

32. ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

(а) Сақтандыру

Қазақстан Республикасындағы сақтандыру нарығы әлі даму үстінде, сондықтан басқа елдерде қолданылатын сақтандыру тұрғысында қорғаудың көптеген нысандары Қазақстанда әзірге пайдаланылмайды. Топ ғимараттар мен жабдықтарды, қызметтің уақытша тоқтауын немесе Топтың мүлкін пайдалану нәтижесінде немесе Топтың қызметіне қатысты өзге жағдайларда келтірілген мүлктік немесе экологиялық зиянға байланысты үшінші тұлғалардың жауапкершілігіне қатысты толық көлемде сақтандыру жүргізген жоқ. Топ өз қызметін жеткілікті дәрежеде сақтандырмайынша, келтірілген залал немесе белгілі бір активтердің ысырабының Топтың қызметіне және қаржылық жағдайына теріс ықпал етуінің тәуекелі болады.

(б) Сот талқылаулары

Нарықта өзінің әдеттегі қызметін жүргізу процесінде Топ әртүрлі заңдық шағымдарды кездестіреді. Басшылық сот талқылаулары нәтижесінде туындаған міндеттемелерінің соңғы мөлшері (ондайлар болған жағдайда) Топтың қаржылық жағдайына немесе кейінгі қызметіне айтарлықтай теріс ықпал етпейді деп есептейді.

(в) Қазақстандағы шартты салықтық міндеттемелер

Қазақстанның салық жүйесі, салыстырмалы түрде жаңа бола тұрып, көбінесе нақты баяндалмаған және қарама-қайшы заңнамалық нормалардың, ресми түсініктемелердің және сот шешімдерінің жиі өзгертілуімен сипатталады, бұл өз кезегінде әртүрлі салық органдарының оларды әртүрлі түсінуіне, қоса алғанда ХҚЕС-ке сәйкес кірістердің, шығыстың және қаржылық есептіліктің басқа да баптарының есебін жүргізу тәртібіне қатысты әртүрлі пікірлерге жол береді. Салықтарды есептеудің дұрыстығына қатысты тексерулер мен тергеулерді ірі айыппұлдар салуға және пайыз алуға құқығы бар әртүрлі деңгейдегі реттеуші органдар жүргізеді. Есепті кезеңде салықты есептеу дұрыстығын кейінгі кезектегі бес жыл ішінде тексеруге болады, алайда белгілі бір жағдайларда, бұл мерзімді ұзартуға болады.

Осы жағдайлар Қазақстандағы салық тәуекелдерінің басқа елдермен салыстырғанда едәуір жоғары болуына әкелуі мүмкін. Топтың басшылығы қолданылатын салық заңнамасы, нормативтік талаптар мен сот шешімдері туралы өз түсінігіне сүйене отырып, салық міндеттемелері толық шамада көрсетілген деп есептейді. Дегенмен, бұл қағиданы сәйкес органдар басқаша түсінуі мүмкін, егер олар өз позициясының дұрыстығын дәлелдей алса, бұл осы шоғырландырылған қаржылық есептілікке айтарлықтай ықпал ете алады.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР
(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

33. ҚАРЖЫЛЫҚ АКТИВТЕР ЖӘНЕ ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР: ӘДІЛ ҚҰН ЖӘНЕ ЕСЕПТІК ЖІКТЕУЛЕР

(а) Есептік жіктеулер және әділ құн

Бұдан кейін келесі кесте 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелердің баланстық және әділ құнын көрсетеді:

	Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын	Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын	Барлық баланстық құны	Әділ құны
Ақша қаражаты және оның баламалары	-	-	1,353,334	1,353,334	1,353,334
Әділ құны бойынша бағаланатын, өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін қаржы құралдары	55,414	-	-	55,414	55,414
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер	-	583,693	-	583,693	583,693
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер	-	-	106,659	106,659	104,760
Банктердегі қаражат	-	-	39,483	39,483	39,483
Клиенттерге және банктерге берілген несие	-	-	2,928,849	2,928,849	2,911,512
Өзге қаржылық активтер	-	-	29,826	29,826	29,826
	55,414	583,693	4,458,151	5,097,258	5,078,022
Банктердің және қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері	-	-	181,891	181,891	181,891
Клиенттердің қаражаты	-	-	4,022,068	4,022,068	4,019,165
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	-	70,532	70,532	65,859
Реттелген облигациялар	-	-	58,587	58,587	57,386
Басқа қаржылық міндеттемелер:	-	-	521,670	521,670	521,670
	-	-	4,854,748	4,854,748	4,845,971

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР
(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

33. ҚАРЖЫЛЫҚ АКТИВТЕР ЖӘНЕ ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР: ӘДІЛ ҚҰН ЖӘНЕ ЕСЕПТІК ЖІКТЕУЛЕР, ЖАЛҒАСЫ

(а) Есептік жіктеулер және әділ құн, жалғасы

Бұдан кейін келесі кесте 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелердің баланстық және әділ құнын көрсетеді:

	Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын	Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын	Амортизацияланған құны бойынша есепке алынатын	Барлық баланстық құны	Әділ құны
Ақша қаражаты және оның баламалары	-	-	1,135,957	1,135,957	1,135,957
Әділ құны бойынша бағаланатын, өзгерістері кезең ішіндегі пайда немесе залал құрамында көрсетілетін қаржы құралдары	35,968	-	-	35,968	35,968
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер	-	689,740	-	689,740	689,740
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер	-	-	223,679	223,679	221,795
Банктердегі қаражат	-	-	35,799	35,799	35,799
Клиенттерге және банктерге берілген несие	-	-	2,009,113	2,009,113	1,986,050
Өзге қаржылық активтер	-	-	20,605	20,605	20,605
	35,968	689,740	3,425,153	4,150,861	4,125,914
Банктердің және қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері	-	-	158,524	158,524	158,524
Клиенттердің қаражаты	-	-	3,273,144	3,273,144	3,271,245
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	-	-	96,183	96,183	89,134
Реттелген облигациялар	-	-	60,405	60,405	56,279
Басқа қаржылық міндеттемелер:	-	-	446,442	446,442	446,442
	-	-	4,034,698	4,034,698	4,021,624

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

33. ҚАРЖЫЛЫҚ АКТИВТЕР ЖӘНЕ ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР: ӘДІЛ ҚҰН ЖӘНЕ ЕСЕПТІК ЖІКТЕУЛЕР, ЖАЛҒАСЫ

(а) Есептік жіктеулер және әділ құн, жалғасы

Әділ құнды бағалау активті сатудан алынған немесе бағалау күніне нарыққа қатысушылар арасында ұйымдастырылған нарықта жүргізілетін операцияның талаптарында міндеттемелерін берген кезде төленген белгілі бір бағаға бағытталған.

Дегенмен, тұрлаусыздық факторын, сондай-ақ қолданылатын пайымдардың субъективтілігін назарға ала отырып, әділ құн активтер тез арада іске асырылатын, ал міндеттемелер реттелетін құн ретінде қарастырылмауы тиіс

Белсенді нарық айналымындағы қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелердің әділ құны нарықтық баға белгілеуге немесе дилерлік бағаларға негізделеді. Топтың өзге барлық қаржы құралдарының әділ құнын Топ басқа бағалау әдістерін пайдалана отырып, белгілейді.

Бағалау әдістерінің мақсаты бағалау күніне нарыққа қатысушылар арасында активті сату немесе міндеттемелерді беру бойынша ұйымдастырылған нарықта жүргізілетін операция өткізілетін бағаны көрсететін әділ құнды бағалау тәсіліне жету болып табылады.

Бағалау әдістеріне осы сәтке келтірілген таза құнды бағалау, ақша қаражатының ағымын дисконттау және оған қатысты нарықтық баға белгілеулер мәлім болатын ұқсас құралдармен салыстыру модельдері кіреді. Бағалау үшін пайдаланылатын пайымдар мен деректерге тәуекелсіз және базалық сыйақы мөлшерлемесі кредиттік спрэдтер және дисконттау мөлшерлемесін бағалау үшін пайдаланылатын өзге де түзетулер, акциялар мен облигацияларға баға белгілеу және валюта бағамдары жатады. Бағалау әдістері нарыққа тәуелсіз қатысушылар белгілеген есепті күнгі жай-күйі бойынша қаржы құралының бағасын көрсететін әділ құнды анықтауға бағытталған.

Топ тек жалпыға қолжетімді нарықтық деректерді пайдаланатын және пайымдарды немесе басшылықтың бағалауын талап етпейтін пайыздық және валюталық своптар сияқты стандарт және қарапайым қаржы құралдарының әділ құнын анықтау үшін кең танылған бағалау модельдерін пайдаланады. Модельдерге арналған бақыланатын түзетулер мен шығыс деректер әдетте нарық айналымындағы борыштық және үлестік бағалы қағаздар, биржа айналымындағы туынды құралдар, сондай-ақ пайыздық своптар сияқты биржадан тыс қарапайым туынды қаржы құралдары үшін нарықта қолжетімді.

Күрделірек құралдар үшін Топ өзінің жеке бағалау модельдерін пайдаланады. Осы модельдерде пайдаланылатын кейбір немесе маңызды барлық деректер жалпыға қолжетімді нарықтық деректер болмауы мүмкін және нарықтық түзетулерден немесе мөлшерлемелерден туындайды немесе пайымдаулар негізінде құрылған баға болып табылады. Бағалау бақыланбайтын нарықтық деректерге негізделген құралдардың мысалы ретінде кейбір несиелер мен белсенді нарық болмаған бағалы қағаздар бола алады.

Келесі жорамалдарды басшылық қаржы құралдарының әділ құнын бағалау үшін пайдаланады:

- корпоративтік клиенттерге берілген несиелер және жеке клиенттерге берілген, АҚШ долларымен және теңгемен көрсетілген кредиттер бойынша ақша қаражатының болашақ ағындарын дисконттау үшін тиісінше 6.87%-21.11% және 20.55%-28.35% дисконттау мөлшерлемелері пайдаланылды (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 5.36%-19.78% және 23.35%-28.27%);
- жылына 7.0%-дан 14.64%-ға дейінгі дисконттау мөлшерлемелері «7-20-25» ипотекалық тұрғын үй кредиттеу бағдарламасы аясында берілген қарыздар бойынша ақша қаражатының болашақ ағынын дисконттау үшін пайдаланылады (2022 жылғы 31 желтоқсанда: жылына 7.0%-дан 14.63%-ға дейін). Банк осы мемлекеттік бағдарлама үшін нарықтың жеке сегментінің болу жорамалын қабылдай отырып, болашақ ақша ағындарын дисконттау үшін номиналды мөлшерлемелерді қолданады;
- корпоративтік және жеке клиенттердің АҚШ долларымен және теңгемен көрсетілген ағымдағы шоттары мен депозиттері бойынша ақша қаражатының болжамды болашақтағы ағымын есептеу үшін 2.6%-14.6% және 0.9%-13.7% дисконттау мөлшерлемесі пайдаланылды (2022 жылғы 31 желтоқсанда: 0.9%-14.4% және 0.9%-15.48%);
- баға белгілейтін нарықтық құн шығарылған қарыздық бағалы қағаздардың әділ құнын анықтау үшін пайдаланылады.

Әділ құнды бағалау құнды нақты анықтауға бағытталған, ол бойынша қаржы құралы жақсы хабарландырылған, мұндай мәмілені жасауды шын мәнінде қалайтын, бір-бірінен тәуелсіз тараптар арасында айырбасталуы мүмкін. Дегенмен, тұрлаусыздық факторын, сондай-ақ пайдаланылатын пайымдардың субъективтілігін назарға ала отырып, әділ құн активтер тез арада іске асырылатын, ал міндеттемелер өтелетін құн ретінде қаралмауы тиіс.

«БАНК ЦЕНТМКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

33. ҚАРЖЫЛЫҚ АКТИВТЕР ЖӘНЕ ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР: ӘДІЛ ҚҰН ЖӘНЕ ЕСЕПТІК ЖІКТЕУЛЕР, ЖАЛҒАСЫ

(б) Әділ құнды бағалау иерархиясы

Топ қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есепте көрсетілген қаржы құралдарының әділ құнын бағалайды, ол үшін көрсетілген бағалауларды құрған кезде пайдаланылатын нақты деректерді есепке алатын келесі әділ құнды бағалау иерархиясын пайдаланады:

- 1-деңгей: Бірдей қаржы құралдарына қатысты актив нарығында белгіленетін бағалар (түзетілмеген);
- 2-деңгей: Тікелей (яғни баға белгілеу) немесе жанама (яғни баға белгілеуден туындайтын деректер) қолжетімді нарықтық деректерге негізделген бағалау әдістері. Бұл санатқа келесілерді пайдалана отырып бағаланатын құралдар енеді: ұқсас құралдарға арналған белсенді нарықта нарықтық баға белгілеу, белсенді нарық ретінде қаралмайтын нарықта бірдей немесе ұқсас құралдарға арналған нарықтық баға белгілеу немесе барлық пайдаланылатын деректер бақыланатын нарықтық деректерге тікелей немесе жанама негізделетін басқа да бағалау әдістері;
- 3-деңгей: Бақыланбайтын нарықтық деректерге негізделген бағалау әдістері. Бұл санатқа бақыланатын нарықтық деректерге негізделмеген ақпаратты пайдалана отырып бағаланатын құралдар енеді, бұл ретте мұндай бақыланбайтын деректер құралды бағалауға маңызды әсер етеді. Бұл санатқа құралдар арасындағы айырманы көрсету үшін маңызды бақыланбайтын баға белгілеуді немесе пайымдауларды пайдалану талап етілетін ұқсас құралдарға арналған, баға белгілеуге негізделген құралдар кіреді.

Бұдан кейін кестеде 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша әділ құнын көрсететін қаржы құралдарының әділ құнның иерархия деңгейлері бойынша талдауы берілген.

	1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей	Барлығы
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын туынды емес қаржы құралдары - борыштық бағалы қағаздар	4,239	42,381	-	46,620
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын туынды емес қаржы құралдары - үлестік бағалы қағаздар	2,049	6,683	-	8,732
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер – борыштық қаржы құралдары	58,417	517,851	6,255	582,523
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер – үлестік қаржы құралдары	1,170	-	-	1,170
	65,875	566,915	6,255	639,045

Бұдан кейін кестеде 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша әділ құнын көрсететін қаржы құралдарының әділ құнның иерархия деңгейлері бойынша талдауы берілген:

	1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей	Барлығы
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын туынды емес қаржы құралдары - борыштық бағалы қағаздар	2,262	26,238	-	28,500
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша бағаланатын туынды емес қаржы құралдары - үлестік бағалы қағаздар	-	7,468	-	7,468
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер – борыштық қаржы құралдары	30,793	645,174	12,285	688,252
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер – үлестік қаржы құралдары	-	1,488	-	1,488
	33,055	680,368	12,285	725,708

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

33. ҚАРЖЫЛЫҚ АКТИВТЕР ЖӘНЕ ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР: ӘДІЛ ҚҰН ЖӘНЕ ЕСЕПТІК ЖІКТЕУЛЕР, ЖАЛҒАСЫ

(б) Әділ құнды бағалау иерархиясы, жалғасы

Келесі кестеде 2023 жылғы және 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін әділ құн сатысының 3-деңгейіне жатқызылған әділ құнды бағалауға қатысты салыстырып тексеру берілген:

	2023 жыл	2022 жыл
1 қаңтардағы жай-күйі бойынша қалдық	12,285	-
1-деңгейден жасалған аударым	-	15,387
Таза пайыздық кіріс	350	620
Алынған пайыздар	(232)	(426)
Өтеу	(6,706)	-
Әділ құнның өзгеруінен болған таза кіріс	558	(3,296)
31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша қалдық	6,255	12,285

2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде ресейлік эмитенттердің бағалы қағаздары әділ құнды бағалау сатысының 3-деңгейіне ауыстырылды, ол кезде аталған бағалауларды қалыптастыру кезінде пайдаланылатын, бұрын бақыланатын маңызды деректер бақыланбайтын болды: осы бағалы қағаздар биржада белгіленді және тәуелсіз тараптар арасында осы бағалы қағаздармен бақыланатын мәмілелер жасалды.

Келесі кестеде Банк барлық өзге де ауыспалы көрсеткіштер өзгеріссіз қалады деген жорамалды негізге ала отырып, есепті күнгі жағдай бойынша негізделген түрде мүмкін деп есептейтін, бақыланбайтын деректердегі өзгерістерге сезімталдықты талдаумен қатар, 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құн сатысының 3-деңгейіне жатқызылған таза активтердің әділ құнын бағалау үшін жыл соңындағы жағдай бойынша пайдаланылған маңызды бақыланбайтын бастапқы деректер туралы ақпарат көрсетілген.

	Қаржы активтерінің әділ құн мың теңге	Бағалау әдісі	Маңызды бақыланбайтын деректер	Негізделген ауытқу	Әділ құнның бақыланбайтын деректерге сезімталдығын талдау
					Сұраныс пен ұсыныс арасындағы спредтер
2023 жылғы 31 желтоқсан	6,255	Бағалы қағаздар деректер базасының қолма-қол баға әдісі	Сұраныс пен ұсыныс арасындағы спредтер	+/-10.0%	626

Бастапқы танылған кезде бақыланбайтын бағалау мәндері арасындағы айырма

Көп жағдайларда бағалау әдістері негізделетін барлық нақты шығыс деректер, мысалы, валюталық нарықтағы ұқсас мәмілелер бойынша ақпаратқа сүйеніп, толығымен қолжетімді болып табылады. Барлық шығыс деректер бақыланатын болып табылмайтын жағдайда, мысалы, есепті күнгі жай-күйі бойынша тәуекелдің ұқсас сипаттамаларымен бақыланатын мәмілелер болмауына байланысты, Топ тек бақыланбайтын шығыс деректерге негізделетін бағалау әдістерін пайдаланады, мысалы, қаржы құралдарының негізінде жатқан құбылмалылықтар, мәміленің қолданыс мерзімі аяқталатын кезеңге қатысты күтулер. Егер бастапқы танылған кезде әділ құн белсенді нарықтағы баға белгілеулерімен расталмаса немесе тек бақыланатын шығыс деректер пайдаланылатын бағалау әдістеріне сүйенбесе, бастапқы танылған кездегі әділ құн мен мәміле бағасының арасындағы кез келген айырма тез арада пайданың немесе залалдың құрамында көрсетілмейді, болашақтағы кезеңдерге тасымалданады (3-ескертпені қараңыз).

Топ өзінің әділ құнды бағалауларын барабар деп есептейтініне қарамастан, әртүрлі әдістерді және пайымдарды пайдалану әділ құнды әртүрлі бағалауларға әкелуі мүмкін.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

33. ҚАРЖЫЛЫҚ АКТИВТЕР ЖӘНЕ ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР: ӘДІЛ ҚҰН ЖӘНЕ ЕСЕПТІК ЖІКТЕУЛЕР, ЖАЛҒАСЫ

(б) Әділ құнды бағалау иерархиясы, жалғасы

Бастапқы танылған кезде бақыланбайтын бағалау мәндері арасындағы айырма, жалғасы

Келесі кестеде 2023 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша әділ құнға қатысты бағаланбайтын қаржы құралдарының әділ құнды бағалау жатқызылатын әділ құнның иерархиясының деңгейлері бойынша талдауы берілген

	2-деңгей	3-деңгей	Барлық әділ құны	Барлық баланстық құны
Активтер				
Ақша қаражаты және оның баламалары	1,353,334	-	1,353,334	1,353,334
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер	104,760	-	104,760	106,659
Банктердегі қаражат	39,483	-	39,483	39,483
Клиенттерге және банктерге берілген несиелер	2,868,885	42,627	2,911,512	2,928,849
Өзге қаржылық активтер	29,826	-	29,826	29,826
Міндеттемелер				
Банктердің және қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері	181,891	-	181,891	181,891
Клиенттердің қаражаты	4,019,165	-	4,019,165	4,022,068
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	65,859	-	65,859	70,532
Реттелген облигациялар	57,386	-	57,386	58,587
Басқа қаржылық міндеттемелер:	521,670	-	521,670	521,670

Келесі кестеде 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жай-күйі бойынша әділ құнға қатысты бағаланбайтын қаржы құралдарының әділ құнды бағалау жатқызылатын әділ құнның иерархиясының деңгейлері бойынша талдауы берілген

	2-деңгей	3-деңгей	Барлық әділ құны	Барлық баланстық құны
Активтер				
Ақша қаражаты және оның баламалары	1,135,957	-	1,135,957	1,135,957
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын инвестициялық қаржылық активтер	221,795	-	221,795	223,679
Банктердегі қаражат	35,799	-	35,799	35,799
Клиенттерге және банктерге берілген несиелер	1,925,339	60,711	1,986,050	2,009,113
Өзге қаржылық активтер	20,605	-	20,605	20,605
Міндеттемелер				
Банктердің және қаржы ұйымдарының қаражаты мен несиелері	158,524	-	158,524	158,524
Клиенттердің қаражаты	3,271,245	-	3,271,245	3,273,144
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	89,134	-	89,134	96,183
Реттелген облигациялар	56,279	-	56,279	60,405
Басқа қаржылық міндеттемелер:	446,442	-	446,442	446,442

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

34. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН ЖҮРГІЗІЛЕТІН ОПЕРАЦИЯЛАР

Б.Р. Байсеитов мырза Топқа түпкілікті бақылау жасайды.

Әрбір ықтимал байланысты тарапты қарастырған кезде, олардың заңды нысанына ғана емес, қарым-қатынастардың мәніне де ерекше көңіл бөлінеді. Банк пен Банктің байланысты тараптары болып табылатын еншілес компаниялар арасындағы операциялар шоғырландыру кезінде алынып тасталады және осы ескертпеле көрсетілмейді. Топтың байланысты тараптармен жүргізетін операциялары туралы ақпарат төменде берілген:

	2023 жылғы 31 желтоқсан		2022 жылғы 31 желтоқсан	
	Байланысты тараптармен жүргізілетін операциялар	Орташа тиімді номиналды пайыздық мөлшерлеме	Байланысты тараптармен жүргізілетін операциялар	Орташа тиімді номиналды пайыздық мөлшерлеме
Клиенттер мен банктерге берілген несиелер, брутто	25,353		25,922	
- Топтың басқарушы тірек қызметкерлері				
- теңгемен	97	10.36%	34	8.10%
- басқарушы тірек қызметкерлердің жақын туыстары				
- теңгемен	25	3.86%	50	7.10%
- ортақ бақылаудағы кәсіпорындар				
- АҚШ долларымен	24,055	5.00%	24,482	5.00%
- теңгемен	1,176	19.00%	1,356	12.84%
Клиенттер мен банктерге берілген несиелердің құныздануына бөлінген резерв	(18,764)		(15,116)	
- ортақ бақылаудағы кәсіпорындар	(18,764)		(15,116)	
Клиенттердің қаражаты	6,684		4,836	
- Топтың басқарушы тірек қызметкерлері				
- теңгемен	298	14.06%	361	13.2%
- АҚШ долларымен	748	0.79%	534	0.76%
- өзге валюталарда	80	0.10%	31	0.10%
- басқарушы тірек қызметкерлердің жақын туыстары				
- теңгемен	3,004	14.00%	3,167	14.40%
- АҚШ долларымен	368	1.5%	432	0.75%
- өзге валюталарда	14	-	23	1.20%
- басқа				
- теңгемен	298	14.37%	146	10.80%
- АҚШ долларымен	1,855	0.75%	139	2.10%
- өзге валюталарда	19	0.10%	3	4.98%

Қамсыздандырылған және қамсыздандырылмаған несиелер мен кепілдіктер басқарушы тірек қызметкерлерге және өзге байланысты тараптарға әдеттегі қызмет барысында беріледі. Бұл несиелер негізінде пайыздық мөлшерлемелерді қосқанда, осындай жағдайдағы тұлғалармен немесе, егер қолданылатын болса, басқа компаниялармен және қызметкерлермен басқа осындай мәмілелерді жасағанда қолданылатын талаптармен беріледі. Осы несиелер әдеттегіден тыс кредиттік тәуекелге ұшыраған жоқ және басқа жағымсыз жағдайлар тудырған жоқ.

Басқарушы тірек қызметкердің және басқа байланысты тараптардың депозиттеріне нарықта ұсынылатын мөлшерлемелер немесе Топтың ішіндегі басқа қызметкерлерге қойылатын талаптар бойынша пайыз есептеледі.

«БАНК ЦЕНТРКРЕДИТ» АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫ

2023 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ БОЙЫНША ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЖАСАЛҒАН ЕСКЕРТПЕЛЕР

(Егер өзгесі көрсетілмесе, қазақстандық миллион теңгемен)

34. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН ЖҮРГІЗІЛЕТІН ОПЕРАЦИЯЛАР, ЖАЛҒАСЫ

2023 жылғы және 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдарға жасалған пайда және залал туралы шоғырландырылған есепте байланысты тараптармен жүргізілген операциялар бойынша туындаған келесі сомалар көрсетілген:

	2023 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл	2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл
Пайыздық кіріс	196	1,618
- Топтың басқарушы тірек қызметкерлері	7	2
- басқарушы тірек қызметкерлердің жақын туыстары	1	3
- ортақ бақылаудағы кәсіпорындар	188	1,613
Пайыздық шығыс	(582)	(370)
- Топтың басқарушы тірек қызметкерлері	(75)	(38)
- басқарушы тірек қызметкерлердің жақын туыстары	(431)	(324)
- басқа	(76)	(8)
Клиенттер мен банктерге берілген несиелердің күтілетін құнсыздануына бөлінген резервті құру	(3,803)	(5,603)
- ортақ бақылаудағы кәсіпорындар	(3,803)	(5,603)
Операциялық шығыс	(1,290)	(935)
- Топтың басқарушы тірек қызметкерлері	(1,290)	(935)

2023 жылғы және 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін басқарушы тірек қызметкерлерге төленген сыйақы қысқамерзімді сыйақы түрінде берілді. Банктің Директорлар кеңесі мен Басқармасы сыйақысының жалпы сомасы 2023 жылғы және 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін 1,132 млн теңгені және сәйкесінше 673 млн теңгені құрады.

35. ЕСЕПТІ КҮННЕН КЕЙІНГІ ОҚИҒАЛАР

ҚНРДА Басқармасы "Банк ЦентрКредит" акционерлік қоғамына еншілес ұйым - "БСС-HUB" жауапкершілігі шектеулі серіктестігін құруға рұқсат беру туралы" 2024 жылғы 23 қаңтардағы № 1 қаулыны қабылдады. 2024 жылғы 9 ақпанда заңды тұлғаны мемлекеттік тіркеу жүргізілді.

2024 жылғы 19 қаңтарда Банк ҚРҰБ Басқармасының 2019 жылғы 23 желтоқсандағы № 240 қаулысымен бекітілген Қаржы ұйымдарын жүйелік маңызы бар ұйымдар қатарына жатқызу қағидаларына және ҚРҰБ Төрағасының 2024 жылғы 19 қаңтардағы № 17 бұйрығына сәйкес жүйелік маңызы бар банктер қатарына жатқызылды.